

საქართველო

საბჭოთა
სოციალისტური
რესპუბლიკის

სისსლის

საგარეო

კულტურის

მიღებულია
 საქართველოს სსრ მეცხუთე
 მოწვევის უმაღლესი საბჭოს
 მეოთხე სესიის მიერ 1960 წლის
 30 დეკემბერს

**საქართველოს
 საბჭოთა სოციალისტური
 რესპუბლიკის
 სისხლის სამართლის
 კოდექსი**

(ცვლილებებით და დამატებებით
 1963 წლის 1 ივლისამდე)

სახელმწიფო გამომცემლობა
 „საბჭოთა საქართველო“
 თბილისი
 1963

კანონი

საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის კოდექსის დამტკიცების შესახებ

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რეს-
პუბლიკის უმაღლესი საბჭო ა დ გ ე ნ ს:

1. დამტკიცდეს საქართველოს სსრ სისხლის
სამართლის კოდექსი და სამოქმედოდ შემოღებულ
იქნეს იგი 1961 წლის 1 მარტიდან.

ჯარიმის ოდენობა, რომელიც აღნიშნულია სა-
ქართველოს სსრ სისხლის სამართლის კოდექსის
სათანადო მუხლებში, დაწესებულია „ფასების მას-
შტაბის შეცვლისა და ამჟამად მიმოქცევაში მყო-
ფი ფულის ახალი ფულით შეცვლის შესახებ“
სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს 1960 წლის 7
მაისის დადგენილების საფუძველზე და ამიტომ
გადაანგარიშებას არ ექვემდებარება.

2. დაწესდეს, რომ საქართველოს სსრ სისხლის
სამართლის კოდექსის 25 მუხლი არ ვრცელდება
იმ პირთა თავისუფლების აღკვეთის ვადაზე, რო-
მელნიც მსჯავრდებული არიან 1958 წლის 25 დე-
კემბერს მიღებულ სსრ კავშირისა და მოკავშირე

რესპუბლიკების სისხლის სამართლის კანონმდებლობის საფუძვლების გამოცემამდე განსაკუთრებით საშიში სახელმწიფო დანაშაულისათვის, რაც გათვალისწინებულია საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის კოდექსის განსაკუთრებული ნაწილის პირველ თავში, ბანდიტიზმისათვის, განზრახ მკვლელობისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში, დიდი ოდენობით სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების მტაცებლობისა და ყაჩაღობისათვის.

3. დაევალოს საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმს დაადგინოს საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის კოდექსის სამოქმედოდ შემოღების წესი და დაამტკიცოს საქართველოს სსრ იმ საკანონმდებლო აქტების ნუსხა, რომლებიც ძალადაკარგულად უნდა ჩაითვალოს საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის კოდექსის სამოქმედოდ შემოღებასთან დაკავშირებით.

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის
თავმჯდომარე ბ. ძიწენიძე

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის
მდივანი ზ. ბელდიანოვილი

ქ. თბილისი, 1960 წლის 30 დეკემბერი.

ზოგადი ნაწილი

თავი პირველი

ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის კოდექსის ამოცანები

საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის კოდექსის ამოცანაა დაიცვას საბჭოთა საზოგადოებრივი და სახელმწიფო წესწყობილება, სოციალისტური საკუთრება, მოქალაქის პიროვნება და უფლებანი და მთელი სოციალისტური მართლწესრიგი დანაშაულებრივი ხელყოფისაგან.

ამ ამოცანის განსახორციელებლად საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის კოდექსი განსაზღვრავს, თუ რომელი საზოგადოებრივად საშიში ქმედობაა დანაშაულებრივი, და აწესებს სასჯელს, რომელიც გამოყენებულ უნდა იქნეს დანაშაულის ჩამდენ პირთა მიმართ.

მუხლი 2. საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის კოდექსი და სსრ კავშირის სისხლის სამართლის კანონმდებლობა

საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის კოდექსი გამოიცემა საქართველოს სსრ კონსტიტუციის 14 მუხლის „ვ“ პუნქტის საფუძველზე, სსრ კავშირი-

სა და მოკავშირე რესპუბლიკების სისხლის სამართლის კანონმდებლობის საფუძვლების შესაბამისად

საერთო-საკავშირო კანონები სახელმწიფო დანაშაულისათვის და სამხედრო დანაშაულისათვის სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის შესახებ და აგრეთვე საერთო-საკავშირო კანონები, რომელნიც განააზღვრავენ პასუხისმგებლობას სსრ კავშირის ინტერესების წინააღმდეგ მიმართული სხვა დანაშაულისათვის, შეტანილ უნდა იქნეს ამ კოდექსში. საერთო-საკავშირო სისხლის სამართლის კანონები, საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის კოდექსში შეტანამდე, საქართველოს სსრ ტერიტორიაზე გამოიყენებიან უშუალოდ.

კოდექსის ზოგადი ნაწილი ვრცელდება როგორც იმ ქმედობებზე, რაც ამ კოდექსშია გათვალისწინებული, ასევე იმ ქმედობებზე, რომელთათვისაც პასუხისმგებლობა გათვალისწინებულია საერთო-საკავშირო კანონებით, რაც ამ კოდექსში ჯერ არ არის შეტანილი.

მ უ ხ ლ ი 3. სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის საფუძვლები

სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობა ეკისრება და სასჯელი ედება მხოლოდ იმ პირს, ვისაც ბრალი მიუძღვის დანაშაულის ჩადენაში, ესე იგი ვინც განზრახ ან გაუფრთხილებლობით ჩაიდინა სისხლის სამართლის კანონით გათვალისწინებული საზოგადოებრივად საშიში ქმედობა.

მ უ ხ ლ ი 4. სისხლის სამართლის სასჯელის გამოყენება მხოლოდ სასამართლოს განაჩენით

სისხლის სამართლის სასჯელი გამოიყენება მხოლოდ სასამართლოს განაჩენით.

თავი მეორე

სისხლის სამართლის კანონის მოქმედების ფარგლები

მ უ ხ ლ ი 5. საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის კოდექსის მოქმედება საქართველოს სსრ ტერიტორიაზე ჩაღწეულ ქმედობათა მიმართ

ყველა პირი, ვინც დანაშაულს ჩაიდენს საქართველოს სსრ ტერიტორიაზე, პასუხს აგებს საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის კოდექსის მიხედვით.

უცხო სახელმწიფოების დიპლომატიურ წარმომადგენელთა და იმ სხვა მოქალაქეთა სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის საკითხი, რომლებიც მოქმედი კანონებისა და საერთაშორისო შეთანხმებების თანახმად არ ექვემდებარებიან საბჭოთა სასამართლო დაწესებულებების განსჯადობას სისხლის სამართლის საქმეებზე, იმ შემთხვევაში, თუ ეს პირები დანაშაულს საქართველოს სსრ ტერიტორიაზე ჩაიდენენ, გადაიჭრება დიპლომატიური გზით.

მ უ ხ ლ ი ნ . საქართველოს სსრ სისხლის
მართლის კოდექსის მოქმედების
კავშირის ფარგლებს გარეთ ჩადე-
ნილ ქმედობათა მიმართ

სსრ კავშირის მოქალაქეებს, რომლებიც დანა-
შაულს საზღვარგარეთ ჩაიდენენ, სისხლის სამართ-
ლის პასუხისმგებლობა ეკისრებათ საქართველოს
სსრ სისხლის სამართლის კოდექსის მიხედვით,
თუ ისინი მიცემული არიან სისხლის სამართლის
პასუხისგებაში ან სამართალში საქართველოს სსრ
ტერიტორიაზე.

ამავე საფუძველზე აგებენ პასუხს საქართველოს
სსრ-ში მყოფი მოქალაქეობის არმქონე პირნი, რო-
მელნიც დანაშაულს სსრ კავშირის ფარგლებს
გარეთ ჩაიდენენ.

თუ ამ მუხლის პირველ და მეორე ნაწილში და-
სახელებული პირნი ჩადენილი დანაშაულისათვის
დაისაჯუნენ საზღვარგარეთ, სასამართლოს შეუძლია
შესაბამისად შეუმსუბუქოს მათ დანიშნული სას-
ჯელი ან სავსებით გაათავისუფლოს დამნაშავე
სასჯელის მოხდისაგან.

უცხოელები, სსრ კავშირის ფარგლებს გარეთ
ჩადენილი დანაშაულისათვის პასუხს აგებენ საბ-
ჭოთა სისხლის სამართლის კანონების მიხედვით,
საერთაშორისო შეთანხმებებით გათვალისწინე-
ბულ შემთხვევაში.

მ უ ხ ლ ი 7. სისხლის სამართლის კანონის
მედება დროში

ქმედობის დანაშაულებრიობა და დასჯადობა განისაზღვრება კანონით, რომელიც მოქმედებდა ამ ქმედობის ჩადენის დროს.

კანონს, რომელიც აუქმებს ქმედობის დასჯადობას ან ამსუბუქებს სასჯელს, აქვს უკუქცევითი ძალა, ესე იგი ვრცელდება იმ ქმედობაზეც, რომელიც ჩადენილია მის გამოცემამდე.

კანონს, რომელიც აწესებს ქმედობის დასჯადობას ან აძლიერებს სასჯელს, უკუქცევითი ძალა არა აქვს.

თ ა ვ ი მ ე ს ა მ ი

დანაშაულის შესახებ

მ უ ხ ლ ი 8. დანაშაულის ცნება

დანაშაულად ჩაითვლება სისხლის სამართლის კანონით გათვალისწინებული საზოგადოებრივად საშიში ქმედობა (მოქმედება ან უმოქმედობა), რომელიც ხელყოფს საბჭოთა საზოგადოებრივ ან სახელმწიფო წესწყობილებას, მეურნეობის სოციალისტურ სისტემას, სოციალისტურ საკუთრებას, პიროვნებას, მოქალაქეთა პოლიტიკურ, შრომითს, ქონებრივ და სხვა უფლებებს, აგრეთვე სოციალისტური მართლწესრიგის ხელმყოფი სხვა საზო-

გადოებრივად საშიში ქმედობა, რომელიც გათვალისწინებულია სისხლის სამართლის კანონით, დანაშაულად არ ჩაითვლება მოქმედება ან უმოქმედობა, რომელიც, თუმცა ფორმალურად შეიცავს სისხლის სამართლის კანონით გათვალისწინებული რაიმე ქმედობის ნიშნებს, მაგრამ მცირე მნიშვნელობის გამო არ წარმოადგენს საზოგადოებრივ საშიშროებას.

მ უ ხ ლ ი 9. დანაშაულის განზრახ ჩადენა

დანაშაული განზრახ ჩადენილად ჩაითვლება, თუ მის ჩამდენ პირს შეგნებული ჰქონდა თავისი მოქმედების ან უმოქმედობის საზოგადოებრივად საშიში ხასიათი, ითვალისწინებდა მის საზოგადოებრივად საშიშ შედეგებს და სურდა ეს შედეგები ან შეგნებულად უშვებდა მათ დადგომას.

მ უ ხ ლ ი 10. დანაშაულის ჩადენა გაუფრთხილებლობით

დანაშაული გაუფრთხილებლობით ჩადენილად ჩაითვლება, თუ მისი ჩამდენი პირი ითვალისწინებდა თავისი მოქმედების ან უმოქმედობის საზოგადოებრივად საშიში შედეგების დადგომის შესაძლებლობას, მაგრამ ქარაფშუტულად ვარაუდობდა მათ თავიდან აცილებას ან არ ითვალისწინებდა ასეთი შედეგების დადგომის შესაძლებლობას, თუმცა უნდა გაეთვალისწინებინა და შეეძლო კიდევ გაეთვალისწინებინა ისინი.

მ უ ხ ლ ი 11. პასუხისმგებლობა იმ შედეგისათვის, რომელიც კანონით ვალისწინებულია, როგორც დანაშაულის დამამძიმებელი გარემოება

თუ სისხლის სამართლის კანონი ითვალისწინებს სასჯელის გადიდებას იმ მძიმე შედეგის დადგომის გამო, რომელსაც არ მოიცავდა დამნაშავეს განზრახვა, მაშინ ასეთი გადიდება შესაძლებელია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც პირს უნდა გაეთვალისწინებინა და შეეძლო კიდევ გაეთვალისწინებინა ამ შედეგის დადგომა.

მ უ ხ ლ ი 12. არასრულწლოვანთა პასუხისმგებლობა

სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობა ეკისრებათ იმ პირთ, რომელთაც დანაშაულის ჩადენამდე შეუსრულდათ თექვსმეტი წელი:

იმ პირთ, რომელთაც დანაშაული ჩაიდინეს თოთხმეტიდან თექვსმეტ წლამდე ასაკში, სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობა დაეკისრებათ მხოლოდ მკვლევლობისათვის (104 — 108 მუხლები), სხეულის განზრახ დაზიანებისათვის, რამაც ჯანმრთელობის შერყევა გამოიწვია (110, 111, 112 პირველი ნაწ., 113 და 114 მუხლები), გაუპატიურებისათვის (მუხლი 117), ყაჩაღური თავდასხმისათვის (96, 152 მუხლები), გაძარცვისათვის (92, 151 მუხლები), ქურდობისათვის (91, 150 მუხლები), ბორო-

ნად, რომელიც ემუქრება საბჭოთა სახელმწიფოს ინტერესებს, საზოგადოებრივ ინტერესებს, ამ რის თუ სხვა მოქალაქეთა პიროვნებას ან უფლებებს, თუ ეს საფრთხე მოცემულ გარემოებაში არ შეიძლებოდა აცდენილი ყოფილიყო სხვა საშუალებებით და თუ მიყენებული ზიანი უფრო ნაკლებმნიშვნელოვანია, ვიდრე თავიდან აცდენილი ზიანი.

მ უ ხ ლ ი 17. პასუხისმგებლობა დანაშაულისათვის მზადებისა და დანაშაულის ჩადენის მცდელობისათვის

დანაშაულისათვის მზადებად ჩაითვლება საშუალების ან იარაღის გამოძებნა თუ მომარჯვება ან სხვაგვარი პირობების გახზრახ შექმნა დანაშაულის ჩასადენად.

დანაშაულის მცდელობად ჩაითვლება განზრახ მოქმედება, რომელიც უშუალოდ მიმართულია დანაშაულის ჩასადენად, თუ ამასთან დანაშაული ბოლომდე არ იქნა მიყვანილი დამნაშავის ნებისგან დამოუკიდებელი მიზეზების გამო.

დანაშაულისათვის მზადებისა და დანაშაულის ჩადენის მცდელობისათვის სასჯელი დაინიშნება იმ კანონის მიხედვით, რომელიც ითვალისწინებს პასუხისმგებლობას ამ დანაშაულისათვის. სასჯელის დანიშვნის დროს სასამართლო მხედველობაში იღებს დამნაშავის მიერ ჩადენილი მოქმედების საზოგადოებრივი საშიშროების ხასიათსა და ხა-

რისხს, დანაშაულებრივი განზრახვის განხორციელების ხარისხს და მიზეზებს, რომელთა გამოც დანაშაული ბოლომდე არ იქნა მიყვანილი.

მ უ ხ ლ ი 18. ნებაყოფლობით ხელის აღება და დანაშაულის ჩადენაზე

იმ პირს, ვინც ნებაყოფლობით ხელს აიღებს დანაშაულის ბოლომდე მიყვანაზე, სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობა დაეკისრება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მის მიერ ფაქტიურად ჩადენილი ქმედობა შეიცავს სხვა დანაშაულის შემადგენლობას.

ეს მუხლი ვრცელდება აგრეთვე ორგანიზატორებსა, წამქეზებლებსა და დამხმარეებზე, რომლებმაც ნებაყოფლობით მიიღეს ზომები დანაშაულის ასაცდენად, თუ ამასთანავე დანაშაული ბოლომდე არ იყო მიყვანილი.

მ უ ხ ლ ი 19. თანამონაწილეობა

თანამონაწილეობად ჩაითვლება ორი ან მეტი პირის განზრახ ერთობლივი მონაწილეობა დანაშაულის ჩადენაში.

დანაშაულის თანამონაწილეობად ამსრულებლებთან ერთად, ჩაითვლებიან ორგანიზატორები, წამქეზებლები და დამხმარენი.

ამსრულებლად ჩაითვლება ის, ვინც უშუალოდ ჩაიდენს დანაშაულს.

ორგანიზატორად ჩაითვლება ის, ვინც მოაწყობს

დანაშაულის ჩადენას ან ხელმძღვანელობს მის ჩადენას.

წამქეზებლად ჩაითვლება ის, ვინც დანაშაულის ჩასადენად სხვას დაიყოლიებს.

დამხმარედ ჩაითვლება ის, ვინც დანაშაულის ჩადენას ხელს შეუწყობს რჩევა-დარიგებით, მითითებით, საშუალებათა მიცემით ან დაბრკოლებათა თავიდან აცილებით, აგრეთვე ის, ვინც წინასწარ დაჰპირდა, რომ დამალავს დამნაშავეს, დანაშაულის ჩადენის იარაღებსა და საშუალებებს, დანაშაულის კვალს ან დანაშაულებრივი გზით ნაშოვნ საგნებს.

სასამართლომ სასჯელის დანიშვნის დროს უნდა გაითვალისწინოს დანაშაულის ჩადენაში ყოველი თანამონაწილის მონაწილეობის ხარისხი და ხასიათი.

მ უ ხ ლ ი 20. დაფარვა

დამნაშავის, აგრეთვე დანაშაულის ჩადენის იარაღებისა და საშუალებების, დანაშაულის კვალის ან დანაშაულებრივი გზით ნაშოვნი საგნების დაფარვა, რაც წინასწარ არ ყოფილა შეპირებული, იწვევს პასუხისმგებლობას მხოლოდ იმ შემთხვევებში, როდესაც ეს სპეციალურადაა გათვალისწინებული სისხლის სამართლის კანონით.

მ უ ხ ლ ი 21. განუცხადებლობა

დანაშაულის განუცხადებლობა იმ პირის მიერ, ვინც ნამდვილად იცის, რომ მზადდება ან ჩადენი-

ლია დანაშაული, იწვევს სისხლის სამართლის
პასუხისმგებლობას მხოლოდ ისეთ შემთხვევებში
რომლებიც სპეციალურადაა გათვალისწინებული
სისხლის სამართლის კანონით.

თავი მეოთხე

სასჯელის შესახებ

მუხლი 22. სასჯელის მიზნები

სასჯელი როდია მხოლოდ დასჯა ჩადენილი
დანაშაულისათვის, არამედ მიზნად ისახავს აგრე-
თვე გამოასწოროს და ხელახლა აღზარდოს მსჯავრ-
დებულნი შრომისადმი პატიოსანი დამოკიდებულე-
ბის, კანონთა ზუსტად შესრულების, სოციალისტუ-
რი საერთო ცხოვრების წესებისადმი პატივისცემის
სულისკვეთებით, აგრეთვე აცდენილ იქნეს ახალ
დანაშაულთა ჩადენა როგორც მსჯავრდებულთა.
ისე სხვა პირთა მიერ.

სასჯელის მიზანი არ არის ფიზიკური ტანჯვის
მიყენება ან ადამიანის ღირსების დამცირება.

მუხლი 23. სასჯელის სახეები

დანაშაულის ჩამდენ პირთა მიმართ შეიძლება
გამოყენებულ იქნეს შემდეგი ძირითადი სასჯე-
ლები:

- 1) თავისუფლების აღკვეთა;
- 2) გადასახლება;
- 3) გასახლება;
- 4) გამასწორებელი სამუშაოები თავისუფლების

აღკვეთლად:

5) გარკვეული თანამდებობის დაკავების ან გარკვეული საქმიანობის უფლების ჩამორთმევა;

6) ჯარიმა;

7) თანამდებობიდან დათხოვნა;

8) საზოგადოებრივი გაკიცხვა.

ვადიანი სამსახურის სამხედრო მოსამსახურეების მიმართ შეიძლება აგრეთვე გამოყენებულ იქნეს სასჯელი სადისციპლინო ბატალიონში გაგზავნის სახით.

ძირითადი სასჯელების გარდა მსჯავრდებულების მიმართ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს შემდეგი დამატებითი სასჯელები:

1) ქონების კონფისკაცია;

2) სამხედრო ან სპეციალური წოდების ჩამორთმევა;

3) მშობლის უფლებების ჩამორთმევა.

გასახლება, გადასახლება, გარკვეული თანამდებობის დაკავების ან გარკვეული საქმიანობის უფლების ჩამორთმევა, ჯარიმა და თანამდებობიდან დათხოვნა შეიძლება გამოყენებულ იქნეს არა მარტო როგორც ძირითადი, არამედ, აგრეთვე, როგორც დამატებითი სასჯელი.

მ უ ხ ლ ი 24. სასჯელის განსაკუთრებული ღონისძიება — სიკვდილით დასჯა

სასჯელის განსაკუთრებული ღონისძიების სახით, მის სრულ გაუქმებამდე, დაიშვება სიკვდი-

ლით დასჯის — დახვრეტის — გამოყენება სახელმწიფო დანაშაულისათვის სსრ კავშირის კანონების „სახელმწიფო დანაშაულისათვის სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის შესახებ“ გათვალისწინებულ შემთხვევებში, განზრახ მკვლელობისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში, რაც აღნიშნულია სსრ კავშირის სისხლის სამართლის კანონებისა და ამ კოდექსის მუხლებში, რომლებიც აწესებენ პასუხისმგებლობას განზრახ მკვლელობისათვის, ხოლო ცალკეულ, სსრ კავშირის კანონმდებლობით სპეციალურად გათვალისწინებულ შემთხვევებში აგრეთვე ზოგიერთ სხვა განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულისათვის.

სიკვდილით დასჯა არ შეიძლება მიესაჯოს იმ პირს, რომელსაც დანაშაულის ჩადენამდე არ შესრულებია თვრამეტი წელი, და ქალებს, რომლებიც დანაშაულის ჩადენის დროს ან განაჩენის გამოტანის მომენტისათვის ორსულად არიან. სიკვდილით დასჯა არ შეიძლება გამოყენებულ იქნას ქალის მიმართ, რომელიც განაჩენის აღსრულების მომენტისათვის ორსულად არის.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1962 წლის 19 აპრილის ბრძანებულება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“, 1962 წ. № 11, მუხ. 158).

მუხლი 25. თავისუფლების აღკვეთა

თავისუფლების აღკვეთა შეიძლება დაინიშნოს ვადით არა ნაკლებ სამი თვისა და არა უმეტეს ათი

წლისა, ხოლო განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულისათვის და განსაკუთრებით საშიში რეციდივისტებისათვის იმ შემთხვევებში, რომლებიც გათვალისწინებულია სსრ კავშირის კანონმდებლობით და საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის კოდექსით — არა უმეტეს თხუთმეტი წლისა.

იმ პირისათვის სასჯელის დანიშვნის დროს, რომელსაც დანაშაულის ჩადენამდე არ შესრულებია თვრამეტი წელი, თავისუფლების აღკვეთის ვადა არ შეიძლება აღემატებოდეს ათ წელს.

ის პირნი, რომლებსაც მიესაჯათ თავისუფლების აღკვეთა, სასჯელს იხდიან შრომა-გასწორების კოლონიაში ან საპრობილეში, ხოლო არასრულწლოვანები — შრომის კოლონიებში არასრულწლოვანთათვის.

თავისუფლების აღკვეთა საპრობილეში მოთავსებით სასჯელის მთელი ვადით ან ნაწილობრივ სასამართლოს შეუძლია შეუფარდოს განსაკუთრებით საშიშ რეციდივისტებს, იმ პირებს, რომლებიც მსჯავრდებული არიან განსაკუთრებით საშიშ სახელმწიფო დანაშაულისათვის (65-74 მუხლები), აგრეთვე მსჯავრდებულებს, რომლებსაც მისჯილი აქვთ თავისუფლების აღკვეთა არა ნაკლებ ხუთი წლისა შემდეგი მძიმე დანაშაულისათვის:

ბანდიტიზმისათვის (მუხლი 78), მოქმედებისათვის, რასაც დეზორგანიზაცია შეაქვს შრომაგასწორების დაწესებულებათა მუშაობაში (მუხლი 78¹), მასობრივი არეულობისათვის (მუხლი 80), მიმოსვ-

ლის გზებისა და სატრანსპორტო საშუალებების დაზიანებისათვის (მუხლი 87), ყალბი ფულის ფასიანი ქაღალდების დამზადებისა და გასაღებისათვის (მუხლი 88), სავალუტო ოპერაციების წესების დარღვევისათვის (მუხლი 89), სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების დიდი და განსაკუთრებით დიდი ოდენობით გატაცებისათვის (91 მუხლის მესამე ნაწილი, 92 მუხლის მესამე ნაწილი, 93 მუხლის მესამე ნაწილი, 94 მუხლის მესამე ნაწილი, მუხლი 96¹), გაძარცვისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში (92 მუხლის მეორე ნაწილი, 151 მუხლის მეორე ნაწილი), ყაჩაღობისათვის (96, 152 მუხლები), სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების ან მოქალაქეთა პირადი ქონების განზრახ განადგურების ან დაზიანებისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში (100 მუხლის მეორე ნაწილი, 157 მუხლის მეორე ნაწილი), განზრახ მკვლელობისათვის (104, 105 მუხლები), სხეულის განზრახ მძიმე დაზიანებისათვის (მუხლი 110), გაუპატიურებისათვის (მუხლი 117), სპეკულაციისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში (165 მუხლის მეორე ნაწილი), ხელისუფლების ან სამსახურებრივი უფლებამოსილების გადამეტებისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში (187 მუხლის მეორე და მესამე ნაწილი), ქრთამის აღებისათვის, მექრთამეობაში შუამავლობისა და ქრთამის მიცემისათვის (189, 189¹, 190 მუხლები), უდანაშაულო პირის შეგნებულად სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცე-

მისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში (192 მუხლის მეორე ნაწილი), წინასწარი შეცნობით ნონო განაჩენის, გადაწყვეტილების, განჩინების ან დადგენილების გამოტანისათვის, რასაც მძიმე შედეგები მოჰყვა (193 მუხლის მეორე ნაწილი), ჩვენების მიცემის იძულებისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში (195 მუხლის მეორე ნაწილი), მილიციის მუშაკის ან სახალხო რაზმელის სიცოცხლის ხელყოფისათვის (მუხლი 209¹), ბოროტი ხულიგნობისათვის (228 მუხლის მეორე ნაწილი), ურჩობისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში (256 მუხლის „ბ“, „გ“ პუნქტები), უფროსისათვის წინააღმდეგობის გაწევის ან მისი იძულებისათვის დაარღვიოს სამსახურებრივი მოვალეობა (მუხლი 258), უფროსის მიმართ ძალმომრეობითი მოქმედებისათვის (მუხლი 260), დეზერტირობისათვის (მუხლი 265), სამხედრო ქონების განზრახ განადგურების ან დაზიანებისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში (269 მუხლის „ბ“, „გ“ პუნქტები), რადიოტექნიკურ საგუშაგოებზე და მორიგე ქვეგანაყოფებში სამსახურის შესრულების წესების დარღვევისათვის (მუხლი 275).

იმ პირებს, რომლებმაც მოიხადეს საპრობილემო მოთავსების ვადის არა ნაკლებ ნახევარი, იმ პირობით თუ ისინი სამაგალითოდ იქცევიან, საპრობილემო მოთავსება შეიძლება სასამართლოს მიერ შეეცვალოს კოლონიაში მოთავსებით.

იმ პირებს, რომლებიც ბოროტად არღვევენ შრო-

ლის გზებისა და სატრანსპორტო საშუალებების
დაზიანებისათვის (მუხლი 87), ყალბი ფულის ან
ფასიანი ქაღალდების დამზადებისა და გასაღებისა
თვის (მუხლი 88), სავალუტო ოპერაციების წესების
დარღვევისათვის (მუხლი 89), სახელმწიფო ან სა-
ზოგადოებრივი ქონების დიდი და განსაკუთრებით
დიდი ოდენობით გატაცებისათვის (91 მუხლის მე-
სამე ნაწილი, 92 მუხლის მესამე ნაწილი, 93 მუხ-
ლის მესამე ნაწილი, 94 მუხლის მესამე ნაწილი,
მუხლი 96¹), გაძარცვისათვის დამამძიმებელ გარ-
ემოებებში (92 მუხლის მეორე ნაწილი, 151
მუხლის მეორე ნაწილი), ყაჩაღობისათვის
(96, 152 მუხლები), სახელმწიფო ან საზოგადოებ-
რივი ქონების ან მოქალაქეთა პირადი ქონების
განზრახ განადგურების ან დაზიანებისათვის დამამ-
ძიმებელ გარემოებებში (100 მუხლის მეორე ნაწი-
ლი, 157 მუხლის მეორე ნაწილი), განზრახ მკვლე-
ლობისათვის (104, 105 მუხლები), სხეულის განზ-
რახ მძიმე დაზიანებისათვის (მუხლი 110), გაუპა-
ტიურებისათვის (მუხლი 117), სპეკულაციისათვის
დამამძიმებელ გარემოებებში (165 მუხლის მეორე
ნაწილი), ხელისუფლების ან სამსახურებრივი უფ-
ლებამოსილების გადაამეტებისათვის დამამძიმებელ
გარემოებებში (187 მუხლის მეორე და მესამე
ნაწილი), ქრთამის აღებისათვის, მექრთამეობაში
შუამავლობისა და ქრთამის მიცემისათვის (189,
189¹, 190 მუხლები), უდანაშაულო პირის შეგნე-
ბულად სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცე-

მისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში (192 მუხ-
ლის მეორე ნაწილი), წინასწარი შეცნობით უფროსი
ნონო განაჩენის, გადაწყვეტილების, განჩინების ან
დადგენილების გამოტანისათვის, რასაც მძიმე შე-
დეგები მოჰყვა (193 მუხლის მეორე ნაწილი), ჩვენ-
ების მიცემის იძულებისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში (195 მუხლის მეორე ნაწილი), მილიციის მუშაკის ან სახალხო რაზმელის სიცოცხლის ხელყოფისათვის (მუხლი 209¹), ბოროტი ხულიგნობისათვის (228 მუხლის მეორე ნაწილი), ურჩობისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში (256 მუხლის „ბ“, „გ“ პუნქტები), უფროსისათვის წინააღმდეგობის გაწევის ან მისი იძულებისათვის დაარღვიოს სამსახურებრივი მოვალეობა (მუხლი 258), უფროსის მიმართ ძალმომრეობითი მოქმედებისათვის (მუხლი 260), დეზერტირობისათვის (მუხლი 265), სამხედრო ქონების განზრახ განადგურების ან დაზიანებისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში (269 მუხლის „ბ“, „გ“ პუნქტები), რადიოტექნიკურ საგუშაგოებზე და მორიგე ქვეგანაყოფებში სამსახურის შესრულების წესების დარღვევისათვის (მუხლი 275).

იმ პირებს, რომლებმაც მოიხადეს საპრობილემო მოთავსების ვადის არა ნაკლებ ნახევარი, იმ პირობით თუ ისინი სამაგალითოდ იქცევიან, საპრობილემო მოთავსება შეიძლება სასამართლოს მიერ შეეცვალოს კოლონიაში მოთავსებით.

იმ პირებს, რომლებიც ბოროტად არღვევენ შრო-

მა-გასწორების კოლონიაში დადგენილ რეჟიმს, /
სასამართლოს შეუძლია კოლონიაში სასჯელის
მოხდა შეუცვალოს საპრობილეში მოთავსებით
არა უმეტეს სამი წლისა, ხოლო სასჯელის დანარ-
ჩენი ვადა მათ უნდა მოიხადონ შრომა-გასწორების
კოლონიაში.

თავისუფლების აღკვეთის მოხდის წესსა და პი-
რობებს ადგენს საქართველოს სსრ შრომა-გასწო-
რების კოდექსი.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზი-
დიუმის 1962 წლის 7 სექტემბრის ბრძანებულება—
„საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“,
1962 წ. № 25, მუხ. 399).

მ უ ხ ლ ი 26. გადასახლება

გადასახლება მდგომარეობს მსჯავრდებულის
გაძევებაში თავისი საცხოვრებელი ადგილიდან გან-
საზღვრულ ადგილზე სავალდებულო დასახლებით.

გადასახლება როგორც ძირითადი, ისე დამატე-
ბითი სასჯელის სახით შეიძლება დაინიშნოს ვადით
ორი წლიდან ხუთ წლამდე. გადასახლება დამატე-
ბითი სასჯელის სახით შეიძლება დაინიშნოს მხო-
ლოდ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში.

გადასახლება არ გამოიყენება იმ პირთა მიმართ,
რომლებსაც დანაშაულის ჩადენამდე არ შესრუ-
ლებიათ თვრამეტი წელი, აგრეთვე ორსული ქალე-
ბისა და იმ ქალების მიმართ, რომლებსაც კმაყო-
ფაზე ჰყავთ რვა წლის ასაკამდე შვილები.

გადასახლების ადგილს, წესსა და პირობებს

ადგენს სსრ კავშირისა და საქართველოს სსრ
ნონმდებლობა.

მ უ ხ ლ ი 27. გასახლება

გასახლება მდგომარეობს მსჯავრდებულის გაძევებაში თავისი საცხოვრებელი ადგილიდან განსაზღვრულ ადგილებში ცხოვრების აკრძალვით.

გასახლება როგორც ძირითადად, ისე დამატებითი სასჯელის სახით შეიძლება დაინიშნოს ვადით ორი წლიდან ხუთ წლამდე.

გასახლება დამატებითი სასჯელის სახით შეიძლება დაინიშნოს მხოლოდ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში.

გასახლება არ შეიძლება დაენიშნოს იმ პირებს, რომლებსაც დანაშაულის ჩადენამდე არ შესრულებიათ თვრამეტი წელი.

გასახლების წესს, ადგილსა და პირობებს ადგენს სსრ კავშირისა და საქართველოს სსრ კანონმდებლობა.

მ უ ხ ლ ი 28. გამასწორებელი სამუშაოები თავისუფლების აღუკვეთლად

გამასწორებელი სამუშაოები თავისუფლების აღუკვეთლად ინიშნება ვადით ერთი თვიდან ერთ წლამდე და მოხდის უნდა იქნეს, სასამართლოს განაჩენის შესაბამისად, ან მსჯავრდებულის მუშაობის ადგილას, ან სხვა ადგილას — მსჯავრდებულის საცხოვრებელ რაიონში.

იმ პირის ხელფასიდან, რომელსაც მიესაჯა მასწორებელი სამუშაოები თავისუფლების აღკვეთით, წარმოებს დაქვითვა სახელმწიფოს სასარგებლოდ სასამართლოს განაჩენით დადგენილი ოდენობით ხუთიდან ოც პროცენტამდე.

თავისუფლების აღკვეთილად გამასწორებელი სამუშაოების მოხდის წესს ადგენს საქართველოს სსრ შრომაგასწორების კოდექსი.

გამასწორებელი სამუშაოების მოხდის დრო არ ჩაითვლება შრომის საერთო სტაჟში.

გამასწორებელი სამუშაოები არ დაენიშნებათ შრომისუნარმოკლებულ პირებს. აღნიშნულ პირებს ნაცვლად გამასწორებელი სამუშაოებისა თავისუფლების აღკვეთილად სასამართლო დაუნიშნავს ჯარიმას ან საზოგადოებრივ გაკიცხვას.

თუ მსჯავრდებული ბოროტად არიდებს თავს სამუშაო ადგილზე გამასწორებელი სამუშაოების მოხდას, სასამართლოს შეუძლია მოუხდელი სასჯელის ვადა შეუცვალოს გამასწორებელი სამუშაოებით, რომელსაც მსჯავრდებული მოიხდის იმ ორგანოების მითითებით, რომლებიც განაგებენ ამ სამუშაოებს.

იმ შემთხვევაში, თუ მსჯავრდებული ბოროტად არიდებს თავს გამასწორებელი სამუშაოების მოხდას ზემოხსენებული ორგანოების მიერ განსაზღვრულ ადგილას, სასამართლოს შეუძლია გამასწორებელი სამუშაოები შეუცვალოს თავისუფლების აღკვეთით შემდეგი გაანგარიშებით: გამასწორებელი

სამუშაოების ყოველი სამი მოუხდელი დღის ვლად ერთი დღის თავისუფლების აღკვეთა.

მ უ ხ ლ ი 29. გარკვეული თანამდებობის დაკავების ან გარკვეული საქმიანობის უფლების ჩამორთმევა

გარკვეული თანამდებობის დაკავების ან გარკვეული საქმიანობის უფლების ჩამორთმევა სასამართლოს შეუძლია დანიშნოს როგორც ძირითადი, ისე დამატებითი სასჯელის სახით, ვადით ერთი წლიდან ხუთ წლამდე.

ეს სასჯელი შეიძლება დაინიშნოს იმ შემთხვევაში, როცა დამნაშავეს მიერ თანამდებობასთან დაკავშირებით ან გარკვეული საქმიანობის შესრულების დროს ჩადენილი დანაშაულის ხასიათის გამო სასამართლო შეუძლებლად მიიჩნევს შეუნარჩუნოს მას გარკვეული თანამდებობის დაკავების ან გარკვეული საქმიანობის უფლება.

იმ შემთხვევაში, როდესაც ეს სასჯელი ინიშნება როგორც თავისუფლების აღკვეთის დამატებითი სასჯელი, იგი გრძელდება თავისუფლების აღკვეთის მოხდის მთელი ვადისა და, გარდა ამისა, განაჩენით დადგენილი ვადის განმავლობაში. ხოლო როდესაც გარკვეული თანამდებობის დაკავების ან გარკვეული საქმიანობის უფლების ჩამორთმევა ინიშნება როგორც სხვა ძირითადი სასჯელის დამა-

ტებითი სასჯელი, მაშინ მისი ვადა გამოიანგარიშება ძირითადი სასჯელის მოხდის დაწყების დღიდან დაწყებული დასრულებამდე.
საქართველოს
სამართლებრივი სისტემა

მ უ ხ ლ ი 30. ჯარიმა

ჯარიმა არის ფულადი გადასახდელი სახელმწიფოს სასარგებლოდ, რომელსაც სასამართლო დაადებს როგორც ძირითადი, ისე დამატებითი სასჯელის სახით სისხლის სამართლის კანონით დადგენილ შემთხვევებსა და ფარგლებში, მაგრამ არა ნაკლებ ათი მანეთისა.

ჯარიმის ოდენობა განისაზღვრება ჩადენილი დანაშაულის სიმძიმის მიხედვით და დამნაშავის ქონებრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით.

თუ ჯარიმა გადახდილი არ იქნება დადგენილ ვადაში, მისი გადახდევინება ხდება იძულებითი წესით. ჯარიმის დასაფარავად არ შეიძლება იმ საგნების ჩამორთმევა, რომელთა კონფისკაცია აკრძალულია. თუ ძირითად სასჯელად დანიშნული ჯარიმის გადახდევინება შეუძლებელია, სასამართლოს განჩინებით ჯარიმა შეიცვლება გამასწორებელი სამუშაოებით შემდეგი გაანგარიშებით: ჯარიმის ყოველი ერთი მანეთისათვის გამასწორებელი სამუშაოების ერთი დღე, მაგრამ არა უმეტეს ერთი წლისა.

არ დაიშვება ჯარიმის შეცვლა თავისუფლების აღკვეთით და თავისუფლების აღკვეთისა — ჯარიმით.

მ უ ხ ლ ი 31. თანამდებობიდან დათხოვნა

თანამდებობიდან დათხოვნა შეიძლება დანიშნულ იქნეს იმ შემთხვევაში, როდესაც სასამართლო შეუძლებლად მიიჩნევს დაკავებულ თანამდებობაზე მსჯავრდებულის დატოვებას.

მ უ ხ ლ ი 32. საზოგადოებრივი გაკიცხვა

საზოგადოებრივი გაკიცხვა მდგომარეობს სასამართლოს მიერ დამნაშავეისათვის გაკიცხვის საჯაროდ გამოცხადებაში, რაც საჭირო შემთხვევებში ეცნობება საზოგადოებრიობას პრესის ან სხვა საშუალებით.

მ უ ხ ლ ი 33. დანაშაულის ჩამდენ სამხედრო მოსამსახურეთა გაგზავნა სადისციპლინო ბატალიონში და გამასწორებელ სამუშაოთა შეცვლა ჰაუპტვახტში მოთავსებით

დანაშაულის ჩამდენი ვადიანი სამხედრო მოსამსახურე შეიძლება გაიგზავნოს სადისციპლინო ბატალიონში ვადით სამი თვიდან ორ წლამდე კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, აგრეთვე იმ შემთხვევებში, როცა სასამართლო, მხედველობაში მიიღებს რა საქმის გარემოებებს და მსჯავრდებულის პიროვნებას, მიზანშეწონილად მიიჩნევს ორ წლამდე თავისუფლების აღკვეთის ნაცვლად გაგზავნოს იგი იმავე ვადით სადისციპლინო ბატალიონში.

გამასწორებელი სამუშაოები თავისუფლების

აღუკვეთლად სამხედრო მოსამსახურეებს შეეცდნენ
ბათ ჰაუპტვახტში მოთავსებით ვადით ორ თვემდე

მ უ ხ ლ ი 34. ქონების კონფისკაცია

ქონების კონფისკაცია მდგომარეობს სახელმწიფოს საკუთრებად მსჯავრდებულის პირადი საკუთრების მთელი ქონების ან მისი ნაწილის იძულებით უსასყიდლო ჩამორთმევაში. ქონების ნაწილის კონფისკაციის დროს სასამართლომ უნდა აღნიშნოს, თუ ქონების რომელი ნაწილის კონფისკაცია ხდება, ან ჩამოთვალოს საკონფისკაციო საგნები.

არ შეიძლება კონფისკაცია იმ საგნებისა, რაც აუცილებელია მსჯავრდებულისა და მის კმაყოფაზე მყოფი პირებისათვის, თანახმად საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მიერ დამტკიცებული ნუსხისა.

ქონების კონფისკაცია შეიძლება დაინიშნოს მხოლოდ სახელმწიფო და შიძიმე ანგარებით დანაშაულთათვის კანონით მითითებულ შემთხვევებში.

ქონების კონფისკაციის დროს სახელმწიფო პასუხს არ აგებს მსჯავრდებულის ვალებსა და ვალდებულებებზე, თუ ისინი წარმოიშვნენ მას შემდეგ, რაც მოკვლევის, გამოძიების და სასამართლო ორგანოებმა მიიღეს ზომები ქონების დაცვისათვის და თუ ეს მოხდა ამ ორგანოების თანხმობის გარეშე.

იმ პრეტენზიების მიმართ, რომელთა დაკმაყოფილება ხდება კონფისკებული ქონების ანგარიშზე, სახელმწიფო პასუხს აგებს მხოლოდ აქტივის ფარგ-

ლებში, ამასთან პრეტენზიების დაკმაყოფილებას
რიგისობის მიმართ დაცულ უნდა იქნეს წესები
რომლებიც დადგენილია საქართველოს სსრ სასა-
ქალაქო სამართლის საპროცესო კოდექსით.

**მ უ ხ ლ ი 35. სამხედრო და სხვა წოდებათა,
აგრეთვე ორდენების, მედლებისა
და საპატიო წოდებათა ჩამორთ-
მევა**

მძიმე დანაშაულისათვის მსჯავრდების დროს იმ
პირს, რომელსაც სამხედრო ან სპეციალური წო-
დება აქვს, შეიძლება სასამართლოს განაჩენით ეს
წოდება ჩამოერთვას.

მძიმე დანაშაულისათვის იმ პირის მსჯავრდე-
ბის დროს, რომელიც დაჯილდოებულია ორდენით
ან მედლით ან აქვს სსრ კავშირის უმაღლესი საბ-
ჭოს პრეზიდიუმის, საქართველოს სსრ, აფხაზეთის
და აჭარის ავტონომიური სს რესპუბლიკების ან
სხვა მოკავშირე და ავტონომიური რესპუბლი-
კების უმაღლესი საბჭოების პრეზიდიუმების
მიერ მინიჭებული საპატიო წოდება, ან სამხედრო
თუ სხვა წოდება, მინიჭებული სსრ კავშირის უმაღ-
ლესი საბჭოს პრეზიდიუმის, სსრ კავშირის მინისტ-
რთა საბჭოს, საქართველოს სსრ ან სხვა მოკავშირე
რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს მიერ, სასამართ-
ლო განაჩენის გამოტანისას, გადაწყვეტს, მიზანშე-
წონილია თუ არა იმ ორგანოში, რომელმაც
მსჯავრდებული ორდენით ან მედლით დააჯილ-

დოვა ან რომელმაც მას წოდება მიანიჭა, წარდგინების შეტანა იმის შესახებ, რომ მსჯავრდებულს ჩამოერთვას ორდენი ან მედალი, ან საპატიო, სამხედრო თუ სხვა წოდება.

მ უ ხ ლ ი 36. მშობლის უფლებების ჩამორთმევა

მშობლის უფლებების ჩამორთმევას შეიძლება ადგილი ჰქონდეს, თუ სასამართლო დაადგენს, რომ მსჯავრდებულ ბოროტად იყენებდა მშობლის უფლებებს ან ბოროტად არიდებდა თავს მშობლიური ვალდებულებების შესრულებას.

მშობლის უფლებების აღდგენა ხდება სასამართლოს განჩინებით, მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოების ან არასრულწლოვანთა საქმეების კომისიის წარდგინების საფუძველზე.

თ ა ვ ი მ ი ხ უ თ ი

სასჯელის დანიშვნისა და სასჯელისაგან განთავისუფლების შესახებ

მ უ ხ ლ ი 37. სასჯელის დანიშვნის ზოგადი საწყისები

სასამართლო სასჯელს ნიშნავს ამ კოდექსის განსაკუთრებული ნაწილის იმ მუხლით დადგენილ ფარგლებში, რომელიც ითვალისწინებს პასუხისმგებლობას ჩადენილი დანაშაულისათვის. სსრ კავ-

შირისა და მოკავშირე რესპუბლიკის სისხლის სა-
მართლის კანონმდებლობის საფუძვლების და
რეთვე ამ კოდექსის ზოგადი ნაწილის დებულებ-
თა ზუსტი შესაბამისობით.

სასჯელის დანიშვნის დროს სასამართლო, ხელ-
მძღვანელობს რა სოციალისტური მართლშეგნე-
ბით, მხედველობაში იღებს ჩადენილი დანაშაულის
საზოგადოებრივი საშიშროების ხასიათსა და ხა-
რისხს, დამნაშავის პიროვნებას და საქმის გარემოე-
ბებს, რომლებიც ამსუბუქებენ ან ამძიმებენ პასუ-
ხისმგებლობას.

მ უ ხ ლ ი 38. პასუხისმგებლობის შემამსუბუ- ქებელი გარემოებანი

სასჯელის დანიშვნის დროს პასუხისმგებლობის
შემამსუბუქებელ გარემოებებად ითვლება:

1) ჩადენილი დანაშაულის მავნე შედეგების თა-
ვიდან აცილება, მიყენებული ზარალის ნებაყოფ-
ლობით ანაზღაურება ან მიყენებული ზიანის გამოს-
წორება დამნაშავის მიერ;

2) დანაშაულის ჩადენა მძიმე პირად ან ოჯახურ
გარემოებათა დამთხვევის გამო;

3) დანაშაულის ჩადენა მუქარის ან ძალადობის
გავლენით ან მატერიალური თუ სხვა დამოკიდე-
ბულების გამო;

4) დანაშაულის ჩადენა პირველად, შემთხვევით
მომხდარ გარემოებათა გამო;

5) დანაშაულის ჩადენა ძლიერი სულიერი აღელ-

ვების გავლენით, რაც გამოწვეულია დაზარალებულის არამართლზომიერი მოქმედებით;

საქართველოს
საზოგადოებრივი
სამართლებრივი
სამართლებრივი
სამართლებრივი

6) დანაშაულის ჩადენა საზოგადოებრივად საშიში ხელყოფისაგან დაცვის დროს, თუნდაც აუცილებელი მოგერიების ფარგლების გადამეტებით;

7) დანაშაულის ჩადენა არასრულწლოვანის მიერ;

8) დანაშაულის ჩადენა ორსული ქალის მიერ;

9) გულწრფელი მონანიება ან გამოცხადება ბრალის აღიარებით.

სასჯელის დანიშვნის დროს სასამართლოს შეუძლია გაითვალისწინოს აგრეთვე შემამსუბუქებელი გარემოებანი, რომლებიც კანონში აღნიშნული არ არის.

მ უ ხ ლ ი 39. პასუხისმგებლობის დამამძიმებელი გარემოებანი

სასჯელის დანიშვნის დროს პასუხისმგებლობის დამამძიმებელ გარემოებებად ითვლება:

1) დანაშაულის ჩადენა იმ პირის მიერ, რომელსაც წინათ ჩადენილი აქვს რაიმე დანაშაული.

სასამართლოს უფლება აქვს არ მისცეს პირველ დანაშაულს მისი ხასიათის მიხედვით დამამძიმებელი გარემოების მნიშვნელობა;

2) დანაშაულის ჩადენა ერთი წლის განმავლობაში დამნაშავის მიმართ საზოგადოებრივი ზემოქმედების ღონისძიების შეფარდების შემდეგ მის მიერ ჩადენილი დანაშაულისათვის;

3) დანაშაულის ჩადენა ორგანიზებული ჯგუფის მიერ;

4) დანაშაულის ჩადენა ანგარებით ან სხვა ქვენა გრძნობით;

5) დანაშაულით მძიმე შედეგების გამოწვევა;

6) დანაშაულის ჩადენა მცირეწლოვანის, ღრმად მოხუცის ან უმწეო მდგომარეობაში მყოფი პირის მიმართ და აგრეთვე დამნაშავისათვის წინასწარი შეცნობით ორსული ქალის მიმართ;

7) არასრულწლოვანთა წაქეზება დანაშაულის ჩასადენათ ან არასრულწლოვანთა ჩაბმა დანაშაულში მონაწილეობისათვის;

8) დანაშაულის ჩადენა განსაკუთრებული სისასტიკით, ან დაზარალებულის აბუჩად აგდებით;

9) დანაშაულის ჩადენა საზოგადოებრივ უბედურებათა გარემოებების გამოყენებით;

10) დანაშაულის ჩადენა საყოველთაოდ საშიში საშუალებით;

11) დანაშაულის ჩადენა მეორე პირის მატერიალური, სამსახურებრივი ან სხვაგვარი დამოკიდებულების გამოყენებით.

მ უ ხ ლ ი 40. სასჯელის დანიშვნა რამდენიმე დანაშაულის ჩადენის დროს

თუ პირი ცნობილია დამნაშავედ ორი ან მეტი დანაშაულის ჩადენაში, რომლებიც გათვალისწინებულია სისხლის სამართლის კანონის სხვადასხვა მუხლით ან მუხლის ნაწილით, რომელთაგან არც

ერთისათვის იგი მსჯავრდებული არ ყოფილა, სა-
სამართლო, დანიშნავს რა სასჯელს თითოეული და-
ნაშაულისათვის ცალკე, საბოლოოდ განსაზღვრესა
სასჯელს მათი ერთობლიობით, ამასთან უფრო
მკაცრი სასჯელი შთანთქმავს ნაკლებად მკაცრ სას-
ჯელს; ან დანიშნული სასჯელი შეიკრიბება მთლი-
ანად ან ნაწილობრივ კანონის იმ მუხლით ან მუხ-
ლის ნაწილით დადგენილ ფარგლებში, რომელიც
ითვალისწინებს უფრო მკაცრ სასჯელს.

ძირითად სასჯელს შეიძლება დაემატოს ყოველი
სხვა დამატებითი სასჯელი, გათვალისწინებული
კანონის იმ მუხლებში, სადაც დაწესებულია პასუ-
ხისმგებლობა დანაშაულთათვის, რომელთა ჩადენა-
ში ეს პირი ცნობილი იყო დამნაშავედ.

იმავე წესებით დაინიშნება სასჯელი, თუ საქმე-
ზე განაჩენის გამოტანის შემდეგ დადგენილ იქნა,
რომ მსჯავრდებულს ბრალი მიუძღვის კიდევ სხვა
დანაშაულში, რომელიც მან ჩაიდინა პირველ საქ-
მეზე განაჩენის გამოტანამდე. ამ შემთხვევაში სას-
ჯელის ვადაში ჩაითვლება სასჯელი, რომელიც
მოხდილია მთლიანად ან ნაწილობრივ პირველი
განაჩენით.

მ უ ხ ლ ი 41. სასჯელის დანიშვნა რამდენიმე განაჩენით

თუ მსჯავრდებულმა განაჩენის გამოტანის შემ-
დეგ, მაგრამ სასჯელის სრულ მოხდამდე, ჩაიდინა
ახალი დანაშაული, სასამართლო ახალი განაჩენით

დანიშნულ სასჯელს მილიანად ან ნაწილობრივ უმატებს წინა განაჩენით დანიშნული სასჯელის მოუხდელ ნაწილს, რისთვისაც სასამართლო შეამძღვანელობს ამ კოდექსის 42 მუხლით დადგენილი წესებით.

მ უ ხ ლ ი 42. სასჯელთა შეკრების წესები

სასჯელთა შეკრების დროს სასჯელის საერთო ვადა არ უნდა აღემატებოდეს სასჯელის ამ სახისათვის კანონით დადგენილ მაქსიმალურ ვადას.

თავისუფლების აღკვეთის სახით სასჯელთა შეკრების დროს სასჯელის საერთო ვადა არ უნდა აღემატებოდეს ათ წელს, ხოლო იმ დანაშაულთათვის, რომლებისთვისაც კანონს დასაშვებად მიაჩნია თავისუფლების აღკვეთის დანიშვნა ათ წელზე მეტი ვადით, — არ უნდა აღემატებოდეს თხუთმეტ წელს.

სხვადასხვაგვარ ძირითად სასჯელთა შეკრების დროს გამოიყენება შემდეგი წესები:

1) თავისუფლების აღკვეთისა და სადისციპლინო ბატალიონში მოთავსების შეკრებისას თავისუფლების აღკვეთის ერთ დღეს შეეფარდება სადისციპლინო ბატალიონში მოთავსების ერთი დღე;

2) თავისუფლების აღკვეთისა და გადასახლების ან გასახლების შეკრებისას თავისუფლების აღკვეთის ერთ დღეს შეეფარდება გადასახლების ან გასახლების სამი დღე;

3) თავისუფლების აღკვეთისა და გამასწორებე-

ლი სამუშაოების შეკრებისას თავისუფლების აღკვეთის ერთ დღეს შეეფარდება გამასწორებელი სამუშაოების სამი დღე;

4) გადასახლების გასახლებასთან შეკრების დროს გადასახლების ერთი დღე უდრის გასახლების ერთ დღეს;

5) გადასახლების ან გასახლებისა და გამასწორებელი სამუშაოების შეკრებისას გადასახლების ან გასახლების ერთ დღეს შეეფარდება გამასწორებელი სამუშაოების ერთი დღე.

თავისუფლების აღკვეთასთან, გადასახლებასთან, გასახლებასთან ან გამასწორებელ სამუშაოებთან გარკვეული თანამდებობების დაკავების ან გარკვეული საქმიანობის უფლების ჩამორთმევის, აგრეთვე ჯარიმის, თანამდებობიდან დათხოვნის ან საზოგადოებრივი გაკიცხვის მიმატების შემთხვევაში დასახლებული სასჯელები გამოიყენება დამოუკიდებლად.

სხვადასხვაგვარი დამატებითი სასჯელები სისრულეში მოიყვანება დამოუკიდებლად.

მ უ ხ ლ ი 43. სასჯელის ვადების განსაზღვრის წესი

თავისუფლების აღკვეთის, სადისციპლინო ბატალიონში მოთავსების, გადასახლების, გასახლების, გამასწორებელი სამუშაოების (თავისუფლების აღკვეთისადა) აგრეთვე გარკვეული თანამდებობის დაკავების ან გარკვეული საქმიანობის უფლების

ჩამორთმევის ვადები იანგარიშება თვეებით ან წლებით, ხოლო ჰაუბტვახტში მოთავსების ვადები — დღე-ღამით და თვეებით.

სასჯელის შეცვლის ან შეკრების დროს დასაშვებია სასჯელის გაანგარიშება დღეებით.

მუხლი 44. განსაკუთრებით საშიში რეცაღივისტი

განსაკუთრებით საშიშ რეცაღივისტად სასამართლოს განაჩენით შეიძლება ცნობილ იქნას:

1) პირი, რომელიც წინათ მსჯავრდებული იყო განსაკუთრებით საშიში სახელმწიფო დანაშაულისათვის (65-74 მუხლები), ბანდიტიზმისათვის (მუხლი 78), ყალბი ფულის ან ფასიანი ქაღალდების გასაღების მიზნით დამზადების ან გასაღებისათვის (მუხლი 88), სავალუტო ოპერაციების წესების დარღვევისათვის (მუხლი 89), სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების დიდი და განსაკუთრებით დიდი ოდენობით გატაცებისათვის (91 მუხლის მესამე ნაწილი, 92 მუხლის მესამე ნაწილი, 93 მუხლის მესამე ნაწილი, 94 მუხლის მესამე ნაწილი, მუხლი 96¹⁾, ყაჩაღობისათვის (96, 152 მუხლები), განზრახ მკვლელობისათვის (104, 105 მუხლები, 258 მუხლის „გ“ პუნქტი), სხეულის განზრახ მძიმე დაზიანებისათვის (მუხლი 110), გაუბატიურებისათვის (მუხლი 117), ქრთამის აღებისათვის, მექრთამეობაში შუამავლობისა და ქრთამის მიცემისათვის

დამამძიმებელ გარემოებებში (189 მუხლის მეორე/ნაწილი, 189¹ მუხლის მეორე ნაწილი, 190 მუხლის მეორე ნაწილი), მილიციის მუშაკის ან სახალხო რაზმელის სიცოცხლის ხელყოფისათვის (მუხლი 209¹), და რომელმაც კვლავ ჩაიდინა რომელიმე ზემოთ დასახელებული დანაშაული, იმისდა მიუხედავად, თუ ამ დანაშაულთაგან, რომლისათვის იყო ეს პირი მსჯავრდებული პირველად;

2) პირი, რომელიც მსჯავრდებული იყო სამჯერ, რომელიც გინდა თანმიმდევრობით სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების გატაცებისათვის ქურდობით (მუხლი 91), გაძარცვით (მუხლი 92) და თაღლითობით (მუხლი 93), აგრეთვე პირადი საკუთრების გატაცებისათვის ქურდობით (მუხლი 150), გაძარცვით (მუხლი 151), თაღლითობით (მუხლი 153), სპეკულაციისათვის (მუხლი 165), წინასწარი შეცნობით დანაშაულებრივი გზით მოპოვებული ქონების შექენის ან გასაღებისათვის, რომელიც ჩადენილია ხელობის სახით ან დიდი ოდენობით (229 მუხლის მეორე ნაწილი), ბოროტი ხულიგნობისათვის (228 მუხლის მეორე ნაწილი) ან მსჯავრდებული იყო ორჯერ მაინც რომელიმე ამ დანაშაულისათვის და ერთჯერ იმ დანაშაულისათვის, რომელიც ჩამოთვლილია ამ მუხლის პირველი ნაწილის პირველ პუნქტში, და ამის შემდეგ მან კვლავ ჩაიდინა რომელიმე იმ დანაშაულთაგანი, რომელიც დასახელებულია ამ მუხლის პირველი ნაწილის პირველ და მეორე პუნქტებში;

3) პირი, რომელიც იხდის რა სასჯელს თავისუფლების აღკვეთის ადგილებში, ჩაიდენს მძიმე დანაშაულს, რაც აღნიშნულია ამ კოდექსის 25-ე მუხლის მეოთხე ნაწილში თუ ამისათვის მსჯავრდებული იყო თავისუფლების აღკვეთით არა ნაკლებ ხუთი წლისა ან ჩაიდენს განსაკუთრებით საშიშ სახელმწიფო დანაშაულს.

პირის განსაკუთრებით საშიშ რეციდივისტად ცნობის საკითხის გადაწყვეტისას სასამართლო მხედველობაში მიიღებს ჩადენილ დანაშაულის ხასიათსა და საზოგადოებრივ საშიშროებას, დამნაშავის პიროვნებასა და საქმის გარემოებას.

პირის განსაკუთრებით საშიშ რეციდივისტად ცნობისათვის საფუძვლად არ შეიძლება ჩაითვალოს ნასამართლობა იმ დანაშაულისათვის, რომელიც ჩადენილია თვრამეტი წლის ასაკის მიღწევამდე, ან ნასამართლობა, რომელიც მოხსნილია ან დაფარულია კანონით დადგენილი წესით.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1962 წლის 7 სექტემბრის ბრძანებულება— „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“, 1962 წ. № 25, მუხ. 399).

მ უ ხ ლ ი 45. კანონით გათვალისწინებულზე უფრო მსუბუქი სასჯელის დანიშვნა

თუ სასამართლო, გაითვალისწინებს რა საქმის განსაკუთრებულ გარემოებებს და დამნაშავის პი-

როვნებას, საჭიროდ მიიჩნევს დაუნიშნოს მას ამ
დანაშაულისათვის კანონით გათვალისწინებული
უმდაბლეს საზღვარზე ნაკლები სასჯელი ან გადა-
ვიდეს სხვა, უფრო მსუბუქი სახეობის სასჯელზე,
მას შეუძლია დაუშვას ასეთი შემსუბუქება, ამას-
თან აუცილებლად უნდა აღნიშნოს მისი მოტივები.

მუხლი 46. პირობითი მსჯავრის დადება

თუ თავისუფლების აღკვეთის ან გამასწორებელ
სამუშაოთა სახით სასჯელის დანიშვნის დროს
სასამართლო, გაითვალისწინებს რა საქმის გარე-
მოებებს და დამნაშავის პიროვნებას, დარწმუნდე-
ბა, რომ მიზანშეუწონელია დამნაშავემ მოიხადოს
დანიშნული სასჯელი, მას შეუძლია დაადგინოს,
რომ სასჯელი პირობით არ იქნეს გამოყენებული
დამნაშავის მიმართ, ამასთან განაჩენში აუცილებ-
ლად უნდა აღნიშნოს პირობითი მსჯავრის დადე-
ბის მოტივები. ამ შემთხვევაში სასამართლო ადგენს,
რომ განაჩენი არ მოიყვანება სისრულეში, თუ
სასამართლოს მიერ განსაზღვრული გამოსაცდელი
ვადის განმავლობაში მსჯავრდებული არ ჩაიდენს
ახალ ერთგვაროვან ან არა ნაკლებ მძიმე დანა-
შაულს.

პირობითი მსჯავრის დადების დროს არ შეიძ-
ლება დაინიშნოს დამატებითი სასჯელი, გარდა
ჯარიმისა.

გამოსაცდელ ვადას სასამართლო ადგენს ერთი
წლიდან ხუთ წლამდე.

თუ პირობით მსჯავრდებული გამოსაცდელი ვადის განმავლობაში ჩაიდენს ახალ ერთგვაროვან ან არა ნაკლებ მძიმე დანაშაულს, სასამართლო, დანიშნავს რა სასჯელს ახალი დანაშაულისათვის, მთლიანად ან ნაწილობრივ უმატებს მას პირობით გამოუყენებელ სასჯელს, რისთვისაც ხელმძღვანელობს ამ კოდექსის 42 მუხლით დადგენილი წესებით.

გაითვალისწინებს რა საქმის გარემოებებს, დამნაშავის პიროვნებას, აგრეთვე დამნაშავის სამუშაო ადგილიდან საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ან მუშათა, მოსამსახურეთა, კოლმეურნეთა კოლექტივების შუამდგომლობას მისთვის პირობითი მსჯავრის დადების შესახებ, სასამართლოს შეუძლია გადასცეს ამ ორგანიზაციებს ან კოლექტივებს პირობით მსჯავრდებული ხელახლა აღზრდისა და გამოსწორებისათვის.

თუ სასამართლო გამოიყენებს პირობით მსჯავრს აღნიშნულ შუამდგომლობათა გარეშე, მას შეუძლია მშრომელთა გარკვეულ კოლექტივს ან პირს მათი თანხმობით დააკისროს პირობით მსჯავრდებულზე ზედამხედველობა და მასთან აღმზრდელობითი მუშაობის ჩატარება.

პირობით მსჯავრდებულების აღრიცხვას და მათ მოქმედებაზე საერთო კონტროლს ახორციელებს განაჩენის გამომტანი სასამართლო.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანებულება — „სა-

მუხლი 47. სამხედრო მოსამსახურისათვის ან
სამხედრო ვალდებულისათვის გა-
ნაჩენის აღსრულების ვადის გა-
დადება ომიანობის დროს

ომიანობის დროს სასამართლოს შეუძლია გადა-
უდოს თავისუფლების აღკვეთის განაჩენის აღსრუ-
ლება საომარი მოქმედების დამთავრებამდე იმ
სამხედრო მოსამსახურეს ან სამხედრო ვალდე-
ბულს, რომელიც გაწვეულ ან მობილიზებულ უნდა
იქნეს, და გაგზავნოს მსჯავრდებული მოქმედ არ-
მიაში. სასამართლოს შეუძლია ასეთ შემთხვევებ-
ში გადადოს დამატებითი სასჯელის აღსრულებაც.

თუ მოქმედ არმიაში გაგზავნილი მსჯავრდებუ-
ლი თავს გამოიჩენს სოციალისტური სამშობლოს
მედგარ დამცველად, შესაბამისი სამხედრო სარდ-
ლობის შუამდგომლობით სასამართლოს შეუძლია
გათავისუფლოს იგი სასჯელისაგან ან შეუცვალოს
სასჯელი სხვა, უფრო მსუბუქი სასჯელით.

თუ იმ პირმა, რომლის მიმართ განაჩენის აღსრუ-
ლება გადადებული იყო, ჩაიდინა ახალი დანაშაუ-
ლი, სასამართლო ახალ სასჯელს მთლიანად ან
ნაწილობრივ დაუმატებს წინათ დანიშნულ სას-
ჯელს იმ წესების შესაბამისად, რომლებიც გათვა-
ლისწინებულია ამ კოდექსის 42 მუხლში.

მ უ ხ ლ ი 48. წინასწარი პატიმრობის ჩათვლა

სასამართლო წინასწარ პატიმრობას ჩათვლით სასჯელის ვადაში, თუ მისჯილია თავისუფლების აღკვეთა და სადისციპლინო ბატალიონში გაგზავნა, ერთ დღეს ერთ დღედ, და თუ მისჯილია გამასწორებელი სამუშაოები, გადასახლება ან გასახლება — ერთ დღეს სამ დღედ.

სასჯელის სხვა ღონისძიებათა დანიშვნისას სასამართლო, მხედველობაში იღებს რა წინასწარ პატიმრობას, შესაბამისად უმსუბუქებს სასჯელს დამნაშავეს ან მოლიანად ათავისუფლებს მას სასჯელისაგან.

მ უ ხ ლ ი 49. სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემის ხანდაზმულობა

პირი არ შეიძლება მიცემულ იქნეს სისხლის სამართლის პასუხისგებაში, თუ მის მიერ დანაშაულის ჩადენის დღიდან გავიდა შემდეგი ვადები:

1) ერთი წელი იმ დანაშაულთა ჩადენის დღიდან, რომლებიც გათვალისწინებულია ამ კოდექსის 116 მუხლის პირველი ნაწილით, 130 მუხლით, 131 მუხლის პირველი ნაწილით, 136, 138 მუხლებით, 157 მუხლის პირველი ნაწილით, 173 მუხლის მეორე ნაწილით, 177 მუხლის პირველი ნაწილით, 198, 220, 223 მუხლებით და 228 მუხლის მესამე ნაწილით;

2) სამი წელი იმ დანაშაულის ჩადენის დღიდან, რომლისთვისაც კანონით შეიძლება დაინიშნოს

თავისუფლების აღკვეთა ვადით არა უმეტეს ორი წლისა ან სასჯელი, რომელიც დაკავშირებულია ახსნის თავისუფლების აღკვეთასთან;

3) ხუთი წელი იმ დანაშაულის ჩადენის დღიდან, რომლისთვისაც კანონით შეიძლება დაინიშნოს თავისუფლების აღკვეთა ვადით არა უმეტეს ხუთი წლისა;

4) ათი წელი იმ დანაშაულის ჩადენის დღიდან, რომლისთვისაც კანონით შეიძლება დაინიშნოს უფრო მკაცრი სასჯელი, ვიდრე თავისუფლების აღკვეთა ხუთი წლის ვადით.

ხანდაზმულობის დინება წყდება, თუ კანონში აღნიშნული ვადების გასვლამდე პირი ჩაიდენს ახალ დანაშაულს, რომლისთვისაც კანონით შეიძლება დაინიშნოს თავისუფლების აღკვეთა ორ წელზე მეტი ვადით. ამ შემთხვევაში ხანდაზმულობის გამოთვლა იწყება ახალი დანაშაულის ჩადენის მომენტიდან.

ხანდაზმულობის დინება შეჩერდება, თუ დანაშაულის ჩამდენი პირი დაემალება გამოძიებას ან სასამართლოს. ამ შემთხვევებში ხანდაზმულობის დინება განახლდება ამ პირის დაკავების ან ბრალის აღიარებით მისი გამოცხადების მომენტიდან. ამასთან ეს პირი არ შეიძლება მიცემულ იქნეს სისხლის სამართლის პასუხისგებაში, თუ დანაშაულის ჩადენის დროიდან გავიდა თხუთმეტი წელი და ხანდაზმულობა არ ყოფილა შეწყვეტილი ახალი დანაშაულის ჩადენით.

საკითხს, უნდა შეეფარდოს თუ არა ხანდაზმულ ღობა ისეთი დანაშაულის ჩამდენ პირს, რომლისთვისაც კანონით შეიძლება სიკვდილით დასჯა დაინიშნოს, წყვეტს სასამართლო. თუ სასამართლო შესაძლებლად ვერ მიიჩნევს გამოიყენოს ხანდაზმულობა, სიკვდილით დასჯა არ შეიძლება დანიშნულ იქნეს და იგი თავისუფლების აღკვეთით შეიცვლება.

მუხლი 50. გამამტყუნებელი განაჩენის აღსრულების ხანდაზმულობა

გამამტყუნებელი განაჩენი არ შეიძლება მოყვანილ იქნეს სისრულეში, თუ იგი კანონიერ ძალაში შესვლის დღიდან აღსრულებული არ იყო შემდეგ ვადებში:

1) ერთი წელი — როცა პიროვნება მსჯავრდებულია ამ კოდექსის 116 მუხლის პირველი ნაწილით, 130 მუხლით, 131 მუხლის პირველი ნაწილით, 136, 138 მუხლებით, 157 მუხლის პირველი ნაწილით, 173 მუხლის მეორე ნაწილით, 177 მუხლის პირველი ნაწილით, 198, 220, 223 მუხლებით და 228 მუხლის მესამე ნაწილით გათვალისწინებულ დანაშაულთათვის;

2) სამი წელი — როცა მისჯილია თავისუფლების აღკვეთა ვადით არა უმეტეს ორი წლისა ან სასჯელი, რომელიც დაკავშირებული არ არის თავისუფლების აღკვეთასთან;

- 3) ხუთი წელი — როცა მისჯილია თავისუფლებას აღკვეთა ვადით არა უმეტეს ხუთი წლისა;
- 4) ათი წელი — როცა მისჯილია უფრო მკაცრი სასჯელი, ვიდრე თავისუფლების აღკვეთა ხუთი წლის ვადით.

ხანდაზმულობის დინება წყდება, თუ მსჯავრდებულები თავს აარიდებს სასჯელის მოხდას ან აღნიშნული ვადების გასვლამდე ჩაიდენს ახალ დანაშაულს, რომლისთვისაც სასამართლო დანიშნავს სასჯელს — თავისუფლების აღკვეთას ვადით არა ნაკლებ ერთი წლისა, გადასახლებას ან გასახლებას ვადით არა ნაკლებ სამი წლისა. ხანდაზმულობის გამოთვლა ახალი დანაშაულის ჩადენის შემთხვევაში იწყება მისი ჩადენის მომენტიდან, ხოლო სასჯელის მოხდისაგან თავის არიდების შემთხვევაში — სასჯელის მოსახდელად გამოცხადების მომენტიდან ან მიმალული მსჯავრდებულის შეპყრობის მომენტიდან. ამასთან გამამტყუნებელი განაჩენი არ შეიძლება მოყვანილ იქნეს სისრულეში, თუ მისი გამოჩანის დროიდან გავიდა თხუთმეტი წელი და ხანდაზმულობა არ შეწყვეტილა ახალი დანაშაულის ჩადენით.

იმ საკითხს, უნდა შეეთარდოს თუ არა ხანდაზმულობა ისეთ პირს, რომელსაც სიკვდილი აქვს მისჯილი, გადაწყვეტს სასამართლო. თუ სასამართლო შესაძლებლად ვერ მიიჩნევს გამოიყენოს ხანდაზმულობა, სიკვდილით დასჯა შეიცვლება თავისუფლების აღკვეთით.

მ უ ხ ლ ი 51. სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობისა და სასჯელისაგან გათავისუფლება

დანაშაულის ჩამდენი პირი შეიძლება გათავისუფლდეს სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობისაგან, თუ მიჩნეულ იქნება, რომ გამოძიების ან სასამართლოში საქმის განხილვის დროისათვის, ვითარების შეცვლის შედეგად, დამნაშავის მიერ ჩადენილმა ქმედობამ დაკარგა საზოგადოებრივად საშიში ხასიათი ან ეს პირი აღარ არის საზოგადოებრივად საშიში.

დანაშაულის ჩამდენი პირი შეიძლება გათავისუფლდეს სასჯელისაგან, თუ მიჩნეულ იქნება, რომ შემდგომი უმწიკვლო ყოფაქცევისა და შრომისადმი პატიოსანი დამოკიდებულების გამო ეს პირი სასამართლოში საქმის განხილვის დროისათვის არ შეიძლება ჩაითვალოს საზოგადოებრივად საშიშ პირად.

მ უ ხ ლ ი 52. სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობისაგან გათავისუფლება საქმის ამხანაგურ სასამართლოში გადაცემით

უკეთეს პირმა ჩაიდინა მცირემნიშვნელოვანი დანაშაული, რომლისთვისაც კანონით შეიძლება დაინიშნოს თავისუფლების აღკვეთა არა უმეტეს ერთი წლისა, ან სხვა უფრო მსუბუქი სასჯელი, და თუ მისი გამოსწორება შესაძლებელია სასჯელის გამო-

ყენების გარეშე საზოგადოებრივი ზემოქმედებით
ლონისძიებათა მიღებით, სასამართლო და საჯარო
ძიებლო ორგანოებს უფლება აქვთ გაათავისუფ-
ლონ ასეთი პირი სისხლის სამართლის პასუხის-
მგებლობისაგან და საქმე გადასცენ ამხანაგურ სა-
სამართლოს განსახილველად.

ამხანაგურ სასამართლოს განსახილველად არ
შეიძლება გადაეცეს საქმე ისეთი პირის მიმართ,
რომელიც წინათ მსჯავრდებული იყო განზრახ
დანაშაულის ჩადენისათვის ან გადაცემული იყო
თავდებქვეშ.

თუ ამ მუხლის საფუძველზე ამხანაგურ სასა-
მართლოში გადაცემული პირი ბოროტად აარიდებს
თავს სასამართლოში გამოცხადებას, აგრეთვე თუ
ეს პირი ბოროტად აარიდებს თავს ამხანაგურ სასა-
მართლოში გამოცხადებას ისეთი ანტისაზოგადოებ-
რივი ქმედობის განხილვისას, რაც კანონის თანახ-
მად იწვევს სისხლის სამართლის პასუხისმგებლო-
ბას მისი განმეორებით ჩადენის შემთხვევაში მის
მიმართ საზოგადოებრივი ზემოქმედების ღონისძიე-
ბის გამოყენების შემდეგ, ასეთი პირები მიეცემიან
სისხლის სამართლის პასუხისგებაში ამ კოდექსის
შესაბამისი მუხლების მიხედვით.

მ უ ხ ლ ი 53. სისხლის სამართლის პასუხის-
მგებლობისაგან გათავისუფლება
დამნაშავის თავდებქვეშ გადაცე-
მით

თუ პირის მიერ ჩადენილია დანაშაული, რომ-
ლისთვისაც კანონით შეიძლება დაინიშნოს თავის-

უფლების აღკვეთა ვადით არა უმეტეს სამი წლისა
ან სხვა უფრო მსუბუქი სასჯელი და ამასთან ამ
ქმედობას არ მოჰყოლია მძიმე შედეგი, ხოლო თქვენი
დამნაშავის პიროვნება არ წარმოადგენს დიდ საზო-
გადობრივ საშიშროებას და მან გულწრფელად
მოინანია ჩადენილი დანაშაული, საზოგადოებრივი
ორგანიზაციის ან მშრომელთა კოლექტივის შუა-
მდგომლობით, ასეთი პირი შეიძლება გათავისუფ-
ლდეს სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობისაგან
და გადაეცეს თავდებქვეშ ხელახლა აღსაზრდელად
და გამოსასწორებლად იმ საზოგადოებრივ ორგა-
ნიზაციას ან მშრომელთა კოლექტივს, რომელთაც
შუამდგომლობა აღძრეს.

თავდებქვეშ არ გადაიციემა ისეთი პირი, რომე-
ლიც წინათ მსჯავრდებული იყო განზრახ დანაშაუ-
ლისთვის ან გადაცემული იყო თავდებქვეშ.

არ შეიძლება გადაცემულ იქნეს თავდებქვეშ
აგრეთვე პირი, რომელიც თავს არ ცნობს დამნა-
შავედ ან რაიმე მიზეზების გამო მოითხოვს საქმის
სასამართლოს წესით განხილვას.

თუ თავდებქვეშ აყვანილი პირი, რომელმაც არ
გამართლა ერთი წლის განმავლობაში კოლექტი-
ვის ნდობა, და არღვევს პირობას, რომ ის სამაგა-
ლითო მუშაობით და პატიოსანი შრომით დაამტ-
კიცებს თავის გამოსწორებას, არ ემორჩილება სო-
ციალისტური საერთო ცხოვრების წესებს ან და-
ტოვებს მშრომელთა კოლექტივს საზოგადოებრივი
ზემოქმედებისაგან თავის არიდების მიზნით, საზო-

გადობრივ ორგანიზაციას ან მშრომელთა კოლექტივს, რომლებმაც აიყვანეს იგი თავდებქვეშაქვთ გადაწყვეტილება თავდებობაზე უარის განცხადების შესახებ და ამ გადაწყვეტილებას აგზავნიან პროკურატურაში ან სასამართლოში საკითხის განსახილველად, რათა დამნაშავე პასუხისგებაში იქნეს მიცემული იმ დანაშაულისათვის, რომლის ჩადენასთან დაკავშირებით ის გადაცემული იყო თავდებქვეშ.

მ უ ხ ლ ი 54. სასჯელისაგან ვადამდე პირობით გათავისუფლება და სასჯელის შეცვლა უფრო მსუბუქი სასჯელით

თუ მსჯავრდებულმა, რომელსაც მისჯილი აქვს თავისუფლების აღკვეთა, გამასწორებელი სამუშაო, გადასახლება, გასახლება ან სადისციპლინო ბატალიონში გაგზავნა, სანიმუშო ყოფაქცევითა და შრომისადმი პატიოსანი დამოკიდებულებით დაამტკიცა თავისი გამოსწორება, მის მიმართ სასამართლოს შეუძლია გამოიყენოს, სასჯელის დანიშნული ვადის სულ ცოტა ნახევრის ფაქტიურად მოხდის შემდეგ, სასჯელისაგან ვადამდე პირობით გათავისუფლება ან სასჯელის მოუხდელი ნაწილის შეცვლა უფრო მსუბუქი სასჯელით. ამასთან მსჯავრდებული შეიძლება გათავისუფლდეს აგრეთვე შემდეგი სახის დამატებითი სასჯელისაგან:

გადასახლების, გასახლების ან გარკვეული თანამდებობის დაკავების ან გარკვეული საქმიანობის უფლების ჩამორთმევისაგან.

ვადამდე პირობით გათავისუფლება და სასჯელის მოუხდელი ნაწილის შეცვლა უფრო მსუბუქი სასჯელით შეიძლება გამოყენებულ იქნას სასამართლოს მიერ დანიშნული ვადის არა ნაკლები ორი მესამედის ფაქტიურად მოხდის შემდეგ იმ პირთა მიმართ, რომელნიც მსჯავრდებული არიან თავისუფლების აღკვეთით არა ნაკლებ ხუთი წლისა შემდეგი მძიმე დანაშაულისათვის: მასობრივი არეულობისათვის (მუხლი 80), მიმოსვლის გზებისა და სატრანსპორტო საშუალებების დაზიანებისათვის (მუხლი 87), სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების დიდი ოდენობით გატაცებისათვის (91 მუხლის მესამე ნაწილი, 92 მუხლის მესამე ნაწილი, 93 მუხლის მესამე ნაწილი, 94 მუხლის მესამე ნაწილი), გაძარცვისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში (92 მუხლის მეორე ნაწილი, 151 მუხლის მეორე ნაწილი), სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების ან მოქალაქეთა პირადი ქონების განზრახ განადგურების ან დაზიანებისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში (100 მუხლის მეორე ნაწილი, 157 მუხლის მეორე ნაწილი), განზრახ მკვლელობისათვის (მუხლი 105), სხეულის განზრახ მძიმე დაზიანებისათვის (მუხლი 110), გაუპატიურებისათვის (117 მუხლის პირველი და მეორე ნაწილი), სპეკულაციისათვის დამამძიმებელ გარემოე-

ბებში (165 მუხლის მეორე ნაწილი), ხელისუფლებ-
ის ან სამსახურებრივი უფლებამოსილების ^{გადა-}
მეტებისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში (187
მუხლის მეორე და მესამე ნაწილი), ქრთამის აღე-
ბისათვის, მექრთამეობაში შუამავლობისა და ქრთა-
მის მიცემისათვის (189 მუხლის პირველი ნაწილი,
189¹ მუხლის პირველი ნაწილი, 190 მუხლის პირ-
ველი ნაწილი), უდანაშაულო პირის შეგნებულად
სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემისათვის
დამამძიმებელ გარემოებებში (192 მუხლის მეორე
ნაწილი), უკანონო განაჩენის, გადაწყვეტილების,
განჩინების ან დადგენილების გამოტანისათვის, რა-
საც მძიმე შედეგები მოჰყვა (193 მუხლის მეორე
ნაწილი), ჩვენების მიცემის იძულებისათვის დამამ-
ძიმებელ გარემოებებში (195 მუხლის მეორე ნაწი-
ლი), მილიციის მუშაკის ან სახალხო რაზმელის
სიცოცხლის ხელყოფისათვის დამამძიმებელ გარე-
მოებების გარეშე (მუხლი 209¹), ბოროტი ხულიგ-
ნობისათვის (228 მუხლის მეორე ნაწილი), ურჩო-
ბისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში (256 მუხ-
ლის „ბ“, „გ“ პუნქტები), უფროსისათვის წინააღ-
მდეგობის გაწევის ან მისი იძულებისათვის დაარღ-
ვიოს სამსახურებრივი მოვალეობა (მუხლი 258),
უფროსის მიმართ ძალმომრეობითი მოქმედებისათ-
ვის (მუხლი 260), დეზერტირობისათვის (მუხლი
265), სამხედრო ქონების განზრახ განადგურების
ან დაზიანებისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში
(269 მუხლის „ბ“, „გ“ პუნქტები), რადიოტექნი-

კურ საგუშაგოებზე და მორიგე ქვეგანაყოფებში
სამსახურის შესრულების წესების დარღვევისათვის
(მუხლი 275).

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

თუ იმ პირმა, რომლის მიმართ გამოყენებული იყო ვადამდე პირობით გათავისუფლება, სასჯელის მოუხდელი ნაწილის განმავლობაში ჩაიდინა ახალი იმავე გვარის ან არა ნაკლებ მძიმე დანაშაული, სასამართლოს შეუძლია ახალი დანაშაულისათვის დანიშნულ სასჯელს მთლიანად ან ნაწილობრივ მიუმატოს წინათ ჩადენილი დანაშაულისათვის დანიშნული სასჯელის მოუხდელი ნაწილი, იხელმძღვანელებს რა ამ კოდექსის 42 მუხლში დადგენილი წესებით.

ვადამდე პირობით გათავისუფლება და სასჯელის მოუხდელი ნაწილის შეცვლა უფრო მსუბუქი სასჯელით არ გამოიყენება:

1) განსაკუთრებით საშიშ რეციდივისტების მიმართ (მუხლი 44);

2) იმ პირების მიმართ, რომლებიც ადრე ვადამდე პირობით გათავისუფლებულ იქნენ თავისუფლების აღკვეთისაგან, ან რომელთაც სასჯელის მოუხდელი ნაწილი შეეცვალათ უფრო მსუბუქი სასჯელით, თუ მათ სასჯელის მოუხდელი ვადის გასვლამდე ჩაიდინეს ახალი განზრახ დანაშაული, რომლისთვისაც მიესაჯათ თავისუფლების აღკვეთა;

3) იმ პირების მიმართ, რომლებიც მსჯავრდე-

ბული არიან განსაკუთრებით საშიშ სახელმწიფო დანაშაულისათვის (65-74 მუხლები), ბანდიტიზმისათვის (მუხლი 78), იმ მოქმედებისათვის, რასაც დეზორგანიზაცია შეაქვს შრომა-გასწორების დაწესებულებათა მუშაობაში (მუხლი 78¹), ყალბი ფულის ან ფასიანი ქაღალდების დამზადებისა და გასაღებისათვის (მუხლი 88), სავალუტო ოპერაციების წესების დარღვევისათვის (მუხლი 89), სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების განსაკუთრებით დიდი ოდენობით გატაცებისათვის (მუხლი 96¹), განზრახ მკვლელობისათვის დამამძიმებელ გარემოებებში (მუხლი 104, 258 მუხლის „გ“ პუნქტი), გაუბატიურებისათვის, რომელიც ჩადენილია პირთა ჯგუფის მიერ ან რასაც მძიმე შედეგი მოჰყვა, აგრეთვე არასრულწლოვანის გაუბატიურებისათვის (117 მუხლის მესამე ნაწილი), ყაჩაღობისათვის (96, 152 მუხლები) ქრთამის აღებისათვის, მექრთამეობაში შუამავლობისა და ქრთამის მიცემისათვის, რაც ჩადენილია დამამძიმებელ გარემოებებში (189 მუხლის მეორე ნაწილი, 189¹ მუხლის მეორე ნაწილი, 190 მუხლის მეორე ნაწილი), მილიციის მუშაკის ან სახალხო რაზმელის სიცოცხლის ხელყოფისათვის საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვისას მათ სამსახურებრივ ან საზოგადოებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებით, რაც ჩადენილია დამამძიმებელ გარემოებებში (მუხლი 209¹).

—(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1962 წ. 7 სექტემბრის ბრძანებულება — „სა-

მუხლი 55. სასჯელისაგან ვადამდე გათავის-
უფლება და სასჯელის შეცვლა
უფრო მსუბუქი სასჯელით იმ
პირთა მიმართ, რომლებმაც დანა-
შაული ჩაიდინეს თვრამეტი წლის
ასაკამდე

თუ მსჯავრდებულმა, რომელსაც მისჯილი აქვს
თავისუფლების აღკვეთა ან გამასწორებელი სამუ-
შაო თვრამეტი წლის ასაკამდე ჩადენილი დანაშაუ-
ლისათვის, სამაგალითო ყოფაქცევით და შრომისა
და სწავლისადმი პატიოსანი დამოკიდებულებით
დაამტკიცა თავისი გამოსწორება, სასამართლოს
შეუძლია სასჯელის ვადის სულ ცოტა ერთი მესა-
მედის ფაქტიურად მოხდის შემდეგ გამოიყენოს
მის მიმართ:

1) სასჯელისაგან ვადამდე პირობით გათავისუფ-
ლება, როცა მსჯავრდებული სასჯელისაგან თავის-
უფლდება თვრამეტი წლის ასაკის შესრულების
შემდეგ, ან

2) სასჯელისაგან ვადამდე გათავისუფლება, რო-
ცა მსჯავრდებული სასჯელისაგან თავისუფლდება
თვრამეტი წლის ასაკის მიღწევამდე, ან

3) სასჯელის მოუხდელი ნაწილის შეცვლა უფ-
რო მსუბუქი სასჯელით.

მ უ ხ ლ ი 56. სასჯელის მოხდისაგან გათავისუფლება

სასჯელის მოხდისაგან მსჯავრდებულის გათავისუფლება, აგრეთვე დანიშნული სასჯელის შემსუბუქება, გარდა სასჯელისაგან გათავისუფლებისა ან სასჯელის შემსუბუქებისა ამნისტიის და პატიების წესით, შეუძლია გამოიყენოს მხოლოდ სასამართლომ კანონში აღნიშნულ შემთხვევებში და წესით.

მ უ ხ ლ ი 57. ნასამართლობის მოხსნა

ნასამართლობის არმქონედ ითვლებიან:

1) ის პირები, რომლებიც სასჯელისაგან გათავისუფლდნენ ამ კოდექსის 50 და 51 მუხლების შესაბამისად;

2) პირობით მსჯავრდებული პირნი, თუ გამოსაცდელი ვადის განმავლობაში ისინი არ ჩაიდნენ ახალ დანაშაულს;

3) ის მსჯავრდებულნი, რომელთაც განაჩენის აღსრულება გადადებული ჰქონდათ და რომლებიც შემდეგ სასჯელისაგან გათავისუფლდნენ ამ კოდექსის 47 მუხლის საფუძველზე;

4) ის პირნი, რომელთაც სასჯელი მოიხადეს სადისციპლინო ბატალიონში ან იქიდან ვადამდე გათავისუფლდნენ, აგრეთვე ის სამხედრო მოსამსახურეები, რომლებმაც სასჯელი მოიხადეს ჰაუპტ-

ვახტში ყოფნით გამასწორებელი სამუშაოს ნაკლებობა
ლად;

5) ის პირნი, რომელთაც მისჯილი ჰქონდათ საზოგადოებრივი გაკიცხვა, ჯარიმა, თანამდებობიდან დათხოვნა, გარკვეული თანამდებობის დაკავების ან გარკვეული საქმიანობის უფლების ჩამორთმევა ან გამასწორებელი სამუშაოები, თუ სასჯელის მოხდის დღიდან ერთი წლის განმავლობაში ისინი არ ჩაიდენენ ახალ დანაშაულს;

6) ის პირნი, რომელთაც მისჯილი ჰქონდათ თავისუფლების აღკვეთა ვადით არა უმეტეს სამი წლისა, გადასახლება ან გასახლება, თუ ისინი სასჯელის (ძირითადისა და დამატებითის) მოხდის დღიდან სამი წლის განმავლობაში არ ჩაიდენენ ახალ დანაშაულს;

7) ის პირნი, რომელთაც მისჯილი ჰქონდათ თავისუფლების აღკვეთა სამ წელზე მეტი ვადით, მაგრამ არა უმეტეს ექვსი წლისა, თუ ისინი სასჯელის (ძირითადისა და დამატებითის) მოხდის დღიდან ხუთი წლის განმავლობაში არ ჩაიდენენ ახალ დანაშაულს;

8) ის პირნი, რომელთაც მისჯილი ჰქონდათ თავისუფლების აღკვეთა ექვს წელზე მეტი ვადით, მაგრამ არა უმეტეს ათი წლისა, თუ ისინი სასჯელის (ძირითადისა და დამატებითის) მოხდის დღიდან რვა წლის განმავლობაში არ ჩაიდენენ ახალ დანაშაულს;

9) ის პირნი, რომელთაც მისჯილი ჰქონდათ თავისუფლების აღკვეთა ექვსი წელზე მეტი ვადით, მაგრამ არა უმეტეს ათი წლისა, თუ ისინი სასჯელის (ძირითადისა და დამატებითის) მოხდის დღიდან რვა წლის განმავლობაში არ ჩაიდენენ ახალ დანაშაულს;

ვისუფლების აღკვეთა ათ წელზე მეტი ვადით, ^{თუ} ისინი სასჯელის (ძირითადისა და დამატებითის) მოხდის დღიდან რვა წლის განმავლობაში არ ჩაიდინენ ახალ დანაშაულს, და თუ ამასთან სასამართლო დაადგენს, რომ მსჯავრდებული გამოსწორდა და საჭირო აღარ არის იგი მიჩნეულ იქნეს ნასამართლობის მქონედ.

თუ მსჯავრდებულმა, რომელსაც მისჯილი ჰქონდა თავისუფლების აღკვეთა, სასჯელის მოხდის შემდეგ სამაგალითო ყოფაქცევით და შრომისადმი პატიოსანი დამოკიდებულებით დაამტკიცა თავისი გამოსწორება, საზოგადოებრივი ორგანიზაციების შუამდგომლობით სასამართლოს შეუძლია მოუხსნას მას ნასამართლობა ამ მუხლში აღნიშნული ვადების გასვლამდე.

თუ პირმა სასჯელის მოხდის შემდეგ ახალი დანაშაული ჩაიდინა ამ მუხლში აღნიშნულ ვადებში, პირველი დანაშაულით გამოწვეული ნასამართლობის მოხსნის ვადა გამოითვლება უკანასკნელი დანაშაულისათვის სასჯელის, (ძირითადისა და დამატებითის) მოხდის დღიდან.

თუ სასამართლოს მიერ დანიშნული სასჯელი შემცირებულია ან შეცვლილია უფრო მსუბუქი სასჯელით ამნისტიის ან პატიების აქტის ძალით, აგრეთვე სასამართლოს განჩინებით სასჯელის ვადამდე პირობით ან ვადამდე განთავისუფლებისა ან უფრო მსუბუქი სასჯელით შეცვლის შესახებ (ამ კოდექსის 54 და 55 მუხლები), ნასამართლო-

ბის მოხსნის ვადების გამოთვლა ხდება ფაქტიურად მოხდილი სასჯელის ოდენობიდან და მისი მოხდის დღიდან.

თავი მეექვსე

სამედიცინო და აღმზრდელობითი ხასიათის იძულებითი ღონისძიების შესახებ

მ უ ხ ლ ი 58. შეურაცხად პირთა მიმართ გამო-საყენებელი სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიებანი

იმ პირების მიმართ, რომლებმაც შეურაცხადობის მდგომარეობაში ჩაიდინეს სისხლის სამართლის კანონით გათვალისწინებული საზოგადოებრივად საშიში ქმედობა, აგრეთვე იმ პირების მიმართ, რომლებმაც დანაშაული ჩაიდინეს შეურაცხად მდგომარეობაში, მაგრამ განაჩენის გამოტანამდე დაავადნენ სულიერი ავადმყოფობით, რაც მათ არ აძლევს შესაძლებლობას ანგარიში გაუწიონ თავიანთ მოქმედებებს ან უხელმძღვანელონ მათ, სასამართლოს შეუძლია შეუფარდოს სამედიცინო ხასიათის შემდეგი იძულებითი ღონისძიებანი:

- 1) სპეციალურ ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში მოთავსება;
- 2) საერთო ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში მოთავსება;
- 3) მშობელ-ნათესავთა მეურვეობაში ან მზრუნველობაში გადაცემა, სავალდებულო საექიმო მეთვალყურეობით.

მ უ ხ ლ ი 59. სპეციალურ ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში მოთავსება

საქართველოს
საზოგადოებრივი
საშიშროება

სასამართლოს გამოაქვს განჩინება სპეციალურ ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში (ან საერთო ფსიქიატრიული საავადმყოფოს სპეციალურ განყოფილებაში) მოთავსების შესახებ, როდესაც შეურაცხადად მიჩნეული ან დანაშაულის ჩადენის შემდეგ, მაგრამ განაჩენის გამოტანამდე სულიერად დაავადებული პირის საზოგადოებრივი საშიშროება მოითხოვს მის იზოლაციას, რათა მას მოესპოს შესაძლებლობა ჩაიდინოს ახალი საზოგადოებრივად საშიში მოქმედება.

პირის სპეციალურ ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში (ან საერთო ფსიქიატრიული საავადმყოფოს სპეციალურ განყოფილებაში) ყოფნა შეწყდება, თუ სამკურნალო დაწესებულების დასკვნის საფუძველზე სასამართლოს განჩინებით დადგინდება, რომ ეს პირი საზოგადოებისათვის აღარ წარმოადგენს საშიშროებას და რომ მას შეიძლება ეკმაროს ზომები, რომლებიც აღნიშნულია ამ კოდექსის 60, 62 მუხლებში.

მ უ ხ ლ ი 60. საერთო ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში მოთავსება

სასამართლოს გამოაქვს განჩინება საერთო ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში მოთავსების შესახებ, როდესაც შეურაცხადად მიჩნეული ან დანაშაულის ჩადენის შემდეგ, მაგრამ განაჩენის გამოტანამდე

სულიერად დაავადებული პირის ფსიქიკური მდგომარეობა არ მოითხოვს მის მოთავსებას სპეციალურ ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში (ან საერთო ფსიქიატრიულ საავადმყოფოს სპეციალურ განყოფილებაში), მაგრამ ეს პირი საჭიროებს საავადმყოფოში მკურნალობას იძულებითი წესით.

საერთო ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში ყოფნა შეწყდება, თუ სამკურნალო დაწესებულების დასკვნის საფუძველზე, სასამართლოს განჩინებით დადგინდება, რომ ჯანმრთელობის მდგომარეობის მიხედვით პირი აღარ საჭიროებს იძულებით მკურნალობას საავადმყოფოს პირობებში. ამასთანავე სასამართლოს შეუძლია გამოიყენოს ამ კოდექსის 62 მუხლში აღნიშნული ღონისძიებანი.

მ უ ხ ლ ი 61. ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში ყოფნის დროის ჩათვლა

თუ სპეციალურ ან საერთო ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში მოთავსებული პირი, რომელიც სულიერად დაავადდა დანაშაულის ჩადენის შემდეგ, მაგრამ განაჩენის გამოტანამდე, გამოჯანმრთელების შემდეგ უნდა დაისაჯოს, საავადმყოფოში გატარებული დრო სასამართლომ უნდა ჩათვალოს სასჯელის ვადაში.

მ უ ხ ლ ი 62. მშობელ-ნათესავთა მეურვეობაში ან მზრუნველობაში გადაცემა

იმ პირს, ვინც დანაშაული ჩაიდინა შეურაცხად მდგომარეობაში ან დაავადდა სულიერი ავადმყოფად

ფობით დანაშაულის ჩადენის შემდეგ, მაგრამ განაჩენის გამოტანამდე, სასამართლო გადასჯის შემთხვევაში შშობელ-ნათესაებს მეურვეობაში ან მხრუნველობაში სავალდებულო საექიმო მეთვალყურეობით, თუ სცნობს, რომ ამ პირის იძულებითი ყოფნა ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში არ არის საჭირო.

მუხლი 63. ჩვეული ალკოჰოლიკებისა და ნარკომანების იძულებითი მკურნალობა

თუ სასამართლო ამას მიზანშეწონილად სცნობს, მას შეუძლია დანაშაულის ჩამდენი ჩვეული ალკოჰოლიკი ან ნარკომანი გაგზავნოს სპეციალურ საავადმყოფოში (ან ფსიქიატრიული საავადმყოფოს შესაბამის განყოფილებაში), იძულებითი მკურნალობის ჩასატარებლად.

ჩვეული ალკოჰოლიკის ან ნარკომანის იძულებითი მკურნალობა შეწყდება, თუ სასამართლო, სამკურნალო დაწესებულების წარდგინებით, დაადგენს, რომ ის აღარ საჭიროებს მკურნალობას და მისი შემდგომი ყოფნა საავადმყოფოში არ არის მიზანშეწონილი.

მუხლი 64. არასრულწლოვანთა მიმართ აღმზრდელობითი ხასიათის იძულებითი ღონისძიებათა გამოყენება

თუ სასამართლო ამ კოდექსის 12 მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე მიზანშეწონილად არ სცნობს

დანაშაულის ჩამდენი არასრულწლოვანის მიმართ სისხლის სამართლის სასჯელის გამოყენებას, შესაძლებელია მის მიმართ გამოიყენოს აღმზრდელობითი ხასიათის შემდეგი იძულებითი ღონისძიებანი:

1) დაზარალებულის წინაშე საჯაროდ ან სხვა ფორმით, რასაც სასამართლო განსაზღვრავს, ბოდიშის მოხდის დაკისრება;

2) საყვედურის ან სასტიკი საყვედურის გამოცხადება;

3) გაფრთხილება;

4) იმ არასრულწლოვანისათვის, რომელსაც შეუსრულდა თხუთმეტი წელი, მიყენებული ზიანის ანაზღაურების დაკისრება, თუ არასრულწლოვანს აქვს დამოუკიდებელი შრომის ხელფასი და ასანაზღაურებელი ზიანის თანხა არ აღემატება ოც მანეთს, ან ვალდებულების დაკისრება თავისი შრომით გამოასწოროს მიყენებული მატერიალური ზიანი, რაც ოც მანეთს არ აღემატება; თუ მიყენებული ზიანი ოც მანეთს აღემატება, ზიანის ანაზღაურება ხდება სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით;

5) არასრულწლოვანის გადაცემა მშობლების ან მათი შემცვლელი პირებისათვის მკაცრი ზედამხედველობის ქვეშ;

6) არასრულწლოვანის გადაცემა მშრომელთა კოლექტივების და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების მეთვალყურეობაში მათი თანხმობით, აგრეთვე (აალკეული მოქალაქეების მეთვალყურეობაში — მათი თხოვნით;

7) ბავშვებისა და მოზარდების სპეციალური სამკურნალო-აღმზრდელობით ან აღმზრდელობით დაწესებულებაში მოთავსება;

8) არასრულწლოვანის გაგზავნა არასრულწლოვანთა აღმზრდელობით კოლონიაში.

აღმზრდელობით კოლონიებსა და სპეციალურ სამკურნალო-აღმზრდელობით დაწესებულებებში არასრულწლოვანთა მოთავსების წესები, პირობები და ვადები განისაზღვრება არასრულწლოვანთა საქმეების კომისიების დებულებით.

განსაკუთრებული ნაწილი

თავი პირველი

სახელმწიფო დანაშაული

1. განსაკუთრებით საშიში სახელმწიფო დანაშაული

მ უ ხ ლ ი 65. სამშობლოს ღალატი

სამშობლოს ღალატი, ესე იგი ქმედობა, რომელიც სსრ კავშირის მოქალაქემ განზრახ ჩაიდინა სსრ კავშირის სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის, ტერიტორიული ხელშეუხებლობის ან სამხედრო ძლიერების საზიანოდ: მტრის მხარეზე გადასვლა, ჯაშუშობა, სახელმწიფო ან სამხედრო საიდუმლოების გაცემა უცხო სახელმწიფოსათვის, საზღვარგარეთ გაქცევა ან საზღვარგარეთიდან სსრ კავშირში დაბრუნებაზე უარის თქმა, უცხო სახელმწიფოსათვის დახმარების გაწევა სსრ კავშირის წინააღმდეგ მტრულ საქმიანობაში, აგრეთვე შეთქმულება ძალაუფლების ხელში ჩაგდების მიზნით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ათიდან თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით და გადასახ-

ლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გადასახლების გარეშე, ან ისჯება სიკვდილით ქონების კონფისკაციით.

სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობა არ ეკისრება სსრ კავშირის მოქალაქეს, რომელიც უცხოეთის დაზვერვამ გადაიბირა სსრ კავშირის წინააღმდეგ მტრული საქმიანობის განსახორციელებლად, თუ მან მიღებული დანაშაულებრივი დავალების შესასრულებლად არავითარი მოქმედება არ ჩაიდინა და ნებაყოფლობით განუცხადა ხელისუფლების ორგანოებს უცხოეთის დაზვერვასთან თავისი კავშირის შესახებ.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანებულება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“, 1961 წ. № 17, მუხ. 268).

მ უ ხ ლ ი 66. ჯ ა შ უ შ ო ბ ა

სახელმწიფო ან სამხედრო საიდუმლოების შემცველი ცნობების გადაცემა უცხო სახელმწიფოსათვის, უცხოეთის ორგანიზაციისათვის ან მათი აგენტურისათვის, ისევე როგორც ამგვარი ცნობების გატაცება ან შეგროვება მათთვის გადაცემის მიზნით, აგრეთვე სხვა ცნობების გადაცემა ან შეგროვება უცხოეთის დაზვერვის დავალებით სსრ კავშირის ინტერესების საზიანოდ მათი გამოყენებისათვის, უკეთეს ჯაშუშობა ჩაიდინა უცხოელმა ან მოქალაქეობის არმქონე პირმა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორიდან თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით და გადასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გადასახლების გარეშე ან ისჯება სიკვდილით ქონების კონფისკაციით.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანებულება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“, 1961 წ. № 17, მუხ. 268).

მ უ ხ ლ ი 67. ტერორისტული აქტი

სახელმწიფო ან საზოგადო მოღვაწის ან ხელისუფლების წარმომადგენლის მკვლელობა, ჩადენილი მის სახელმწიფო ან საზოგადოებრივ მოღვაწეობასთან დაკავშირებით, საბჭოთა ხელისუფლების ძირის გამოთხრის ან შესუსტების მიზნით,—

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ათიდან თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით და გადასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გადასახლების გარეშე, ან ისჯება სიკვდილით ქონების კონფისკაციით.

იმავე მიზნით სახელმწიფო ან საზოგადო მოღვაწის ან ხელისუფლების წარმომადგენლის სხეულის მძიმე დაზიანება მის სახელმწიფო ან საზოგადოებრივ მოღვაწეობასთან დაკავშირებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით რვიდან თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით და გადასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გადასახლების გარეშე.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდი-
უმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანებულება ^{საქართველოს} ^{სსრ უმაღლესი} ^{საბჭოს} ^{უწყებები} —
ქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“,
1961 წ. № 17, მუხ. 268).

მ უ ხ ლ ი 68. ტერორისტული აქტი უცხო სა-
ხელმწიფოს წარმომადგენლის წი-
ნააღმდეგ

უცხო სახელმწიფოს წარმომადგენლის მკვლე-
ლობა ომის პროვოკაციის ან საერთაშორისო გარ-
თულების მიზნით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ათა-
დან თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით და
გადასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან
გადასახლების გარეშე, ან ისჯება სიკვდილით
ქონების კონფისკაციით.

იმავე მიზნით იმავე პირების სხეულის მძიმე
დაზიანება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით რვი-
დან თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით და
გადასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან
გადასახლების გარეშე.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდი-
უმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანებულება — „სა-
ქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“
1961 წ. № 17, მუხ. 268).

მ უ ხ ლ ი 69. დივერსია

დანგრევა ან დაზიანება აფეთქებით, ცეცხლის წაკიდებით ან სხვა გზით საწარმოთა, ნაგებობათა, გზათა და მიმოსვლის საშუალებათა, კავშირგაბმულობის საშუალებათა ან სხვა სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონებისა, მასობრივი მოწამვლა ან ეპიდემიებისა და ეპიზოოტიების გავრცელება საბჭოთა სახელმწიფოს შესუსტების მიზნით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით რვიდან თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით და გადასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გადასახლების გარეშე, ან ისჯება სიკვდილით ქონების კონფისკაციით.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანებულება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“ 1961 წელი, № 17, მუხ. 268).

მ უ ხ ლ ი 70. მავნებლობა

მოქმედება ან უმოქმედობა, მიმართული მრეწველობის, ტრანსპორტის, სოფლის მეურნეობის, ფულის სისტემის, ვაჭრობის ან სახალხო მეურნეობის სხვა დარგების, ასევე სახელმწიფო ორგანოების ან საზოგადოებრივი ორგანიზაციების საქმიანობის ძირის გამოთხრისაკენ საბჭოთა სახელმწიფოს შესუსტების მიზნით, თუ ეს ქმედობა ჩადენილია სახელმწიფო ან საზოგადოებრივ დაწესებულებათა, საწარმოთა, ორგანიზაციათა გამოყე-

ნების გზით, ან მათი ნორმალური მუშაობისათვის
წინააღმდეგობის გაწევის გზით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით რვიდან
თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით და გა-
დასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გა-
დასახლების გარეშე.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდი-
უმის 1961 წ. 31 მაისის ბრძანებულება — „საქარ-
თველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“, 1961 წ.
№ 17, მუხ. 268).

მ უ ხ ლ ი 71. ანტისაბჭოთა აგიტაცია და პრო- პაგანდა

აგიტაცია ან პროპაგანდა საბჭოთა ხელისუფლე-
ბის ძირის გამოთხრის ან შესუსტების ან ცალკეუ-
ლი განსაკუთრებით საშიში სახელმწიფო დანაშაუ-
ლის ჩადენის მიზნით, გავრცელება იმავე მიზნით
ცილისმწამებლური მონაჭორისა, რომელიც სახელს
უტეხს საბჭოთა სახელმწიფო და საზოგადოებრივ
წესწყობილებას, აგრეთვე იმავე მიზნით ასეთივე
შინაარსის ლიტერატურის გავრცელება, დამზადება
ან შენახვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვსი
თვიდან შვიდ წლამდე და გადასახლებით ვადით
ორიდან ხუთ წლამდე ან გადასახლების გარეშე.

იგივე ქმედობა, რომელსაც ჩაიდენს განსა-
კუთრებით საშიში სახელმწიფო დანაშაულისათვის

წინათ მსჯავრდებული პირი, აგრეთვე ჩადენილია ომიანობის დროს, —

რომელიც

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე და გადასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გადასახლების გარეშე.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანებულება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“, 1961 წ. № 17, მუხ. 268).

მ უ ხ ლ ი 72. ომის პროპაგანდა

ომის პროპაგანდა, რა ფორმითაც უნდა წარმოებდეს იგი, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან რვა წლამდე და გადასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გადასახლების გარეშე.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანებულება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“ — 1961 წ. № 17, მუხ. 268).

მ უ ხ ლ ი 73. ორგანიზაციული საქმიანობა, მიმართული განსაკუთრებით საშიში სახელმწიფო დანაშაულის ჩადენისაკენ, აგრეთვე ანტისაბჭოთა ორგანიზაციაში მონაწილეობა

ორგანიზაციული საქმიანობა, მიმართული განსაკუთრებით საშიში სახელმწიფო დანაშაულის მო-

სამზადებლად ან ჩასადენად, ისეთი ორგანიზაციის /
შესაქმნელად, რომელიც მიზნად ისახავს ^{საქართველოს}
დანაშაულის ჩადენას, აგრეთვე ანტისაბჭოთა ორ-
განიზაციაში მონაწილეობა, —

ისჯება შესაბამისად ამ კოდექსის 65 — 72
მუხლებით.

მ უ ხ ლ ი 74. განსაკუთრებით საშიში სახელ-
მწიფო დანაშაული, ჩადენილი
მშრომელთა სხვა სახელმწიფოს
წინააღმდეგ

მშრომელთა საერთაშორისო სოლიდარობის გამო
განსაკუთრებით საშიში სახელმწიფო დანაშაული,
რომელიც ჩადენილია მშრომელთა სხვა სახელმწი-
ფოს წინააღმდეგ, —

ისჯება შესაბამისად ამ კოდექსის 65 — 73 მუხ-
ლებით.

II. სხვა სახელმწიფო დანაშაული

მ უ ხ ლ ი 75. ეროვნული და რასობრივი თა-
ნასწორუფლებიანობის დარღვევა

პროპაგანდა ან აგიტაცია რასობრივი ან ეროვ-
ნული მტრობისა თუ განხეთქილების ჩამოგდების
მიზნით, აგრეთვე მოქალაქეთა რასობრივი თუ
ეროვნული კუთვნილების მიხედვით მათი უფლე-
ბების პირდაპირი ან არაპირდაპირი შეზღუდვა ან
მათთვის პირდაპირ ან არაპირდაპირ უპირატესობა-
თა დაწესება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვსი

თვიდან სამ წლამდე ან გადასახლებით ორი წლიდან ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 76. სახელმწიფო საიდუმლოების გახმაურება

სახელმწიფო საიდუმლოების შემცველი ცნობების გახმაურება იმ პირის მიერ, რომელსაც ეს ცნობები განდობილი ჰქონდა ან რომლისთვისაც ისინი ცნობილი გახდა სამსახურთან ან სამუშაოსთან დაკავშირებით, თუ არ არის სამშობლოს ღალატის ან ჯაშუშობის ნიშნები, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე.

იგივე ქმედობა, თუ მას მოჰყვა მძიმე შედეგები, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთიდან რვა წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 77. სახელმწიფო საიდუმლოების შემცველი დოკუმენტების დაკარგვა

სახელმწიფო საიდუმლოების შემცველი დოკუმენტების, აგრეთვე იმ საგნების დაკარგვა, რომელთა შესახებ ცნობები სახელმწიფო საიდუმლოებას შეადგენენ, იმ პირის მიერ, ვისაც ისინი მინდობილი ჰქონდა, თუ დაკარგვა შედეგი იყო აღნიშნული დოკუმენტებისა ან საგნებისადმი მოპყრობის დადგენილი წესების დარღვევისა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთიდან სამ წლამდე.

ბი, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამი-
დან რვა წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 78. ბანდიტიზმი

შეიარაღებული ბანდების ორგანიზაცია სახელ-
მწიფო, საზოგადოებრივ დაწესებულებებსა თუ სა-
წარმოებზე ან ცალკეულ პირებზე თავდასხმის მიზ-
ნით, აგრეთვე ასეთ ბანდებში და მათ მიერ მოწყო-
ბილ თავდასხმებში მონაწილეობა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან
თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით და გა-
დასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გადა-
სახლების გარეშე, ან ისჯება სიკვდილით ქონების
კონფისკაციით.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდი-
უმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანებულება — „სა-
ქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“
1961 წ. № 17, მუხ. 268).

მ უ ხ ლ ი 78¹. მოქმედებანი, რასაც დეზორგანი- ზაცია შეაქვს შრომა-გასწორების დაწესებულებათა მუშაობაში

განსაკუთრებით საშიში რეციდივისტები, აგრეთ-
ვე მძიმე დანაშაულისათვის მსჯავრდებული პირე-
ბი, რომლებიც ტერორით აშინებენ თავისუფლების
აღკვეთის ადგილებში გამოსწორების გზაზე დამდ-

გარ პატიმრებს ან აწყობენ თავდასხმებს ადმინისტრაციის რაიონებში, აგრეთვე ქმნიან ამ მიზნით დანაშაულებრივ დაჯგუფებებს ან აქტიურად მონაწილეობენ ასეთ დაჯგუფებებში, —

ისჯებიან თავისუფლების აღკვეთით ვადით რვიდან თხუთმეტ წლამდე ან ისჯებიან სიკვდილით.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანებულება—„საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“, 1961 წ. № 17, მუხ. 268).

მ უ ხ ლ ი 79. კონტრაბანდა

კონტრაბანდა, ესე იგი საქონლის ან სხვა ფასეულობათა უკანონო გადატან-გადმოტანა სსრ კავშირის სახელმწიფოს საზღვარზე, რაც ჩადენილია სპეციალურ საცავეებში საგნების დამალვით, ან საბაჟო და სხვაგვარი დოკუმენტების მოტყუებითი გამოყენებით, ან დიდი ოდენობით, ან იმ პირთა ჯგუფის მიერ, რომლებიც ორგანიზებული არიან კონტრაბანდის გასაწევად, ან თანამდებობის პირის მიერ სამსახურებრივი მდგომარეობის გამოყენებით, აგრეთვე ფეთქებად, ნარკოტიკულ, ძლიერად მოქმედ და შხამიან ნივთიერებათა, იარაღისა და სამხედრო საჭურვლის კონტრაბანდა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე ქონების კონფისკაციით და გადასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გადასახლების გარეშე.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანებულება — საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები, 1961 წ. № 17, მუხ. 268).

მ უ ხ ლ ი 80. მასობრივი არეულობა

მასობრივ არეულობათა ორგანიზაცია, რასაც თან ახლდა დარბევა, ნგრევა, ცეცხლის წაკიდება და სხვა ამგვარი მოქმედება, აგრეთვე მათი მონაწილეების მიერ ზემოაღნიშნულ დანაშაულთა უშუალოდ ჩადენა ან ხელისუფლებისათვის შეიარაღებული წინააღმდეგობის გაწევა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორიდან თხუთმეტ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 81. ნამდვილ სამხედრო სამსახურში მორიგი გაწვევისათვის თავის არიდება

ნამდვილ სამხედრო სამსახურში მორიგი გაწვევისათვის თავის არიდება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთიდან სამ წლამდე.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი საკუთარი სხეულის დაზიანებით ან ავადმყოფობის სიმულაციით, ყალბი დოკუმენტების მეშვეობით ან სხვა სახის მოტყუებით, აგრეთვე ჩადენილი სხვა დამამძიმებელ გარემოებაში, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთიდან ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 82. მობილიზაციით გაწვევისათვის თავის არიდება

სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების რიგებში მობილიზაციით გაწვევისათვის თავის არიდება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე.

იგივე ქმედობა, აგრეთვე სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების დასაკომპლექტებლად შემდგომი გაწვევისათვის თავის არიდება, ჩადენილი ომიანობის დროს, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთიდან ათ წლამდე ან ისჯება სიკვდილით.

მ უ ხ ლ ი 83. ომიანობის დროს ბეგარის შესრულებისათვის ან გადასახადთა გადახდისათვის თავის არიდება

ომიანობის დროს შრომითი მობილიზაციისათვის ან სხვა ბეგარის შესრულებისათვის, აგრეთვე გადასახადის გადახდისათვის თავის არიდება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთიდან ხუთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ექვსი თვიდან ერთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 84. უკანონო წასვლა საზღვარგარეთ და უკანონო შემოსვლა სსრ კავშირში

საზღვარგარეთ წასვლა, სსრ კავშირში შემოსვლა ან საზღვრის გადასვლა დადგენილი პასპორტით

ტის ან სათანადო ხელისუფალთა ნებართვის გარეშე, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთი-დან სამ წლამდე.

ამ მუხლის მოქმედება არ ვრცელდება იმ შემთხვევებზე, როდესაც უცხოეთის მოქალაქე ჩამოვა სსრ კავშირში დადგენილი პასპორტის ან ნებართვის უქონლად, რათა ისარგებლოს სსრ კავშირის კონსტიტუციით მინიჭებული თავშესაფრის უფლებით.

მ უ ხ ლ ი 85. საერთაშორისო ფრენის წესების დარღვევა

სსრ კავშირში შემოფრენა და სსრ კავშირიდან გაფრენა დადგენილი ნებართვის გარეშე, ნებართვაში აღნიშნული მარშრუტების, დაშვების ადგილების, საჰაერო კარების, ფრენის სიმაღლის დაუცველობა ან საერთაშორისო ფრენის წესების სხვა დარღვევა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით, ვადით ერთი-დან ათ წლამდე ან ჯარიმით ერთი ათას მანეთამდე, საჰაერო ხომალდის კონფისკაციით ან უამისოდ.

მ უ ხ ლ ი 86. მოძრაობის უსაფრთხოებისა და ტრანსპორტის ექსპლოატაციის წესების დარღვევა

რკინიგზის, წყლის ან საჰაერო ტრანსპორტის მუშაკის მიერ მოძრაობის უსაფრთხოებისა და

ტრანსპორტის ექსპლოატაციის წესების დარღვევა, რასაც მოჰყვა ადამიანთა უბედური შემთხვევები, მარცხი, ავარია ან სხვა მიმე შედეგები, აგრეთვე სატრანსპორტო საშუალებების, გზების, სიგნალიზაციისა და კავშირგაბმულობის საშუალებათა უხარისხო რემონტი, რასაც იგივე შედეგები მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან თხუთმეტ წლამდე.

იგივე ქმედობა, თუ მას არ მოჰყოლია ასეთი შედეგები, მაგრამ თუ ის აშკარად ქმნიდა ამ შედეგების დადგომის საფრთხეს, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთიდან სამ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ერთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 87. მიმოსვლის გზებისა და სატრანსპორტო საშუალებების დაზიანება

მიმოსვლის გზების, მათი ნაგებობების, მოძრავი შემადგენლობის ან გემების, კავშირგაბმულობის ან სიგნალიზაციის საშუალებების განზრახ დანგრევა ან დაზიანება, რასაც მოჰყვა ან შეიძლებოდა მოჰყოლოდა მატარებლის მარცხი, ხომალდის ავარია ან ტრანსპორტისა და კავშირგაბმულობის ნორმალური მუშაობის დარღვევა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან თხუთმეტ წლამდე და გადასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გადასახლების გარეშე.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანებულება საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებებში, 1961 წ. № 17, მუხ. 268).

მ უ ხ ლ ი 88. ყალბი ფულის ან ფასიანი ქაღალდების დამზადება ან გასაღება

ყალბი სახელმწიფო სახაზინო ბილეთების, სსრ კავშირის სახელმწიფო ბანკის ბილეთების, ლითონის მონეტის, სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდების ან უცხოეთის ვალუტის დამზადება გასაღების მიზნით, აგრეთვე გასაღება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით და გადასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გადასახლების გარეშე.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი ხელობის სახით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ათიდან თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით და გადასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გადასახლების გარეშე, ან ისჯება სიკვდილით ქონების კონფისკაციით.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანებულება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“, 1961 წ. № 17, მუხ. 268).

სავალუტო ოპერაციების წესების დარღვევა, აგრეთვე სავალუტო ფასეულობებით ან ფასიანი ქაღალდებით სპეკულაცია, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან რვა წლამდე ქონების კონფისკაციით ან კონფისკაციის გარეშე სავალუტო ფასეულობების და ფასიანი ქაღალდების აუცილებელი კონფისკაციით და გადასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გადასახლების გარეშე.

სავალუტო ფასეულობებით ან ფასიანი ქაღალდებით სპეკულაცია ხელობის სახით ან დიდი ოდენობით, აგრეთვე სავალუტო ოპერაციის შესახებ წესების დარღვევა იმ პირის მიერ, რომელიც ადრე ამ მუხლის პირველი ნაწილით იყო მსჯავრდებული, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთიდან თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით და გასახლებით, ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გასახლების გარეშე, ან სიკვდილით ქონების კონფისკაციით.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანებულება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“, 1961 წ. № 17, მუხ. 268; საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1961 წლის 16 სექტემბრის ბრძანებულება — „საქართველოს სსრ

**მ უ ხ ლ ი 90. სახელმწიფო დანაშაულის განუ-
ცხადებლობა**

განუცხადებლობა იმ პირის მიერ, ვინც იცის, რომ მზადდება ან ჩადენილია ამ კოდექსის 65 — 70, 73, 78 და 88 მუხლებით გათვალისწინებული სახელმწიფო დანაშაული, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთი-დან სამ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ექვსი თვიდან ერთ წლამდე.

**მ უ ხ ლ ი 90¹. სახელმწიფო დანაშაულის და-
ფარვა**

წინასწარი შეპირების გარეშე დაფარვა იმ სა-ხელმწიფო დანაშაულის, რაც გათვალისწინებულია ამ კოდექსის 65-70, 73, 78, 79, 88 და 89 მუხლე-ბით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერ-თიდან ხუთ წლამდე და გადასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გადასახლების გარეშე, ან ისჯება გადასახლებით ვადით ხუთ წლამდე.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზი-დიუმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანებულება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“, 1961 წლის № 17, მუხ. 268).

მუხლი 91. სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი
ქონების გატაცება ქურდობით

ქურდობა, ე. ი. ფარულად სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების გატაცება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

ქურდობა, ჩადენილი განმეორებით ან პირთა ჯგუფის მიერ წინასწარი შეთანხმებით ან ტექნიკურ საშუალებათა გამოყენებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვს წლამდე.

ქურდობა, ჩადენილი დიდი ოდენობით ან განსაკუთრებით საშიში რეციდივისტის მიერ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთიდან თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით ან უამისოდ.

შენიშვნა: ამ კოდექსის 91, 92, 93 და 94 მუხლებში განმეორებითად ჩაითვლება დანაშაული, ჩადენილი იმ პირის მიერ, რომელსაც ადრე ჩადენილი ჰქონდა რომელიმე დანაშაული, გათვალისწინებული ამ მუხლებში ან 78, 96, 96¹, 150 — 153 მუხლებში.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს

პრეზიდიუმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“, 1961 წ. № 17, მუხ. 268).

მ უ ხ ლ ი 92. სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების გატაცება გაძარცვით

გაძარცვა, ე. ი. სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების აშკარა გატაცება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ოთხ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

გაძარცვა ძალადობის გამოყენებით, რაც საშიში არ არის დაზარალებულის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის, ან ასეთი ძალადობის გამოყენების მუქარით, ან ჩადენილი პირთა ჯგუფის მიერ წინასწარი შეთანხმებით ან განმეორებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით შვიდ წლამდე.

გაძარცვა, ჩადენილი დიდი ოდენობით ან განსაკუთრებით საშიში რეციდივისტის მიერ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვსიდან თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით ან უამისოდ.

მ უ ხ ლ ი 93. სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების გატაცება თაღლითობით

თაღლითობა, ე. ი. სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების დაუფლება მოტყუებით ან ნდობის ბოროტად გამოყენებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე, ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

თაღლითობა, ჩადენილი განმეორებით ან პირთა ჯგუფის მიერ წინასწარ შეთანხმებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვს წლამდე.

თაღლითობა, რომელსაც შედეგად მოჰყვა სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ორგანიზაციისათვის დიდი ოდენობით ზარალის მიყენება ან რომელიც ჩადენილია განსაკუთრებით საშიში რეციდივისტის მიერ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთიდან თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით ან უამისოდ.

მ უ ხ ლ ი 94. სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების გატაცება მითვისებით, გაფლანგვით ან სამსახურებრივი მდგომარეობის ბოროტად გამოყენებით

მითვისება ან გაფლანგვა სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონებისა, რომელიც მინდობილი ჰქონდა დამნაშავეს ან იმყოფებოდა მის გამგებლობაში, აგრეთვე სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების გატაცება თანამდებობის პირის მიერ თავისი სამსახურებრივი მდგომარეობის ბოროტად გამოყენებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ^{ოცნ/} წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ^{გარკვეული} ერთ წლამდე, გარკვეული თანამდებობის დაკავების აკრძალვით ან გარკვეული საქმიანობის უფლების ჩამორთმევით ან უამისოდ.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი განმეორებით ან პირთა ჯგუფის მიერ წინასწარი შეთანხმებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით შვიდ წლამდე გარკვეული თანამდებობის დაკავების აკრძალვით, ან გარკვეული საქმიანობის უფლების ჩამორთმევით ან უამისოდ.

გატაცება, გათვალისწინებული ამ მუხლის პირველ ან მეორე ნაწილში, ჩადენილი დიდი ოდენობით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვსიდან თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით ან უამისოდ და გარკვეული თანამდებობის დაკავების ან გარკვეული საქმიანობის უფლების ჩამორთმევით.

მ უ ხ ლ ი 95. სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების წვრილმანი გატაცება

სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების წვრილმანი გატაცება ქურდობით, თაღლითობით, მითვისებით, გაფლანგვით ან სამსახურებრივი მდგომარეობის ბოროტად გამოყენებით, ჩადენილი პირის მიერ, რომლის მიმართ წინათ გამოყენებული იყო საზოგადოებრივი ზემოქმედების ღო-

ნისძიება წვრილმანი გატაცებისათვის, ან თუმცა ასეთი ღონისძიება გამოყენებული არ იყო, მან ჩაიდინა წვრილმანი გატაცება არაერთხელ, აგრეთვე ჩადენილი პირის მიერ, რომლის მიმართაც საქმის გარემოებათა მიხედვით ვერ იქნება გამოყენებული საზოგადოებრივი ზემოქმედების ღონისძიება, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ექვს თვემდე.

სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების წვრილმანი გატაცება, ჩადენილი პირის მიერ, რომელიც წინათ მსჯავრდებული იყო ასეთივე დანაშაულისათვის, ან სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების რაიმე სხვა გზით გატაცებისათვის, ან წინათ მსჯავრდებული იყო ქურდობისათვის, მოქალაქეთა პირადი ქონების ძარცვისათვის, ან ამ ქონების თაღლითობით დაუფლებისათვის, ან ყაჩაღური თავდასხმისათვის სახელმწიფო, საზოგადოებრივი ან მოქალაქეთა პირადი ქონების დაუფლების მიზნით ან ბანდიტიზმისათვის, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით.

მ უ ხ ლ ი 96. ყაჩაღობა სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების გატაცების მიზნით

ყაჩაღობა, ე. ი. თავდასხმა სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების დაუფლების მიზნით, რო-

მელსაც თან ერთვის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის საშიში ძალადობა ან ასეთი ძალადობის გამოყენების მუქარა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე ქონების კონფისკაციით ან უამისოდ.

იგივე ქმედობა თუ იგი ჩადენილია:

1) პირთა ჯგუფის მიერ წინასწარი შეთანხმებით;

2) სხეულის მძიმე დაზიანების მიყენებით;

3) განსაკუთრებით საშიში რეციდივისტის მიერ;

4) იმ პირის მიერ, რომელსაც წინათ ჰქონდა ჩადენილი ყაჩაღობა სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების ან მოქალაქეთა პირადი ქონების დაუფლების მიზნით ან ბანდიტიზმი, აგრეთვე

5) თუ ეს მოქმედება მიმართული იყო სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების დიდი რაოდენობით დაუფლებაზე, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვსიდან თხუთმეტ წლამდე გადასახლებით ვადით ხუთ წლამდე ან უამისოდ, ქონების კონფისკაციით ან უამისოდ.

მ უ ხ ლ ი 96¹. სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების განსაკუთრებით დიდი ოდენობით გატაცება

სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების განსაკუთრებით დიდი ოდენობით გატაცება, მიუხე-

დავად გატაცების ხერხისა (91—94 და 96 მუხლები), —

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ათიდან თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით, ან ისჯება სიკვდილით ქონების კონფისკაციით.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანებულება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“, 1961 წ., № 17, მუხ. 268).

მ უ ხ ლ ი 97. სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების გამოძალვა

გამოძალვა, ე. ი. სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების ან ქონებაზე უფლების გადაცემის ან ქონებრივი სარგებლობის მიღების მოთხოვნა ძალადობის გამოყენების მუქარით იმ პირის მიმართ, რომლის გამგებლობაში ან დაცვის ქვეშ ეს ქონება იმყოფება, ან მის ახლობელთა მიმართ ძალადობის გამოყენების, მასზე ან მის ახლობელთა შესახებ გამაწილებელი ცნობების გახმაურების, აგრეთვე მათი ქონების საყოველთაოდ საშიში საშუალებით განადგურების მუქარით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ოთხ წლამდე.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი პირთა ჯგუფის მიერ წინასწარი შეთანხმებით ან განმეორებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვს წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 98. ქონებრივი სარგებლობის მიღება
მოტყუებით ან ნდობის ბოროტად გამოყენებით

გატაცების ნიშნების გარეშე სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების საზიანოდ ქონებრივი სარგებლობის მიღება მოტყუებით ან ნდობის ბოროტად გამოყენებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

იგივე ქმედობა, რომელმაც დიდი ზიანი გამოიწვია ან რომელიც ჩადენილია პირთა ჯგუფის მიერ წინასწარი შეთანხმებით ან განმეორებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 99. ნაპოვნი სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების მითვისება

წინასწარი შეცნობით სახელმწიფოს ან საზოგადოებრივი ორგანიზაციის კუთვნილი ნაპოვნი ქონების ან დამნაშავეს ხელში შემთხვევით მოხვედრილი სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ორგანიზაციის კუთვნილი განძის, აგრეთვე ისტორიული მნიშვნელობის ქონების მითვისება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 100. სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი
ქონების განზრახ განადგურება ან დაზიანება

სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების განზრახ განადგურება ან დაზიანება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი ცეცხლის წაკიდებით ან სხვა საყოველთაოდ საშიში საშუალებით, ან თუ მას ადამიანთა მსხვერპლი ან მნიშვნელოვანი ზარალი მოჰყვა, აგრეთვე ტყის მასივების განზრახ განადგურება ან მნიშვნელოვანი დაზიანება ცეცხლის წაკიდებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორიდან რვა წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 101. სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი
ქონების განადგურება ან დაზიანება გაუფრთხილებლობით

სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების განადგურება ან დაზიანება თუ იგი ჩადენილია ცეცხლთან გაუფრთხილებელი მოპყრობით ან სხვა საყოველთაოდ საშიში საშუალებით, ან თუ მას მოჰყვა ადამიანთა უბედური შემთხვევები ან სხვა მძიმე შედეგები, აგრეთვე ტყის მასივის განადგურება ან საგრძნობი დაზიანება ცეცხლთან ან მომეტებული საფრთხის წყაროსთან დაუდევარი მოპყრობის შედეგად, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით სამ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 102. დანაშაულებრივ-დაუდევარი დამოკიდებულება სოციალისტური საკუთრების დაცვისადმი

დანაშაულებრივ-დაუდევარი დამოკიდებულება თავისი მოვალეობებისადმი არათანამდებობის პირისა, რომელსაც მინდობილი აქვს სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების დაცვა ან გადაზიდვა, თუ მას მოჰყვა ამ ქონების დიდი ოდენობით დატაცება, დაზიანება, გაფუჭება ან დაღუპვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით.

მ უ ხ ლ ი 102¹. სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის დანაშაულებრივ-დაუდევარი გამოყენება ან შენახვა

საბჭოთა მეურნეობების, კოლმეურნეობებისა და სხვა სახელმწიფო ან კოოპერაციული ორგანიზაციების კუთვნილი ტრაქტორების, ავტომობილების, კომბაინებისა და სხვა სასოფლო-სამეურნეო მანქანების დანაშაულებრივ-დაუდევარი გამოყენება ან შენახვა, რასაც მოჰყვა მათი გაფუჭება ან დამტვრევა, აგრეთვე ამ მანქანების კომპლექტის დაშლა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ

წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი არაერთგზის მას მოჰყვა დიდი ზარალი, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1962 წლის 21 თებერვლის ბრძანებულება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“, 1962 წ. № 6, მუხ. 83).

მ უ ხ ლ ი 103. დანაშაული სხვა სოციალისტური ქვეყნების სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი საკუთრების წინააღმდეგ

საქართველოს სსრ ტერიტორიაზე არსებული სხვა სოციალისტური ქვეყნების სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი საკუთრების მიმართ ჩადენილი დანაშაული, —

ისჯება ამ თავის სათანადო მუხლებით, შესაბამისად.

თავი მესამე

დანაშაული პიროვნების სიცოცხლის, ჯანმრთელობის, თავისუფლებისა და ღირსების წინააღმდეგ

მ უ ხ ლ ი 104. განზრახ მკვლელობა, ჩადენილი დამამძიმებელ გარემოებებში

განზრახ მკვლელობა:

1) ანგარებით;

2) ხულიგნური ქვენაგრძნობით;

3) დაზარალებულის სამსახურებრივი ან სავაჭრო დოკუმენტების მოვალეობის შესრულებასთან დაკავშირებით;

4) ორი ან რამდენიმე პირისა;

5) წინასწარი შეცნობით ორსული ქალისა;

6) ჩადენილი განსაკუთრებული სისასტიკით ან ისეთი საშუალებით, რომელიც საშიშროებას წარმოადგენს მრავალ პირთა სიცოცხლისათვის;

7) სხვა დანაშაულის დაფარვის ან მისი ჩადენის გაადვილების მიზნით, და აგრეთვე დაკავშირებული გაუპატიურებასთან;

8) ჩადენილი სისხლის აღების ნიადაგზე;

9) ჩადენილი განსაკუთრებით საშიში რეციდივისტის მიერ ან იმ პირის მიერ, ვისაც ადრე ჰქონდა ჩადენილი განზრახ მკვლელობა (106 და 107 მუხლებით გათვალისწინებული მკვლელობის გარდა), —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით რვიდან თხუთმეტ წლამდე, გასახლებით ვადით ხუთ წლამდე ან უამისოდ ან ისჯება სიკვდილით.

მ უ ხ ლ ი 105. განზრახ მკვლელობა

განზრახ მკვლელობა, რომელიც ჩადენილია 104 მუხლში აღნიშნული დამამძიმებელი გარემოებების გარეშე, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთი-

დან თორმეტ წლამდე, გასახლებით ვადით
წლამდე ან უამისოდ.

**მ უ ხ ლ ი 106. განზრახ მკვლევლობა, ჩადენილი
ძლიერი სულიერი აღელვების
მდგომარეობაში**

განზრახ მკვლევლობა, ჩადენილი უეცარი ძლიერი სულიერი აღელვების დროს, რომელიც გამოწვეულია დამნაშავეს ან მისი ახლობლების მიმართ დაზარალებულის მიერ უკანონო ძალადობით ან მძიმე შეურაცხყოფით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 107. მკვლევლობა აუცილებელი მოგერიების ფარგლების გადაცილების დროს

მკვლევლობა, ჩადენილი აუცილებელი მოგერიების ფარგლების გადაცილების დროს, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 108. გაუფრთხილებლობით მკვლელობა

გაუფრთხილებლობით მკვლევლობა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ

მ უ ხ ლ ი 109. თვითმკვლელობამდე მიყვანა

დამნაშავისაგან მატერიალურად, სამსახურებრივად ან სხვაგვარად დამოკიდებული პირის თვითმკვლელობამდე ანდა თვითმკვლელობის ცდამდე მიყვანა დაზარალებულისადმი სასტიკი მოპყრობით ან მისი პირადი ღირსების სისტემატურად დამცირებით, — ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 110. სხეულის განზრახ მძიმე დაზიანება

სხეულის განზრახ მძიმე დაზიანება, ესე იგი სხეულის დაზიანება, რომელიც სახიფათოა სიცოცხლისათვის ან რომელსაც მოჰყვა მხედველობის, სმენის ან რომელიმე ორგანოს ან მისი ფუნქციის დაკარგვა. ან სულიერი ავადმყოფობა, ან ორსულობის შეწყვეტა, ან ჯანმრთელობის სხვაგვარი მოშლა, დაკავშირებული შრომის უნარის მყარ დაკარგვასთან სულ ცოტა ერთი მესამედით, აგრეთვე სახის წარუშლელი დამახინჯება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთიდან რვა წლამდე.

იგივე ქმედობა, თუ მან სიკვდილი გამოიწვია ან ჩადენილია მტანჯავი საშუალებით ან წამებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამილანო
ათ წლამდე.

სხეულის განზრახ მძიმე დაზიანება, ჩადენილი განსაკუთრებით საშიში რეციდივისტის მიერ, — ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთიდან თორმეტ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 111. სხეულის განზრახ ნაკლებად მძიმე დაზიანება

სხეულის განზრახ ნაკლებად მძიმე დაზიანება, ესე იგი სხეულის დაზიანება, რომელიც სიცოცხლისათვის არ არის საშიში, მაგრამ რომელმაც გამოიწვია რომელიმე ორგანოს ფუნქციის ხანგრძლივი დარღვევა ან ჯანმრთელობის სხვაგვარი ხანგრძლივი მოშლა, რომელიც დაკავშირებულია შრომის უნარის მყარ დაკარგვასთან ერთ მესამედზე ნაკლებად, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი ტანჯვით ან წამებით ან განსაკუთრებით საშიში რეციდივისტის მიერ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 112. სხეულის განზრახ მსუბუქი დაზიანება

სხეულის განზრახ მსუბუქი დაზიანება, ესე იგი სხეულის დაზიანება, რომელმაც გამოიწვია ჯან-

მრთელობის ხანმოკლე მოშლა შრომის დაუკარგავად ან შრომის უნარის აშკარად ვნელო ან არამყარი დაკარგვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე, ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან საზოგადოებრივი გაკიცხვით.

სხეულის განზრახ მსუბუქი დაზიანება ჯანმრთელობის მოუშლელად, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან საზოგადოებრივი გაკიცხვით ან გამოიწვევს საზოგადოებრივი ზემოქმედების ღონისძიებების შეფარდებას.

მ უ ხ ლ ი 113. სხეულის განზრახ მძიმე ან ნაკლებად მძიმე დაზიანება ძლიერი სულიერი აღელვების მდგომარეობაში

სხეულის განზრახ მძიმე ან ნაკლებად მძიმე დაზიანება უეცარი ძლიერი სულიერი აღელვების მდგომარეობაში, რომელიც გამოწვეულია დაზარალებულის კანონსაწინააღმდეგო ძალადობით ან მძიმე შეურაცხყოფით დამნაშავეს ან მისი ახლობლების მიმართ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 114. სხეულის მძიმე ან ნაკლებად მძიმე დაზიანება - აუცილებელი მოგერიების ფარგლების გადაცილების დროს

სხეულის მძიმე ან ნაკლებად მძიმე დაზიანება აუცილებელი მოგერიების ფარგლების გადაცილების დროს, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით.

მ უ ხ ლ ი 115. სხეულის მძიმე ან ნაკლებად მძიმე დაზიანება გაუფრთხილებლობით

სხეულის მძიმე დაზიანება გაუფრთხილებლობით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით.

სხეულის ნაკლებად მძიმე დაზიანება, გაუფრთხილებლობით, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან საზოგადოებრივი გაკიცხვით.

მ უ ხ ლ ი 116. ცემა და წამება

ცემა ან სხვაგვარი ძალადობა, რამაც დაზარალებულს ფიზიკური ტკივილი მიაყენა, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით

ერთ წლამდე ან გამოიწვევს საზოგადოებრივი მოქმედების ღონისძიებების შეფარდებას.

სისტემატური ცემა ან სხვაგვარი ძალადობა, რომელსაც წამების ხასიათი აქვს, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 117. გაუპატიურება

გაუპატიურება, ესე იგი სქესობრივი კავშირის დაჭერა ფიზიკური ძალადობით, მუქარით ან დაზარალებულის უმწეო მდგომარეობის გამოყენებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან შვიდ წლამდე.

გაუპატიურება, ჩადენილი იმ პირის მიერ, რომელსაც წინათ აქვს ჩადენილი ასეთივე დანაშაული, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთიდან ათ წლამდე.

გაუპატიურება ჩადენილი პირთა ჯგუფის მიერ, ან განსაკუთრებით საშიში რეციდივისტის მიერ, ან რასაც განსაკუთრებით მძიმე შედეგი მოჰყვა, აგრეთვე არასრულწლოვანის გაუპატიურება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით რვიდან თხუთმეტ წლამდე გადასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გადასახლების გარეშე, ან ისჯება სიკვდილით.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდი-

უმის 1962 წლის 19 აპრილის ბრძანებულება „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებებში“ 1962 წ. № 11, მუხ. 158).

მ უ ხ ლ ი 118. ქალის იძულება სქესობრივი კავშირის დაჭერისათვის

ქალის იძულება სქესობრივი კავშირის დაჭერისათვის დაზარალებულის მატერიალური, სამსახურებრივი ან სხვაგვარი დამოკიდებულების გამოყენებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 119. სქესობრივი კავშირი პირთან, რომელსაც თექვსმეტი წელი არ შესრულებია

სქესობრივი კავშირი პირთან, რომელსაც თექვსმეტი წელი არ შესრულებია, თუ ეს დამნაშავეისათვის წინასწარ იყო ცნობილი, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე.

იგივე ქმედობა, რომელიც ჩადენილია სქესობრივი ყინის გარყვნილ ფორმებში დაკმაყოფილებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვს წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 120. გარყვნილი ქმედობა

გარყვნილი ქმედობა იმ პირის მიმართ, რომელსაც თექვსმეტი წელი არ შესრულებია, თუ ეს დამნაშავეისათვის წინასწარ ცნობილი იყო, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით
წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ერთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 121. მამათმავლობა

მამათმავლობა, ესე იგი სქესობრივი კავშირი
მამაკაცისა მამაკაცთან, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ
წლამდე ან გადასახლებით იმავე ვადით.

მამათმავლობა, რომელიც ჩადენილია არასრულ-
წლოვანის მიმართ, ან ფიზიკური ძალადობის ან
მუქარის ან დაზარალებულის უმწეო ან დამოკიდე-
ბული მდგომარეობის გამოყენებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით რვა
წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 122. ვენერიული სენის შეყრა ან ვენე- რიული სენის მკურნალობისათვის ბოროტად თავის არიდება

სხვა პირისათვის ვენერიული სენის შეყრა იმ
პირის მიერ, რომელმაც იცოდა, რომ მას ეს სენი
სჭირდა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ
წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ერთ წლამდე.

ვენერიული სენის მკურნალობისათვის ბოროტად
თავის არიდება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ
წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 123. აბორტის უკანონოდ გაკეთება

ექიმის მიერ აბორტის გაკეთება საავადმყოფოში ან სამშობიარო სახლის გარეშე ან ანტისანიტარულ პირობებში, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით, საექიმო საქმიანობის აკრძალვით ვადით სამ წლამდე ან ასეთი აკრძალვის გარეშე.

იმ პირის მიერ აბორტის გაკეთება, რომელსაც არა აქვს უმაღლესი სამედიცინო განათლება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე.

ამ მუხლის პირველ და მეორე ნაწილში გათვალისწინებული აბორტის გაკეთება ხელობის სახით ან აბორტის გაკეთება, რომელმაც გამოიწვია სიკვდილი ან სხვაგვარი მძიმე შედეგები, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორიდან რვა წლამდე საექიმო საქმიანობის აკრძალვით ვადით ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 124. ალიმენტის გადახდის ან შვილების რჩენისათვის ბოროტად თავის არიდება

მშობლების მიერ ბოროტად თავის არიდება შვილების რჩენისათვის სასამართლოს მიერ დადგენილი სახსრების გადახდისაგან, აგრეთვე მშობლების მიერ თავის არიდება მათ კმაყოფაზე მყოფი არა-

სრულწლოვანი ან შრომის უუნარო ბავშვების
რჩენისაგან, —

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ
წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე
ვადით.

მ უ ხ ლ ი 125. სამეურვეო უფლებების ბორო- ტად გამოყენება

მეურვეობის, მზრუნველობის ან პატრონატის გა-
მოყენება ანგარების მიზნით სამეურვეო პირის
ინტერესების საზიანოდ, ან სამეურვეო ბავშვების
დატოვება მეთვალყურეობისა და აუცილებელი მა-
ტერიალური დახმარების გარეშე, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ
წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე
ვადით ან ჯარიმით ორას მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 126. ბოროტად თავის არიდება მშობ- ლების ან მეუღლისათვის დახმა- რების გაწევისათვის

ბოროტად თავის არიდება იმ მატერიალური დახ-
მარების გაწევისათვის, რომელიც სასამართლომ
შრომისუუნარო მშობლებს ან მეუღლეს დაუნი-
შნა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვს
თვემდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ერთ წლამდე ან საზოგადოებრივი გაკიცხვით.

მუხლი 127. ბავშვის მოტაცება ან შეცვლა

სხვისი ბავშვის მოტაცება ან ბავშვის შეცვლა რომელიც ჩადენილია ანგარებით ან სხვა ქვენა გრძნობით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.

იგივე ქმედობანი ჩადენილი ამ მუხლის პირველ ნაწილში მითითებული ნიშნების გარეშე, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით.

მუხლი 128. საშიშ მდგომარეობაში ჩაყენება

შეგნებულად ჩაყენება სიცოცხლისათვის საშიშ მდგომარეობაში პირისა, რომელსაც შესაძლებლობა არა აქვს მიიღოს ზომები თავის დასაცავად, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე.

მუხლი 129. განსაცდელში მიტოვება

შეგნებულად მიტოვება დახმარების აღმოუჩენლად პირისა, რომელიც იმყოფებოდა სიცოცხლისათვის საშიშ მდგომარეობაში და რომელსაც შესაძლებლობა არა ჰქონდა მიეღო ზომები თავის დასაცავად, თუ მიმტოვებელს ევალებოდა ამ პირზე ზრუნვა და შესაძლებლობა ჰქონდა დახმარება აღმოეჩინა მისთვის, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ

წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე ან საზოგადოებრივი გაკიცხვით.

მ უ ხ ლ ი 130. დახმარების აღმოუჩენლობა

სიცოცხლისათვის საშიშ მდგომარეობაში მყოფი პირისათვის აუცილებელი და აშკარად გადაუდებელი დახმარების აღმოუჩენლობა, თუ ამ დახმარების აღმოჩენა დამნაშავეს შეეძლო თავისი თავისათვის ან სხვა პირისათვის სერიოზული საშიშროების გარეშე, აგრეთვე სათანადო დაწესებულების ან პირისათვის დახმარების საჭიროების შეუტყობინებლობა, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ექვს თვემდე ან საზოგადოებრივი გაკიცხვით.

მ უ ხ ლ ი 131. ავადმყოფისათვის დახმარების აღმოუჩენლობა მედიცინის მუშაკის მიერ

საპატიო მიზეზის გარეშე ავადმყოფისათვის დახმარების აღმოუჩენლობა მედიცინის მუშაკის მიერ, რომელიც ვალდებული იყო აღმოეჩინა ეს დახმარება, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე ან საზოგადოებრივი გაკიცხვით.

იგივე ქმედობა, თუ მას ავადმყოფისათვის მძიმე შედეგი მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ-
წლამდე პროფესიული საქმიანობის შემდგომი აკრედიტაციის
ძალით ვადით სამ წლამდე ან უამისოდ.

მ უ ხ ლ ი 132. განსაცდელში მყოფ პირთათვის დახმარების აღმოუჩენლობა გემის კაპიტანის მიერ

გემის კაპიტანის მიერ დახმარების აღმოუჩენლობა იმ პირთათვის, რომლებიც ზღვაში ან სხვა წყალსავალ გზაზე იღუპებოდნენ, თუ ამ დახმარების აღმოჩენა შესაძლებელი იყო მისი გემისათვის, გემის ეკიპაჟისა და მგზავრებისათვის სერიოზული საფრთხის გარეშე, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 133. უკანონოდ თავისუფლების აღკვეთა

უკანონოდ ვისიმე თავისუფლების აღკვეთა, — ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით.

თავისუფლების აღკვეთა, რომელიც ჩადენილია დაზარალებულის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის საშიში საშუალებით ან რომელსაც თან ახლავს დაზარალებულისათვის ფიზიკური ტანჯვის მიყენება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით
წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 134. ქალის მოტაცება მასთან ქორწინების მიზნით

ქალის მოტაცება მასთან ქორწინების მიზნით, — ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 135. იძულება

ძალდატანებით ან დასასჯელი მუქარით სხვა პირის იძულება, რომ შეასრულოს ან არ შეასრულოს ესა თუ ის მოქმედება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 136. მუქარა

მოკვლის ან სხეულის მძიმე დაზიანების ან საყოველთაოდ საშიში საშუალებით ქონების დაზიანების მუქარა პირის ან მისი ახლობლების მიმართ, როდესაც საკმაოდ საფუძვლიანია მუქარის განხორციელების საფრთხე, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ას მანეთამდე ან საზოგადოებრივი გაკიცხვით.

მ უ ხ ლ ი 137. ცილისწამება

ცილისწამება, ესე იგი შეგნებულად მონაჭობის გავრცელება, რომელიც სახელს უტეხს სხვა პირს, — ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან ჯარიმით ას მანეთამდე ან გამოიწვევს საზოგადოებრივი ზემოქმედების ღონისძიების შეფარდებას.

ცილისწამება ნაბეჭდ ან სხვაგვარი ხერხით გავრცელებულ ნაწარმოებებში და აგრეთვე იმ პირის მიერ, რომელიც ადრე იყო მსჯავრდებული ცილისწამებისათვის, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

ცილისწამება, რომელსაც თან ერთვის განსაკუთრებით საშიშ სახელმწიფო ან სხვა მძიმე დანაშაულში ბრალდება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 138. შეურაცხყოფა

შეურაცხყოფა, ესე იგი პიროვნების პატივისა და ღირსების განზრახ დამცირება, გამოხატული უწესო ფორმით, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ექვს თვემდე ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე ან საზოგადოებრივი გაკიცხვით ან გამოიწვევს სა-

ზოგადობრივი ზემოქმედების ღონისძიებების შე-
ფარდებას.

შეურაცხყოფა მიყენებული ბეჭდვითი სიტყვის საშუალებით, აგრეთვე ისეთი პირის მიერ, რომელიც წინათ გასამართლებული იყო შეურაცხყოფისათვის, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

თავი მეთხუთხეტი

დანაშაული მოქალაქეთა პოლიტიკური და ზრომითი უფლებების წინააღმდეგ

მ უ ხ ლ ი 139. საარჩევნო უფლების განხორციელებისათვის ხელის შეშლა

სსრ კავშირის მოქალაქის მიერ საარჩევნო უფლების განხორციელებისათვის ხელის შეშლა ძალადობით, მოტყუებით, მუქარით ან მოსყიდვით. —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან თანამდებობიდან დათხოვნით.

მ უ ხ ლ ი 140. საარჩევნო დოკუმენტების გაყალბება ან ხმების არასწორი დათვლა

საარჩევნო დოკუმენტების გაყალბება ან ხმების შეგნებულად არასწორი დათვლა, აგრეთვე ხმის მიცემის საიდუმლოების დარღვევა, ჩადენილი საარ-

ჩვენო კომისიის წევრის ან სხვა თანამდებობის პირის მიერ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით.

მ უ ხ ლ ი 141. მოქალაქეთა ბინის ხელშეუხებლობის დარღვევა

თანამდებობის პირის მიერ ჩადენილი უკანონო ჩხრეკა ან სხვაგვარი მოქმედება, რომელიც არღვევს მოქალაქეთა ბინის ხელშეუხებლობას, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან თანამდებობიდან დათხოვნით.

მ უ ხ ლ ი 142. პროფესიული კავშირების საქმიანობისათვის დაბრკოლების შექმნა

პროფესიული კავშირებისა და მათი ორგანოების კანონიერი საქმიანობისათვის დაბრკოლების შექმნა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე ან თანამდებობიდან დათხოვნით.

მ უ ხ ლ ი 143. მიმოწერის საიდუმლოების დარღვევა

თანამდებობის პირის მიერ თავისი სამსახურებრივი მდგომარეობის გამოყენებით მოქალაქეთა მიმოწერის საიდუმლოების დარღვევა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ვადით
თვემდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ვადით.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი კერძო პირის მიერ,—
ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით სამ
თვემდე ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე ან სა-
ზოგადოებრივი გაკიცხვით.

მ უ ხ ლ ი 144. შრომის კანონმდებლობის დარ- ღვევა

მშრომელის უკანონოდ დათხოვნა სამუშაოდან
პირადი დაინტერესებით, სამუშაოზე აღდგენის შე-
სახებ სასამართლოს გადაწყვეტილების შეუსრუ-
ლებლობა ან შრომის კანონმდებლობის სხვა არსე-
ბითი დარღვევა, განზრახ ჩადენილი სახელმწიფო
ან საზოგადოებრივი დაწესებულების, ორგანიზა-
ციის ან საწარმოს თანამდებობის პირის მიერ,—

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ
წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე
ვადით ან თანამდებობიდან დათხოვნით.

მ უ ხ ლ ი 145. ორსული ქალის ან ძუძუს მაწო- ვებელი დედის სამუშაოდ მიღე- ბაზე უარის თქმა ან მისი სამუ- შაოდან დათხოვნა

უარის თქმა ქალის სამუშაოდ მიღებაზე ან მისი
სამუშაოდან დათხოვნა იმ მოტივით, რომ იგი ორ-
სულადაა ან ძუძუს მაწოვებელი დედაა, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან თანამდებობიდან დათხოვნით

მ უ ხ ლ ი 146. შრომის დაცვის წესების დარღვევა

უშიშროების ტექნიკის, სამრეწველო სანიტარიის ან შრომის დაცვის სხვა წესების დარღვევა თანამდებობის პირის მიერ, თუ ეს დარღვევა საფრთხეს უქმნიდა მუშებისა და მოსამსახურეების სიცოცხლეს ან ჯანმრთელობას, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ას მანეთამდე ან თანამდებობიდან დათხოვნით.

იგივე ქმედობა თუ მას შედეგად მოჰყვა სხეულის დაზიანება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

იგივე ქმედობა, თუ მას შედეგად მოჰყვა ადამიანის სიკვდილი, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 147. საავტორო და საგამომგონებლო უფლებების დარღვევა

სხვისი მეცნიერული, ლიტერატურული, მუსიკალური ან მხატვრული ნაწარმოების გამოშვება საკუთარი სახელით ან მათი ავტორობის სხვაგვარი

მითვისება, ასეთი ნაწარმოების უკანონოდ განმეორება ან გავრცელება, აგრეთვე თანაავტორობის იძულება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან ჯარიმით ხუთას მანეთამდე.

სხვისი გამოგონების ან რაციონალიზატორული წინადადების ავტორობის მითვისება ან მათი ავტორის, თანაავტორობაზე იძულება, აგრეთვე გამომგონებლის უნებართვოდ გამოგონების გამოქვეყნება მასზე განაცხადის გაკეთებამდე, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან ჯარიმით ხუთას მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 148. სახელმწიფოსაგან ეკლესიისა და ეკლესიისაგან სკოლის გამოყოფის კანონთა დარღვევა

სახელმწიფოსაგან ეკლესიისა და ეკლესიისაგან სკოლის გამოყოფის კანონთა დარღვევა, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 149. რელიგიური წესების შესრულებისათვის ხელის შეშლა

რელიგიური წესების შესრულებისათვის ხელის შეშლა, თუ ისინი არ არღვევენ საზოგადოებრივ წესრიგს და მათ თან არ ახლავს მოქალაქეთა უფლებების ხელყოფა, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ექვს თვემდე ან საზოგადოებრივი გაკიცხვით.

თავი მეხუთე

დანაშაული მოქალაქეთა პირადი

საკუთრების წინააღმდეგ

მუხლი 150. ქურდობა

ქურდობა, ესე იგი მოქალაქეთა პირადი ქონების ფარული გატაცება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

მოქალაქეთა პირადი ქონების ქურდობა, რამაც გამოიწვია დაზარალებულისათვის მნიშვნელოვანი ზიანის მიყენება, აგრეთვე ქურდობა, ჩადენილი პირთა ჯგუფის მიერ წინასწარ შეთანხმებით ან განმეორებით ან ტექნიკურ საშუალებათა გამოყენებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.

ქურდობა, ჩადენილი განსაკუთრებით საშიში რეციდივისტის მიერ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ოთხიდან ათ წლამდე.

შენიშვნა: ამ კოდექსის 150, 151, 153 მუხლებში განმეორებითად ჩაითვლება დანაშაული, ჩადენილი იმ პირის მიერ, რომელსაც

ადრე ჩადენილი ჰქონდა რომელიმე დანაშაუ-
ლი, გათვალისწინებული ამ მუხლებში, ან
ამ კოდექსის 78, 91—94, 96, 96' და 152 მუხ-
ლებში.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს
პრეზიდიუმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანე-
ბულება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი
საბჭოს უწყებები“, 1961 წ., № 17, მუხ. 268).

მ უ ხ ლ ი 151. გაძარცვა

გაძარცვა, ესე იგი მოქალაქეთა პირადი ქონების
აშკარა გატაცება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ
წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ერთ წლამდე.

გაძარცვა, დაკავშირებული ძალადობასთან, რო-
მელიც საშიში არ არის დაზარალებულის სიცოცხ-
ლისა და ჯანმრთელობისათვის, ან ასეთი ძალადო-
ბის გამოყენების მუქარასთან, აგრეთვე გაძარცვა,
რომელმაც დაზარალებულს მნიშვნელოვანი ზიანი
მიაყენა ან რომელიც ჩადენილია პირთა ჯგუფის
მიერ წინასწარ შეთანხმებით ან განმეორებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვს
წლამდე.

გაძარცვა ჩადენილი განსაკუთრებით საშიში რე-
ციდივისტის მიერ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთი-
დან ათ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 152. ყ ა ჩ ა ლ ო ბ ა

ყაჩაღობა, ესე იგი თავდასხმა მოქალაქეთა პირადი ქონების დაუფლების მიზნით, რომელსაც თან ერთვის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის საშიში ძალადობა ან ასეთი ძალადობის გამოყენების მუქარა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე.

ყაჩაღობა, ჩადენილი:

- 1) პირთა ჯგუფის მიერ წინასწარ შეთანხმებით;
- 2) სხეულის მძიმე დაზიანებით;
- 3) განსაკუთრებით საშიში რეციდივისტის მიერ;
- 4) იმ პირის მიერ, რომელსაც წინათ აქვს ჩადენილი ყაჩაღობა სახელმწიფო, საზოგადოებრივი ან მოქალაქეთა პირადი ქონების დაუფლების მიზნით ან ბანდიტიზმი, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვსიდან თხუთმეტ წლამდე, გადასახლებით ვადით ხუთ წლამდე ან უამისოდ, ქონების კონფისკაციით ან უამისოდ.

მ უ ხ ლ ი 153. თ ა ლ ლ ი თ ო ბ ა

თაღლითობა, ესე იგი მოქალაქეთა პირადი ქონების ან ქონებაზე უფლების ან ქონებრივი გამორჩენის მიღება მოტყუებით ან ნდობის ბოროტად გამოყენებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ

წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

იგივე ქმედობა, თუ იგი ჩადენილია წინასწარი შეთანხმებით პირთა ჯგუფის მიერ ან განმეორებით ან თუ მან დაზარალებულს მნიშვნელოვანი ზიანი მიაყენა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.

თაღლითობა, ჩადენილი განსაკუთრებით საშიში რეციდივისტის მიერ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 154. გამოძალვა

გამოძალვა, ესე იგი მოქალაქეთა პირადი ქონების ან ქონებაზე უფლების გადაცემის ან ქონებრივი სარგებლობის მიცემის მოთხოვნა, რომელსაც თან ერთვის დაზარალებულის ან მისი ახლობლების მიმართ ძალადობის გამოყენების ან მათი ქონების საყოველთაოდ საშიში საშუალებით განადგურების ან მათი სახელის გამტეხი ცნობების გაზიარების მუქარა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი წინასწარი შეთანხმებით პირთა ჯგუფის მიერ ან განმეორებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 155. მითვისება

მითვისება, ესე იგი მოქალაქეთა პირადი ქონების დაკავება მისაკუთრების მიზნით იმ პირის მიერ, რომელსაც ეს ქონება მინდობილი ჰქონდა ან ამ ქონების გაფლანგვა თუ ამან დაზარალებულს მნიშვნელოვანი ზიანი მიაყენა, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ას მანეთამდე ან საზოგადოებრივი გაკიცხვით.

მ უ ხ ლ ი 156. მევახშეობა

მევახშეობა, ე. ი. ყოველგვარი სესხისათვის ისეთი პროცენტის გადახდევინება, რაც სპეციალური დადგენილებებით დაწესებულ ზღვრულ ნორმას აღემატება, ჩადენილი ხელობის სახით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გასახლებით ვადით სამ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 157. მოქალაქეთა პირადი ქონების განზრახ განადგურება ან დაზიანება

მოქალაქეთა პირადი ქონების განზრახ განადგურება ან დაზიანება, რამაც დაზარალებულს მნიშვნელოვანი ზიანი მიაყენა, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან საზოგადოებრივი გაკიცხვით.

იგივე ქმედობა თუ იგი ჩადენილია ცეცხლის წაკიდებით ან სხვა საყოველთაოდ საშიში საშუა-

ლებით ან თუ მას მოჰყვა ადამიანის უბედური შემთხვევები ან სხვა მიიმე შედეგები, —
ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთი-დან რვა წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 158. ქონების განადგურება ან დაზიანება გაუფრთხილებლობით

მოქალაქეთა პირადი ქონების განადგურება ან დაზიანება, ჩადენილი ცეცხლთან გაუფრთხილებელი მოპყრობის შედეგად, რომელსაც მოჰყვა ადამიანთა უბედური შემთხვევები ან სხვა მიიმე შედეგები, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 159. დანაშაული ისეთ დაწესებულებათა და გაერთიანებათა საკუთრების წინააღმდეგ, რომლებიც სოციალისტურ ორგანიზაციებს არ წარმოადგენენ

დანაშაული ისეთ დაწესებულებათა და გაერთიანებათა საკუთრების წინააღმდეგ, რომლებიც სოციალისტურ ორგანიზაციებს არ წარმოადგენენ, ჩადენილი იმ ქონების მიმართ, რომელიც საქართველოს სსრ ტერიტორიაზეა, —

ისჯება ამ თავის მუხლების შესაბამისად.

სამეურნეო დანაშაული

მ უ ხ ლ ი 160. ცუდი ხარისხის, არასტანდარტული ან არაკომპლექტური პროდუქციის გამოშვება

ცუდი ხარისხის, დადგენილ სტანდარტებთან ან ტექნიკურ პირობებთან შეუსაბამო ან არაკომპლექტური პროდუქციის არაერთგზისი ან დიდი ოდენობით გამოშვება სამრეწველო საწარმოდან დირექტორის, მთავარი ინჟინრის ან ტექნიკური კონტროლის განყოფილების უფროსის მიერ, აგრეთვე სხვა მუშაკთა მიერ, რომლებიც აღნიშნულ თანამდებობის პირთა მოვალეობებს ასრულებენ, — ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან თანამდებობიდან დათხოვნით.

მ უ ხ ლ ი 161. ცუდი ხარისხის საქონლის გასაყიდად გამოშვება

ცუდი ხარისხის, არასტანდარტული ან არაკომპლექტური საქონლის არაერთგზისი ან დიდი ოდენობით შეგნებულად გამოშვება სავაჭრო საწარმოში გასაყიდად მაღაზიის, ბაზის, საწყობის ან სექციის გამგის მიერ, აგრეთვე საქონელმცოდნის ან წუნმდებლის მიერ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ

წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ორას მანეთამდე ნამდებობიდან დათხოვნით.

მ უ ხ ლ ი 162. ფალსიფიკაცია

ანგარების მიზნით ფალსიფიკაცია გასაღებისათვის ან საზოგადოებრივი ხმარებისათვის განკუთვნილი საგნებისა, აგრეთვე ფალსიფიცირებული საგნების გასაღება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ხუთას მანეთამდე, ფალსიფიცირებული საგნების კონფისკაციით.

მ უ ხ ლ ი 163. პროდუქციის მიწოდების გეგმებისა და დავალებების სისტემატური შეუსრულებლობა

ხელმძღვანელებისა და სხვა თანამდებობის პირთა მიერ საპატიო მიზეზის გარეშე სხვა ეკონომიური ადმინისტრაციული რაიონებისათვის ან მოკავშირე რესპუბლიკებისათვის, აგრეთვე საერთოსაკავშირო საჭიროებისათვის პროდუქციის მიწოდების გეგმებისა და დავალებების სისტემატური შეუსრულებლობა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან თანამდებობიდან დათხოვნით.

წამატება სახელმწიფო ანგარიშგებაში და გეგმე-
ბის შესრულების შესახებ სხვა განზრახ დამახინ-
ჯებული საანგარიშგებო მონაცემების წარდგენა,
როგორც სახელმწიფოს საწინააღმდეგო მოქმედე-
ბა, რაც ზიანს აყენებს სახალხო მეურნეობას, —
ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ
წლამდე.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდი-
უმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანებულება — „სა-
ქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“,
1961 წ., № 17, მუხ. 268).

მ უ ხ ლ ი 164. კერძო მეწარმეობითი საქმიანობა

კერძო მეწარმეობითი საქმიანობა სახელმწიფო
ან კოლპერაციული ან სხვა საზოგადოებრივი ორ-
განიზაციის ფორმის გამოყენებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ
წლამდე ქონების კონფისკაციით ან გადასახლებით
ვადით ხუთ წლამდე ქონების კონფისკაციით.

მ უ ხ ლ ი 165. სპეკულაცია

სპეკულაცია, ესე იგი საქონლის ან სხვა საგნების
შესყიდვა და გადაყიდვა გამორჩენის მიზნით, აგრე-
თვე სასაქონლო დოკუმენტების იმავე მიზნით
გადაყიდვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ^{ორ} წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი ხელობის სახით ან დიდი ოდენობით ან განსაკუთრებით საშიში რეციდივისტის მიერ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორიდან შვიდ წლამდე, ქონების კონფისკაციით.

წვრილმანი სპეკულაცია, თუ იგი ჩადენილია ერთი წლის განმავლობაში იმ დღიდან, როდესაც მის მიმართ ასეთივე მოქმედებისათვის გამოყენებული იყო საზოგადოებრივი ზემოქმედების ღონისძიება, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 166. სასაქონლო ნიშნით უკანონოდ სარგებლობა

სხვისი სასაქონლო ნიშნით უკანონოდ სარგებლობა, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ექვს თვემდე ან ჯარიმით სამას მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 167. კომერციული შუამავლობა

კომერციული შუამავლობა, ესე იგი კერძო პირის მიერ მოქალაქეთათვის ან საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისათვის სამრეწველო საქონლის, პროდუქტების ან სხვა საგნების შექმნა, აგრეთვე მოქალაქეთა ან საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა

კუთვნილი საქონლის, პროდუქტების ან სხვა საგნების რეალიზაციის მოვალეობის აღება, რომელიც ჩადენილია ხელობის სახით ან რომელსაც მნიშვნელოვანი გამდიდრება მოჰყვება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ხუთ წლამდე ქონების კონფისკაციით.

მ უ ხ ლ ი 168. ბინების ან ოთახების უკანონო დათმობა

ბინების ან ოთახების უკანონო დათმობა საზღაურის მიღებით იმ სახლებში, რომლებიც ეკუთვნის მშრომელთა დეპუტატების ადგილობრივ საბჭოებს, აგრეთვე სახელმწიფო ან საზოგადოებრივ საწარმოებს ან დაწესებულებებს, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით სამას მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 169. მყიდველთა მოტყუება

მაღაზიაში და სხვა სავაჭრო საწარმოში ან საზოგადოებრივი კვების საწარმოში მყიდველთა მოტყუება ზომაში, წონაში, დადგენილ საცალო ფასზე მეტის გადახდევინება, აგრეთვე მათი მოტყუება ანგარიშში ან სხვაგვარად, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან სავაჭრო თუ საზოგადოებრივი კვების საწარმოებში თანამდებობის დაკავების უფლების ჩამორთმევით.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი დიდი ოდენობით ან
იმ პირთა მიერ, რომლებიც ადრე მსჯავრდებულნი
იყვნენ ასეთივე დანაშაულისათვის, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორი-
დან შვიდ წლამდე. ქონების კონფისკაციით ან უა-
მისოდ, სავაჭრო, საზოგადოებრივი კვების საწარ-
მოებში თანამდებობის დაკავების უფლების ჩა-
მორთმევით.

მ უ ხ ლ ი 170. ყალბი სამგზავრო დოკუმენტების დამზადება

სამგზავრო ან ტვირთზიდვის ყალბი ბილეთების
ან სხვა ყალბი დოკუმენტების დამზადება ან გასა-
ღება ხელობის სახით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ
წლამდე ან ჯარიმით ხუთას მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 171. ყალბი საფოსტო მარკების და სხვა საფოსტო დოკუმენტების გაკეთება, გამოყენება და გასა- ღება

ყალბი საფოსტო მარკების, მათ შორის ხმარები-
დან ამოღებული საერთაშორისო საპასუხო კუპონ-
ების და საფოსტო პირადობის მოწმობების გაკე-
თება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ
წლამდე.

ყალბი, მათ შორის ხმარებიდან ამოღებული ან

ნახმარი მარკების, აგრეთვე ფრანკირებული მანქანების ან სტამბის საბეჭდი მანქანების ყალბი ნახმარი ანაბეჭდების, ყალბი საერთაშორისო სავალსუხო კუპონების, ყალბი საფოსტო პირადობის მოწმობების გამოყენება ან ხმარებაში გაშვება, — ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

ბოროტი განზრახვით სწორი საფოსტო პირადობის მოწმობების გამოყენება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე.

საფოსტო სამსახურში ხმარებული ისეთი ვინიეტკებისა და მარკების დამზადება და ხმარებაში გაშვება, რომლებიც იმგვარად არიან ყალბად გაკეთებული ან იმიტირებული, რომ შეიძლება მათი არევა მსოფლიო საფოსტო კავშირში წევრად შემავალი ერთ-ერთი ქვეყნის ადმინისტრაციის მიერ გამოშვებულ ვინიეტკებსა და მარკებში, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 172. აკრძალული რეწვის წარმოება

გასაღების მიზნით ისეთი ნაკეთობების, მასალებისა და პროდუქტების დამზადება, გადამუშავება ან შენახვა, აგრეთვე გასაღება, რომელთა მიმართ

არსებობს სპეციალური აკრძალვა, თუ ასეთი მოქმედება გამორჩენის მიზნით სისტემატურად განხორციელდება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან ჯარიმით ორას მანეთამდე, აკრძალული რეწვის საგნების კონფისკაციით.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი დიდი ოდენობით ან დაქირავებული შრომის გამოყენებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ოთხ წლამდე, ქონების კონფისკაციით ან უამისოდ.

მ უ ხ ლ ი 173. არაყის გამოხდა

გასაღების მიზნით არაყის გამოხდა ხორბლეულ-მარცვლოვანთაგან ან საკვები პროდუქტებისაგან, აგრეთვე ასეთი არაყის გასაღება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე არყისა და მისი გამოსახდელი ხელსაწყოების კონფისკაციით.

არაყის გამოხდა ამ მუხლის პირველ ნაწილში აღნიშნული პროდუქტებიდან გასაღების მიზნის გარეშე, თუ იგი ჩადენილია ერთი წლის განმავლობაში იმ დღიდან, როდესაც ასეთივე დარღვევისათვის დადებული იყო ადმინისტრაციული სასჯელი ან გამოყენებული იყო საზოგადოებრივი ზემოქმედების ღონისძიება, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით / ერთ წლამდე ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე არაყისა და მისი გამოსახდელი ხელსაწყოების კონფისკაციით.

არაყის გამოხდა ღვინის დაყენების პირველადი ნარჩენებისაგან (ჭაჭისაგან), ხილისაგან და ველური მცენარეების ნაყოფისაგან გასაღების მიზნით, აგრეთვე ასეთი არაყის გასაღება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე არაყისა და მისი გამოსახდელი ხელსაწყოების კონფისკაციით.

მ უ ხ ლ ი 173¹. პურისა და პურეულის სხვა პროდუქტების ყიდვა პირუტყვისა და ფრინველის გამოსაკვებად

სახელმწიფო და კოოპერაციულ მაღაზიებში გამომცხვარი პურის, ფქვილის, ბურღულისა და პურეულის სხვა პროდუქტების ყიდვა პირუტყვისა და ფრინველის გამოსაკვებად, ჩადენილი ამგვარივე ქმედობისათვის ადმინისტრაციული წესით დაჯარიმების შემდეგ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოთი იმავე ვადით.

(საქ. სსრ უმაღლეს საბჭოს 1963 წლის 16 მაისის ბრძანებულება — საქ. სსრ უმაღლეს საბჭოს უწყებები 1963 წ. № 14, მუხლი 239).

მ უ ხ ლ ი 174. უკანონოდ მგზავრების გადაყვანა
და ტვირთის გადაზიდვა

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

მგზავრების გადაყვანა და ტვირთის გადაზიდვა მოქალაქეთა კუთვნილი ავტომანქანებით, ჩადენილი ანგარებით ერთი წლის განმავლობაში იმ დღიდან, როდესაც დამნაშავეს ასეთივე მოქმედებისათვის ადმინისტრაციული სასჯელი დაედო, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ორას მანეთამდე.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი ხელობის სახით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ერთ წლამდე ავტომანქანის კონფისკაციით ან უამისოდ ან ჯარიმით ხუთას მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 175. თევზისა და სხვა მოპოვებითი
სარეწების უკანონო წარმოება

თევზის ან სხვაგვარი მოპოვებითი წყალსარეწი საქმიანობის წარმოება ტერიტორიულ წყლებში, მდინარეებში, ტბებში, ტბორებსა და წყალსაცავებში აკრძალულ დროს, ნებადაურთველ ადგილებში და ნებადაურთველი დასაჭერი იარაღით, საშუალებით ან ხერხით, თუ იგი ჩადენილია ერთი წლის განმავლობაში დღიდან ასეთი მოქმედებისათვის ადმინისტრაციული სასჯელის დადებისა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან ჯარიმით ას მანეთამდე, მთელი მოპოვებული და საჭერი იარაღის კონფისკაციით.

იგივე ქმედობა ჩადენილი თევზის ჭერის ხა-
რეწი იარაღის, ფეთქებადი ან მომწამვლელი
თიერების გამოყენებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ
წლამდე, მთელი მოპოვებულის და საჭერი იარაღის
კონფისკაციით.

მ უ ხ ლ ი 176. თევზის მარაგის დაცვის წესების დარღვევა

თევზმეურნეობის წყალსატევებში სამრეწველო,
კომუნალური ან სხვა საწარმოს გაუწმენდავი რა
არაუვნებელყოფილ ჩამდინარე წყლის მიშვება,
აგრეთვე თევზისათვის მავნე სხვა ნარჩენების ჩაყ-
რა, ან ასაფეთქებელი სამუშაოების წარმოება ან
ხე-ტყის დაცურება იმ წესების დარღვევით, რომ-
ლებიც დადგენილია თევზის მარაგის დაცვის
მიზნით, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ერთ წლამდე ან ჯარიმით სამას მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 177. უკანონო ნადირობა

ნადირობა აკრძალულ ადგილებში, აკრძალულ
ვადებში ან აკრძალული იარაღით და ხერხებით,
გარდა წვრილმანი ბრაკონერობისა, რომელიც
იწვევს ადმინისტრაციული სასჯელის ან საზოგა-
დოებრივი ზემოქმედების ღონისძიების გამოყენე-
ბას, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

ნადირობა იმ ნადირსა და ფრინველზე, რომლებზეც ნადირობა მთლიანად არის აკრძალული ან უკანონო ნადირობა, რომელმაც დიდი ზიანი გამოიწვია, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან ჯარიმით სამას მანეთამდე, მთელი ნანადირევის და სანადირო იარაღის კონფისკაციით.

მ უ ხ ლ ი 178. ტყის უკანონო გაჩეხა ან დაზიანება

ხეების უკანონო მოჭრა, ან დაზიანება სახელმწიფო ან საკოლმეურნეო ტყეებში, ტყის დაცვის წესების წვრილმანი დარღვევების გარდა, რომელიც იწვევს ადმინისტრაციული სასჯელის ან საზოგადოებრივი ზემოქმედების ღონისძიების გამოყენებას, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

ხეების უკანონო მოჭრა ან დაზიანება მინდორსაცავ, ნიადაგსაცავ, ნაპირსაცავ ტყეებში, სახელმწიფო ნაკრძალებში, საკურორტო ტყეებში, ტყეპარკებში, ქალაქებისა და სამრეწველო საწარმოთა ირგვლივ მწვანე ზონების ტყეებში, აგრეთვე სპეციალური დანიშნულების სხვა ტყეებში, გარდა

ტყის დაცვის წესების წვრილმანი დარღვევებისა, რომელიც იწვევს ადმინისტრაციული სასჯელის ან საზოგადოებრივი ზემოქმედების ღონისძიებათა გამოყენებას, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით, ან ჯარიმით ორას მანეთამდე უკანონოდ მოპოვებულის კონფისკაციით.

ტყის უკანონო გაჩეხა, რომელიც ჩადენილია ხელობის სახით ან რომელმაც მნიშვნელოვანი ზარალი გამოიწვია, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე ან ჯარიმით ხუთას მანეთამდე უკანონოდ მოპოვებულის კონფისკაციით.

მ უ ხ ლ ი 179. ნათესების განზრახ დაზიანება

ნათესების განზრახ დაზიანება, აგრეთვე ხეხილისა და კენკროვანი ნარგავების ან სხვა ნარგავების განზრახ დაზიანება, რამაც კოლმეურნეობას, საბჭოთა მეურნეობას ან სხვა სახელმწიფო თუ საზოგადოებრივ მეურნეობას მნიშვნელოვანი ზიანი მიაყენა, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 180. მიწაზე სახელმწიფო საკუთრების უფლების დარღვევა

მიწის ნაციონალიზაციის შესახებ კანონების პირდაპირი ან ფარული დარღვევა (მიწის ყიდვა-გა-

ყიდვა, დაგირავება, ჩუქება, იჯარა, მიწის ნაკვეთის თვითნებური მიტაცება ან გაცვლა და სხვა ^{სხვაგვარი} ~~სხვა~~ ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ხუთას მანეთამდე, მიწის ნაკვეთისა და მასში მიღებული ფულადი ან სხვა ქონებრივი საზღაურის ჩამორთმევით.

მ უ ხ ლ ი 181. წყლით სარგებლობის წესების დარღვევა

წყლის თვითნებური მიტაცება ან ჰიდროტექნიკურ სამუშაოთა თვითნებური წარმოება საერთო სარგებლობის ქსელზე სარწყავი მიწათმოქმედების რაიონში, აგრეთვე წყლით სარგებლობის წესების დარღვევა აღნიშნულ რაიონებში, თუ ამ მოქმედებებმა მნიშვნელოვანი ზიანი გამოიწვია, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 182. სახელმწიფოსათვის ოქროს ჩაბარების წესების დარღვევა

ცალკეულ მოქალაქეთა მიერ მიწის ნიადაგიდან მათ მიერ ამოღებული ოქროს ან სხვა ძვირფასი ლითონის ან ძვირფასი ქვების სახელმწიფოსათვის ჩაბარების წესების დარღვევა, —

ისჯება ჯარიმით ერთი ათას მანეთამდე ამოღებულ ფასეულობათა კონფისკაციით.

იგივე ქმედობა, რამაც სახელმწიფოს დიდი წილი
ნი მიაყენა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ
წლამდე ქონების კონფისკაციით.

მ უ ხ ლ ი 183. სავეტერინარო წესების დარღვევა

სავეტერინარო წესების დარღვევა, რასაც მოჰყვა
ეპიზოოტიის გავრცელება ან სხვა მძიმე შედეგი, —
ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ
წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე
ვადით.

**მ უ ხ ლ ი 184. მცენარეთა დაავადებასთან და
მავნებლებთან ბრძოლის წესების
დარღვევა**

მცენარეთა დაავადებასთან და მავნებლებთან
ბრძოლის დადგენილი წესების დარღვევა, რასაც
მძიმე შედეგი მოჰყვა, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ერთ წლამდე ან თანამდებობიდან დათხოვნით.

თავი მეხუთე

თანამდებობრივი დანაშაული

მ უ ხ ლ ი 185. თანამდებობის პირის ცნება

თანამდებობის პირებად ითვლებიან ის პირები,
რომლებიც მუდმივად ან დროებით, სასყიდლით

ან უსასყიდლოდ, დანიშვნით ან არჩევით და სხვა-
თვე ცალკეული დავალებების ძალით სახელმწიფო
ან საზოგადოებრივ დაწესებულებაში, საწარმოში
ან ორგანიზაციაში ასრულებენ მოვალეობებს, და-
კავშირებულს სახელმწიფო ხელისუფლების აქტე-
ბის, ან განმკარგულებელი, ორგანიზაციულ-სამე-
ურნეო, ადმინისტრაციული ან სხვა ამგვარი ფუნქ-
ციების განხორციელებასთან.

**მ უ ხ ლ ი 186. ხელისუფლების ან სამსახურებ-
რივი მდგომარეობის ბოროტად
გამოყენება**

ხელისუფლების ან სამსახურებრივი მდგომარეო-
ბის ბოროტად გამოყენება, ესე იგი თანამდებობის
პირის მიერ მოქმედების განზრახ ჩადენა ან არჩა-
დენა სამსახურებრივ მოთხოვნათა საწინააღმდე-
გოდ, რამაც არსებითი ზიანი მიაყენა სახელმწიფო
ან საზოგადოებრივ ინტერესებს ან ცალკეულ მო-
ქალაქეთა უფლებებსა და კანონიერ ინტერესებს,

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ
წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ერთ წლამდე ან თანამდებობიდან დათხოვნით.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი სისტემატურად ან
ანგარებით ან სხვა პირადი მოტივით, ან რასაც
მოჰყვა განსაკუთრებით მძიმე შედეგი, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ
წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 187. ხელისუფლების ან სამსახურებრივი უფლებამოსილების გადამეტება, რივი უფლებამოსილების მეტება

ხელისუფლების ან სამსახურებრივი უფლებამოსილების გადამეტება, ესე იგი თანამდებობის პირის მიერ ისეთი მოქმედების განზრახ ჩადენა, რომელიც აშკარად სცილდება მისთვის კანონით მინიჭებულ უფლებათა და რწმუნებათა ფარგლებს, თუ მან არსებობის ზიანი მიაყენა სახელმწიფო ან საზოგადოებრივ ინტერესებს ან ცალკეულ მოქალაქეთა უფლებებს და კანონიერ ინტერესებს, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით, ვადით ერთ წლამდე ან თანამდებობიდან დათხოვნით.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი სისტემატურად ან ანგარებით ან სხვა პირადი მოტივით, ან რამაც განსაკუთრებით მძიმე შედეგი გამოიწვია, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.

ხელისუფლების ან სამსახურებრივი უფლებამოსილების გადამეტება, თუ მას თან ახლდა ძალადობა ან იარაღის გამოყენება ან დაზარალებულის პირადი ღირსების შეურაცხმყოფელი მოქმედება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორიდან რვა წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 188. დაუღვერობა

დაუღვერობა, ესე იგი თანამდებობის მიერ თავისი სამსახურებრივი მოვალეობის შეუსრულებლობა ან არაჯეროვნად შესრულება მისდამი დაუღვეარი დამოკიდებულების შედეგად, რამაც მნიშვნელოვანი ზიანი მიაყენა სახელმწიფო ან საზოგადოებრივ ინტერესებს, ან ცალკეულ მოქალაქეთა უფლებებს და კანონიერ ინტერესებს —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან თანამდებობიდან დათხოვნით.

იგივე ქმედობა, რასაც განსაკუთრებით მძიმე შედეგი მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 189. ქრთამის აღება

თანამდებობის პირის მიერ პირადად ან შუამავლის მეშვეობით ქრთამის აღება რა სახითაც არ უნდა იყოს ქრთამის მიმცემის ინტერესებისათვის ამა თუ იმ ქმედობის შესრულებისათვის ან შეუსრულებლობისათვის, რომელიც თანამდებობის პირს უნდა შეესრულებინა ან შეეძლო შეესრულებინა თავისი სამსახურებრივი მდგომარეობის გამოყენებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე ქონების კონფისკაციით.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი თანამდებობის პირის მიერ, რომელსაც პასუხსაგები მდგომარეობა ან ადრე ნამყოფია სამართალში მექრთამეობისათვის, ან ისეთი პირის მიერ, რომელსაც არაერთჯერ აუღია ქრთამი, ან რასაც თან სდევდა ქრთამის გამოძალვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით რვიდან თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით და თავისუფლების აღკვეთის მოხდის შემდეგ გადასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გადასახლების გარეშე, ხოლო განსაკუთრებით დამამძიმებელ გარემოებებში — ისჯება სიკვდილით ქონების კონფისკაციით.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1962 წლის 19 აპრილის ბრძანებულება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“, 1962 წლის, № 11, მუხ. 158).

მ უ ხ ლ ი 189¹ მექრთამეობაში შუამავლობა

მექრთამეობაში შუამავლობა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორიდან რვა წლამდე.

მექრთამეობაში შუამავლობა, ჩადენილი არაერთჯერ ან იმ პირის მიერ, რომელიც ადრე ნამყოფია სამართალში მექრთამეობისათვის, ან თავისი სამსახურებრივი მდგომარეობის გამოყენებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით შვიდიდან თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით

და თავისუფლების აღკვეთის მოხდის შემდეგ/გადასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე/გადასახლების გარეშე.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1962 წლის 19 აპრილის ბრძანებულება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“, 1962 წ. № 11, მუხ. 158).

მ უ ხ ლ ი 190. ქრთამის მიცემა

ქრთამის მიცემა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან რვა წლამდე.

ქრთამის მიცემა არაერთჯერ ან იმ პირის მიერ, რომელიც აღრე ნამყოფია სამართალში მექრთამეობისათვის, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით შვიდიდან თხუთმეტ წლამდე ქონების კონფისკაციით ან უამისოდ და თავისუფლების აღკვეთის მოხდის შემდეგ გადასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გადასახლების გარეშე.

ქრთამის მიმცემი პირი თავისუფლდება სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობისაგან, თუ მის მიმართ აღგილი ჰქონდა ქრთამის გამოძალვას ან თუ ამ პირმა ქრთამის მიცემის შემდეგ ნებაყოფლობით განაცხადა ამის შესახებ.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1962 წლის 19 აპრილის ბრძანებულება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“, 1962 წ. № 11, მუხ. 158).

მ უ ხ ლ ი 191. სამსახურებრივი სიყალბე

სამსახურებრივი სიყალბე, ესე იგი თანამდებობის პირის მიერ შეგნებულად ყალბი ცნობების ან ყალბი ჩანაწერების შეტანა ოფიციალურ დოკუმენტებში ან დავთრებში, შეგნებულად ყალბი დოკუმენტების შედგენა ან გაცემა, აგრეთვე დაწესებულების, საწარმოს ან ორგანიზაციის საქმეებში არსებულ ოფიციალურ ან კერძო დოკუმენტებში სიყალბის გაკეთება, ამოშლა ან სხვა რიცხვით მათი დათარიღება, თუ ეს მოქმედებანი ჩადენილია ანგარებით ან სხვა პირადი მიზნით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან თანამდებობიდან დათხოვნით.

თ ა ვ ი მ ი რ ვ ი

დაწაფაული მართლმსაჯულების წინააღმდეგ

მ უ ხ ლ ი 192. უღანაშაულო პირის შეგნებულად მიცემა სისხლის სამართლის პასუხისგებაში

უღანაშაულო პირის შეგნებულად მიცემა სისხლის სამართლის პასუხისგებაში პროკურორის, გამომძიებლის ან იმ პირის მიერ, რომელიც აწარმოებს მოკვლევას, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე.

იგივე ქმედობა, თუ მას თან ერთვის ბრალდება

განსაკუთრებით საშიშ სახელმწიფო დანაშაულში
ან სხვაგვარ დანაშაულში, რომლისთვისაც კანონითაა
შეიძლება დაინიშნოს თავისუფლების აღკვეთა ხუთ
წელზე მეტი ვადით ან ბრალდების დამამტკიცებელი
საბუთების ხელოვნური შექმნა, ან თუ იგი ჩა-
დენილია ანგარებით ან სხვა პირადი მოტივით, —
ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორი-
დან ათ წლამდე.

**მ უ ხ ლ ი 193. უკანონო განაჩენის გადაწყვეტი-
ლების, განჩინების ან დადგენი-
ლების გამოტანა**

წინასწარი შეცნობით უკანონო განაჩენის, გადა-
წყვეტილების, განჩინების ან დადგენილების გამო-
ტანა მოსამართლეთა მიერ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ
წლამდე.

იგივე ქმედობა, თუ იგი ჩადენილია ანგარებით
ან სხვა პირადი მოტივით, ან თუ მას მძიმე შედეგი
მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით სამიდან ათ
წლამდე.

**მ უ ხ ლ ი 194. უკანონო დაპატიმრება ან დაკა-
ვება**

დაპატიმრება, რომელიც მოახდინა გამოძიების ან
მოკვლევების ორგანოს თანამდებობის პირმა სასა-
სართლოს დადგენილების ან პროკურორის სანქ-
ციის გარეშე, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ერთ წლამდე თანამდებობიდან დათხოვნით.

უკანონო დაპატიმრება, რომელიც მოახდინა თანამდებობის პირმა ანგარებით ან სხვა პირადი მოტივით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთიდან ხუთ წლამდე.

უკანონო დაკავება, რომელიც მოახდინა თანამდებობის პირმა ანგარებით ან სხვა პირადი მოტივით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით თანამდებობიდან დათხოვნით.

მ უ ხ ლ ი 195. ჩვენების მიცემის იძულება

მოკვლევის ან წინასწარი გამოძიების მწარმოებელი პირის მიერ მუქარით ან სხვა უკანონო მოქმედებით პირის იძულება ჩვენების მიცემისათვის, ექსპერტისა — დასკვნის მიცემისათვის, თარჯიმნისა — არასწორი თარგმნისათვის, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე.

იგივე ქმედობა, რომელსაც თან ერთვის ძალადობა ან დაზარალებულის პიროვნების აბუჩად აგდება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 196. შეგნებულად ცრუ დასმენა

შეგნებულად ცრუ დასმენა დანაშაულის ^{წარმოადგენს} დასაბუთების შესახებ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

იგივე ქმედობა, თუ მას თან ერთვის ბრალდება განსაკუთრებით საშიშ სახელმწიფო დანაშაულში ან სხვაგვარ დანაშაულში, რომლისთვისაც კანონით შეიძლება დაინიშნოს თავისუფლების აღკვეთა ხუთ წელზე მეტი ვადით ან ბრალდების დამამტკიცებელი საბუთების ხელოვნურად შექმნა ან თუ იგი ჩადენილია ანგარების მიზნით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორიდან შვიდ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 197. შეგნებულად ცრუ ჩვენების მიცემა

მოწმის ან დაზარალებულის მიერ შეგნებულად ცრუ ჩვენების მიცემა ან ექსპერტის მიერ შეგნებულად ყალბი დასკვნის მიცემა ან თარჯიმნის მიერ შეგნებულად არასწორი თარგმნა გამოძიების დროს ან სასამართლოში, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

~~იგივე ქმედობა,~~ თუ მას თან ერთვის ბრალდება განსაკუთრებით საშიშ სახელმწიფო დანაშა-

ულში ან სხვაგვარ დანაშაულში, რომლისთვისაც კანონით შეიძლება დაინიშნოს თავისუფლების აღკვეთა ხუთ წელზე მეტი ვადით ან თუ იგი ჩადენილია ანგარების მიზნით ან ბრალდების დამამტკიცებელი საბუთების ხელოვნურად შექმნით, — ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთიდან ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 198. მოწმის ან ექსპერტის მიერ გამოცხადებისათვის თავის არიდება ან მათ მიერ თავიანთ მოვალეობათა შესრულებაზე უარის თქმა

გამოცხადებისათვის თავის არიდება იმ პირის მიერ, რომელიც მოკვლევის, წინასწარი გამოძიების ორგანომ ან სასამართლომ მოწმედ ან ექსპერტად გამოიძახა, აგრეთვე ამ პირის მიერ თავისი მოვალეობის შესრულებაზე უარის თქმა, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ექვს თვემდე ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე ან საზოგადოებრივი გაკიცხვით.

მ უ ხ ლ ი 199. მოწმის ან ექსპერტის იძულება

მოწმის, დაზარალებულის ან ექსპერტის იძულება ცრუ-ჩვენების ან არასწორი დასკვნის მიცემისათვის, აგრეთვე ამ პირების სასამართლო და საგამომძიებლო ორგანოებში გამოცხადებისათვის ხელის შეშლა, ჩადენილი მოკვლის ან ძალადობის გამოყენების ან მნიშვნელოვანი ქონებრივი ზიანის მიყენების მუქარით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 200. მოწმის, ექსპერტის ან თარჯიმნის მოსყიდვა

მოწმის, ექსპერტის ან თარჯიმნის მოსყიდვა ცრუ ჩვენების ან ცრუ დასკვნის მიცემაზე ან არასწორ თარგმნაზე ანდა სასამართლო თუ საგამომძიებლო ორგანოებში გამოუცხადებლობაზე მათი დაყოლიების მიზნით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 201. მოკვლევის ან წინასწარი გამოძიების მონაცემების გახმაურება

მოკვლევის ან წინასწარი გამოძიების მონაცემების სათანადო ნებართვის გარეშე გახმაურება, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 202. აწერილი ან ყადაღადადებული ქონების გაფლანგვა, გასხვისება ან დამალვა

აწერილი ან ყადაღადადებული ქონების გაფლანგვა, გასხვისება ან დამალვა იმ პირის მიერ, ვისაც ეს ქონება ჩაბარებული ჰქონდა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ

წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმუშავებენ ვადით.

მ უ ხ ლ ი 203. პატიმრობიდან გაქცევა

პირის გაქცევა პატიმრობიდან ან თავისუფლების აღკვეთის მოხდის ადგილიდან, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე.

გაქცევა თუ იგი განმეორებითაა ჩადენილი ან თუ მას თან ერთვის ძალადობა მცველის მიმართ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 204. გადასახლებულის გაქცევა და გასახლებულის თვითნებურად დაბრუნება

გადასახლებულის გაქცევა სავალდებულო დასახლების ადგილიდან ან გზიდან, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე.

გასახლებულის თვითნებურად დაბრუნება საცხოვრებლად აკრძალულ ადგილებში, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვს თვემდე ან გადასახლებით ვადით სამ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 205. დანაშაულის დაფარვა

დამნაშავის, აგრეთვე დანაშაულის ჩადენის იარაღებისა და საშუალებების ან დანაშაულის კვა-

ლის ან დანაშაულებრივი გზით მოპოვებული საგნების წინასწარ შეპირების გარეშე დაფარული შემთხვევებში, როდესაც დაფარული დანაშაულისათვის კანონით შეიძლება დაინიშნოს თავისუფლების აღკვეთა სამ წელზე მეტი ვადით (გარდა ამ კოდექსის 90¹ მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევებისა), —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

იმ დანაშაულის დაფარვა, რომლისთვისაც კანონით შეიძლება დაინიშნოს თავისუფლების აღკვეთა ათი წლით და მეტი ვადით (გარდა ამ კოდექსის 90¹ მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევებისა), —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანებულება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“, 1961 წ. № 17, მუხ. 268).

მუხლი 206. დანაშაულის განუცხადებლობა

განუცხადებლობა იმისა, რომ ნამდვილად მზადდება ან ჩადენილია სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების გატაცება დიდი ან განსაკუთრებით დიდი ოდენობით ან განსაკუთრებით საშიშ რეციდივისტის მიერ (მუხ. 91, ნაწილი მესამე, მუხლი

92 ნაწილი მესამე, მუხლი 93 ნაწილი მესამე, მუხლი 94 ნაწილი მესამე, მუხლი 96¹), განკუთვნილია მკვლევლობა (მუხ. 104, 105, 258 პუნქტი „გ“), ყაჩაღობა (მუხ. 96, 152), —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან საზოგადოებრივი გაკიცხვით.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1961 წლის 31 მაისის ბრძანებულება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“ 1961 წ., № 17, მუხ. 268).

თავი მეცხრე

დანაშაული მმართველობის წინააღმდეგ

მუხლი 207. საზოგადოებრივი წესრიგის დამცველი ხელისუფლების წარმომადგენლისათვის ან საზოგადოებრიობის წარმომადგენლისათვის წინააღმდეგობის გაწევა

წინააღმდეგობის გაწევა საზოგადოებრივი წესრიგის დამცველი ხელისუფლების წარმომადგენლისათვის ან საზოგადოებრიობის წარმომადგენლისათვის მათზე დაკისრებულ მოვალეობათა ასრულებისას, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვს თვემდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე.

იგივე ქმედობა, რომელსაც თან ერთვის ^{ქალაქის} ~~ქალაქის~~ ^{საზოგადოებრივი წესრიგის} ~~საზოგადოებრივი წესრიგის~~ ^{ხელისუფლების წარმომადგენლის ან სა-} ~~ხელისუფლების წარმომადგენლის~~ ^{ზოგადოებრიობის წარმომადგენლის იძულება, რა-} ~~ზოგადოებრიობის წარმომადგენლის იძულება,~~ რათა მათ შეასრულონ აშკარად უკანონო მოქმედება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ოთხ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 207¹. საზოგადოებრივი წესრიგის დამცველი მილიციის მუშაკისათვის ან სახალხო რაზმელისათვის წინააღმდეგობის გაწევა

წინააღმდეგობის გაწევა მილიციის მუშაკისა ან სახალხო რაზმელისათვის ამ პირთა მიერ მათზე დაკისრებული საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის მოვალეობათა შესრულებისას, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე, ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით, ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

იგივე ქმედობა, რასაც თან სდევს ძალადობა ან მუქარა ძალადობის გამოყენებაზე, აგრეთვე ამ პირთა იძულება ძალადობით ან ძალადობის გამოყენების მუქარით შეასრულონ აშკარად უკანონო მოქმედება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთიდან ხუთ წლამდე.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდი-

უმის 1962 წლის 19 აპრილის ბრძანებულებით
„საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებების“
1962 წ., № 11, მუხ. 158).

**მ უ ხ ლ ი 208. საზოგადოებრივი წესრიგის დამ-
ცველი ხელისუფლების წარმომად-
გენლის ან საზოგადოებრიობის
წარმომადგენლის შეურაცხყოფა**

საზოგადოებრივი წესრიგის დამცველი ხელის-
უფლების წარმომადგენლის ან საზოგადოებრიობის
წარმომადგენლის შეურაცხყოფა მათ მიერ სამსა-
ხურებრივ მოვალეობათა შესრულებასთან დაკავში-
რებით, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ექვს თვემდე.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი საჯაროდ, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ერთ წლამდე.

**მ უ ხ ლ ი 208¹. საზოგადოებრივი წესრიგის დამ-
ცველი მილიციის მუშაკის ან სა-
ხალხო რაზმელის შეურაცხყოფა**

შეურაცხყოფა მილიციის მუშაკის ან სახალხო
რაზმელისა ამ პირობა მიერ მათზე დაკისრებული
საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის მოვალეობათა
შესრულებასთან დაკავშირებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვს
თვემდე, ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ერთ წლამდე, ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიუმის 1962 წლის 19 აპრილის ბრძანებულება საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები, 1962 წ., № 11, მუხ. 158).

მ უ ხ ლ ი 209. მუქარა ან ძალადობა თანამდებობის პირის ან საზოგადოებრივი მუშაკის მიმართ

თანამდებობის პირის ან საზოგადოებრივი მუშაკის მიმართ მოკვლის, სხეულის მძიმე დაზიანების ან ქონების საყოველთაოდ საშიში საშუალებით განადგურების მუქარა, გამოყენებული მათი სამსახურებრივი ან საზოგადოებრივი საქმიანობის შეწყვეტის ან მისი შეცვლის მიზნით, დამმუქრებელის ინტერესების სასარგებლოდ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან საზოგადოებრივი გაკიცხვით.

სხეულის მსუბუქი დაზიანება, ცემა ან სხვა ძალადობა თანამდებობის პირის ან საზოგადოებრივი მუშაკის მიმართ მის სამსახურებრივ საქმიანობასთან ან საზოგადოებრივი მოვალეობის აღსრულებასთან დაკავშირებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 209¹. საზოგადოებრივი წესრიგის დამცველი მილიციის მუშაკის სახალხო რაზმელის სიცოცხლის ხელყოფა

მილიციის მუშაკის ან სახალხო რაზმელის სიცოცხლის ხელყოფა საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვისას მათ სამსახურებრივ ან საზოგადოებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთიდან თხუთმეტ წლამდე გადასახლებით ვადით ორიდან ხუთ წლამდე ან გადასახლების გარეშე, ხოლო უამაძიმებელ გარემოებებში — სიკვდილით.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1962 წლის 19 აპრილის ბრძანებულება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“, 1962 წ., № 11, მუხ. 158.).

მ უ ხ ლ ი 210. ხელისუფლების ან თანამდებობის პირის წოდების თვითნებურად მითვისება

თვითნებურად მითვისება ხელისუფლების ან თანამდებობის პირის წოდების, რასაც თან ახლდა რაიმე საზოგადოებრივად საშიში მოქმედების ჩადენა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით.

მ უ ხ ლ ი 211. დოკუმენტის გატაცება ან დაზიანება

სახელმწიფო ან საზოგადოებრივ დაწესებულებაში, ორგანიზაციაში ან საწარმოში არსებული დოკუმენტის, ბეჭდის, შტამპის ან განსაკუთრებული ანგარიშგების ბლანკის გატაცება, აგრეთვე მოსპობა, დაზიანება ან დამალვა, ჩადენილი ანგარებით ან სხვა პირადი მოტივით, აგრეთვე დაწესებულების, ორგანიზაციის ან საწარმოს ნორმალური მუშაობისათვის ხელის შეშლის მიზნით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 212. მოქალაქის კუთვნილი დოკუმენტის გატაცება ან დაზიანება

მოქალაქის პასპორტის, სამხედრო ბილეთის ან სხვა პირადი არაქონებრივი ხასიათის დოკუმენტის გატაცება ან განზრახ დაზიანება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან საზოგადოებრივი გაკიცხვით.

მ უ ხ ლ ი 213. ყალბი დოკუმენტის გაკეთება

ყალბი დოკუმენტის გაკეთება მისი გამოყენების მიზნით, აგრეთვე ყალბი დოკუმენტის გასაღება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ

წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი პასპორტის, სამხედრო ბილეთის ან სხვა ამგვარი დოკუმენტის მიმართ, — ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე.

ყალბი დოკუმენტის გაკეთება ან გასაღება ხელობის სახით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 214. ყალბი დოკუმენტის შექმნა ან გამოყენება

წინასწარი შეცნობით ყალბი ან სხვისი დოკუმენტის შექმნა გამოყენების მიზნით, აგრეთვე ასეთი დოკუმენტის გამოყენება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 215. ყალბი ბეჭდის, შტამპის ან ბლანკის დამზადება

სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი დაწესებულების, ორგანიზაციის ან საწარმოს ყალბი შტამპის ან ბეჭდის დამზადება ან გასაღება, აგრეთვე სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი დაწესებულების, ორგანიზაციის ან საწარმოს ბლანკის დამზადება ან გასაღება ყალბი დოკუმენტის შედგენის მიზნით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი ხელობის სახით, — ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 216. სასაზღვრო ზოლში ან სასაზღვრო ზონაში შესვლის ან ცხოვრების წესების დარღვევა

სასაზღვრო ზოლში ან სასაზღვრო ზონაში შესვლის, ცხოვრების ან გაწერის წესების დარღვევა, ჩადენილი ასეთივე დარღვევისათვის ადმინისტრაციული სასჯელის დადების შემდეგ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 217. საპასპორტო წესების დარღვევა

იმ პირის უპასპორტოდ ცხოვრება, რომელიც კანონით ვალდებულია ჰქონდეს პასპორტი, ჩადენილი ერთი წლის განმავლობაში ასეთივე დარღვევისათვის ადმინისტრაციული სასჯელის დადების შემდეგ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე.

უბასპორტო პირის, აგრეთვე პასპორტის მქონე პირის გაუწერლად ცხოვრება ისეთ ადგილას, სადაც შემოღებულია საპასპორტო რეჟიმი, მას შემდეგ, რაც მილიციის დაწესებულებამ განმეორებით წერილობით გააფრთხილა იგი გასვლის შესახებ, — ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე.

**მ უ ხ ლ ი 218. სამხედრო ვალდებულის მიერ
სასწავლო შეკრებისათვის თავის
არიდება**

სამხედრო ვალდებულის მიერ სასწავლო შეკრებისათვის თავის არიდება, თუ იგი ჩადენილია განმეორებით, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ექვს თვემდე ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი თუმცა პირველად, მაგრამ თავისი თავისათვის რაიმე ზიანის მიყენებით, საბუთების სიყალბით ან სხვაგვარი მოტყუებით, აგრეთვე სასწავლო შეკრების გავლაზე უარის თქმა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე.

**მ უ ხ ლ ი 219. სამხედრო ვალდებულის მიერ
სამხედრო აღრიცხვის წესების
დარღვევა**

სამხედრო ვალდებულის ან ახალწვეულის მიერ სამხედრო აღრიცხვის წესების განმეორებით დარღვევა, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
სამ თვემდე ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე
იგივე ქმედობა, ჩადენილი ომიანობის დროს, —
ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ
წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 220. თვითნებობა

თვითნებობა, ესე იგი ვისგანმე, დადგენილი
წესის საწინააღმდეგოდ ნამდვილად თავისი ან
თავისად დაგულვებული უფლების თვითნებურად
განხორციელება, რამაც სახელმწიფო ან საზოგა-
დოებრივი დაწესებულების, ორგანიზაციის თუ
საწარმოს ან მოქალაქეთა ინტერესებს მნიშვნელო-
ვანი ზიანი მიაყენა, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ექვს თვემდე ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე
ან საზოგადოებრივი გაკიცხვით ან გამოიწვევს სა-
ზოგადოებრივი ზემოქმედების ღონისძიების გამო-
ყენებას.

მ უ ხ ლ ი 221. თვითნებური მშენებლობა

ინდივიდუალური საცხოვრებელი სახლების,
თვითნებურად, სათანადო ნებართვის გარეშე აშენე-
ბა, აგრეთვე თვითნებურად მიშენება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ
წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე
ვადით, უკანონოდ აგებული შენობის კონფისკა-
ციით.

მ უ ხ ლ ი 222. საშენი მასალების უკანონო შექმნა
ინდივიდუალური საბინაო მშენებლობისათვის
საშენი მასალების შექმნისათვის დადგენილი წესე-
ბის დარღვევა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ
წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ერთ წლამდე, საშენი მასალების ან იმ შენობის
კონფისკაციით, რომელზედაც ეს მასალები იყო
გამოყენებული.

მ უ ხ ლ ი 223. მოქალაქეობრივი მდგომარეობის
აქტების ჩაწერის კანონების დარ-
ღვევა

ქორწინების დამაბრკოლებელი გარემოებების
დამალვა ან ტყუილი ცნობების მიცემა მოქალა-
ქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ორგა-
ნოებისათვის, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ექვს თვემდე ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე
ან საზოგადოებრივი გაკიცხვით.

მ უ ხ ლ ი 224. უკანონო სარგებლობა წითელი
ჯვრისა და წითელი ნახევარმთვა-
რის ნიშნებით

უკანონო სარგებლობა წითელი ჯვრისა და წითე-
ლი ნახევარმთვარის განმასხვავებელი ნიშნებით,
აგრეთვე წითელი ჯვრისა და წითელი ნახევარ-
მთვარის სახელწოდებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ან საზოგადოებრივი გაკიცხვით.

მ უ ხ ლ ი 225. სსრ კავშირის სახელმწიფო აღმის უკანონო აღმართვა სავაჭრო გემზე

სსრ კავშირის ან მოკავშირე რესპუბლიკის სახელმწიფო აღმის აღმართვა სავაჭრო გემზე, ამ აღამზე უფლების გარეშე, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე გემის კონფისკაციით ან ჯარიმით ათას მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 226. დახმარების გაუწევლობა გემების დაჯახების დროს ან გემის სახელწოდების შეუტყობინებლობა

კაპიტანის მიერ, რომლის გემი ზღვაში მეორე გემს დაეჯახა, ამ გემისათვის დახმარების გასაწევად საჭირო ზომების მიუღებლობა თუ ასეთი ზომების მიღება შესაძლებელი იყო თავისი, მისი მგზავრების, ეკიპაჟის და გემის სერიოზულ საფრთხეში ჩაყენების გარეშე, დამოუკიდებლად იმ პასუხისმგებლობისა, რაც მას დაეკისრება განსაცოილში ჩავარონილი გემის ეკიპაჟისა და მგზავრებისათვის დახმარების გაუწევლობისათვის (მუხლი 132), —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ

წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ან ჯარიმით სამას მანეთამდე.

გემის კაპიტანის მიერ ზღვაში მასთან დაჯახებული მეორე გემისათვის თავისი გემის სახელწოდების და მიწერის ნავსადგურის, აგრეთვე გამოსვლის და დანიშნულების ადგილის შეუტყობინებლობა თუ ასეთი ცნობების შეტყობინება შესაძლებელი იყო, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით სამ თვემდე ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 227. ტელეგრაფის საზღვაო კაბელის დაზიანება

ტელეგრაფის საზღვაო კაბელის დაზიანება გაუფრთხილებლობით, თუ მან გამოიწვია ან შეეძლო გამოეწვია სატელეგრაფო კავშირის შეწყვეტა, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით სამ თვემდე ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

თ ა ვ ი მ ი ა თ ი

დანაშაული საზოგადოებრივი უზიზროებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის წინააღმდეგ

მ უ ხ ლ ი 228. ხულიგნობა

ხულიგნობა, ესე იგი მოქმედება, რომელიც უხეშად არღვევს საზოგადოებრივ წესრიგს და საზოგადოების აშკარა უპატივცემლობას გამოხატავს, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ

წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე ზოგადობრივი გაკიცხვით.

ბოროტი ხულიგნობა, ეს იგი ხულიგნობა, ჩადენილი იმ პირის მიერ, რომელიც წინათ გასამართლებული იყო ხულიგნობისათვის, ან განსაკუთრებით საშიში რეციდივისტის მიერ ან რომელსაც თან ერთვის ძალადობა მოქალაქეთა მიმართ ან აქტიური წინააღმდეგობის გაწევა ხელისუფლების წარმომადგენლებისადმი ან საზოგადოებრიობის წარმომადგენლებისადმი, რომლებიც საზოგადოებრივ წესრიგს იცავენ, აგრეთვე ხულიგნობა, რომელიც გამოიჩინება განსაკუთრებული ცინიზმით ან თავხედობით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.

წვრილმანი ხულიგნობა, ჩადენილი იმ პირის მიერ, რომლის მიმართ ერთი წლის განმავლობაში ორჯერ იყო გამოყენებული ადმინისტრაციული ან საზოგადოებრივი ზემოქმედების ღონისძიება წვრილმანი ხულიგნობისათვის, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 229. დანაშაულებრივი გზით მოპოვებული ქონების შექენა ან გასაღება

წინასწარ შეცნობით დანაშაულებრივი გზით მოპოვებული ქონების შექენა ან გასაღება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ^{ერთ} წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ^{მანუშაობის} ვადით ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

იგივე ქმედობა, ჩადენილი ხელობის სახით ან დიდი ოდენობით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე, ქონების კონფისკაციით ან უამისოდ ან გადასახლებით ვადით ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 230. გარყვნილების ბუდის მოწყობა და მაჰანკლობა

გარყვნილების ბუდის მოწყობა, მაჰანკლობა ან-გარების მიზნით, ქალების მიზიდვა გარყვნილებისათვის, აგრეთვე ნარკოტიკების მოხმარების ბუნაგის მოწყობა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე, გასახლებით ვადით ხუთ წლამდე ან უამისოდ ან გადასახლებით ვადით ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 231. ორცოლიანობა ან მრავალცოლიანობა

ორცოლიანობა ან მრავალცოლიანობა, ესე იგი ერთად ორ ან რამდენიმე ქალთან ცხოვრება საერთო მეურნეობის წარმოებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით.

მ უ ხ ლ ი 232. პორნოგრაფიული საგნების დამზადება ან გასაღება

პორნოგრაფიული ნაწარმოებების, ნაბეჭდი გამოცემების, გამოსახულებების ან პორნოგრაფიული

ხასიათის სხვაგვარი საგნების დამზადება ან გავრცელება ან რეკლამირება, აგრეთვე ამით ვაჭარებისა ან მათი შენახვა გაყიდვის ან გავრცელების მიზნით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ას მანეთამდე პორნოგრაფიული საგნებისა და მის დამამზადებელ საშუალებათა კონფისკაციით.

მ უ ხ ლ ი 233. მოქალაქეთა პიროვნებისა და უფლებების ხელყოფა რელიგიური წესების შესრულების სახით

ორგანიზაცია ან ხელმძღვანელობა ჯგუფისა, რომლის საქმიანობა წარიმართება რელიგიური სარწმუნოების ქადაგებისა და რელიგიური წესების შესრულების სახით და დაკავშირებულია მოქალაქეთა ჯანმრთელობისათვის ზიანის მიყენებასთან ან მოქალაქეთა პიროვნების ან უფლების სხვაგვარად ხელყოფასთან, აგრეთვე მოქალაქეთა წაქეზებასთან, რათა მათ უარი თქვან საზოგადოებრივ საქმიანობაზე ან მოქალაქეობრივ მოვალეობის შესრულებაზე, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე ან გადასახლებით იმავე ვადით, ქონების კონფისკაციით ან უამისოდ.

ამ მუხლის პირველ ნაწილში აღნიშნული ჯგუფის საქმიანობაში აქტიური მონაწილეობა, აგრეთვე

სისტემატური პროპაგანდა, მიმართული ზემოაღნიშნული მოქმედების ჩასადენად, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე ან გადასახლებით იმავე ვადით ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

თუ იმ პირთა მოქმედება, რომლებიც მოხსენებულია ამ მუხლის მეორე ნაწილში, და თვით ამ დანაშაულის ჩამდენი პირები არ წარმოადგენენ დიდ საზოგადოებრივ საშიშროებას, მათ მიმართ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს საზოგადოებრივი ზემოქმედების ღონისძიებანი.

მ უ ხ ლ ი 234. მაწანწალობა ან მათხოვრობა

შრომისუნარიანი პირის მიერ ბოროტად თავის არიდება საზოგადოებრივად სასარგებლო შრომისათვის, რასაც თან ახლავს მაწანწალობა ან მათხოვრობა და მას შემდეგ, რასაც ადგილი ჰქონდა ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ განმეორებით გაფრთხილების შემდეგ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გადასახლებით ვადით ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 235. აზარტული თამაში

ბუნების მოწყობა აზარტული თამაშისათვის (ბანქოსი, ზარისა და სხვა ამგვარი), —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე ქონების კონფისკაციით ან უამისოდ ან გადასახლებით ვადით ხუთ წლამდე ქონების კონ-

ფისკაციით ან უამისოდ ან ჯარიმით სამას მანეთი
მდე.

მონაწილეობა აზარტულ თამაშში, როგორც
ეწყობა ბუნაგში, სარდაფში, სადარბაზო შესასვ-
ლელში, ქუჩაში, და სხვ. მისთ., თუ მას ადგილი
ჰქონდა ერთი წლის განმავლობაში ასეთივე ქმედო-
ბისათვის საზოგადოებრივი ზემოქმედების ღონის-
ძიების გამოყენების დღიდან, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვს
თვემდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ერთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 236. არასრულწლოვანის ჩაბმა დანა- შაულებრივ საქმიანობაში

არასრულწლოვანის წაქეზება რაიმე დანაშაულის
ჩასადენად ან მისი ჩაბმა დანაშაულის ჩადენაში;
თუ ამ მოქმედებისათვის კანონი უფრო მძიმე სას-
ჯელს არ ითვალისწინებს, აგრეთვე არასრულ-
წლოვანის დაყოლიება პროსტიტუციისათვის, მათ-
ხოვრობისათვის ან სხვა ანტისაზოგადოებრივი
მოქმედების ჩადენისათვის, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ
წლამდე ან გადასახლებით იმავე ვადით.

მ უ ხ ლ ი 237. საფლავის შებილწვა

საფლავის შებილწვა, ესე იგი საფლავის ძეგლის
ან მისი სხვაგვარი მიწისზედა მორთულობის დანგ-
რევა, აგრეთვე საფლავის წამბილწველი მოქმედე-
ბის ჩადენა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე.

საფლავში ჩატანებული ან საფლავზე არსებული საგნების გატაცება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 238. იარაღის ან ფეთქებად ნივთიერებათა უკანონო ტარება, შენახვა, დამზადება ან გასაღება

ცეცხლსასროლი იარაღის (გარდა გლუვლულიანისა), საბრძოლო მასალის ან ფეთქებად ნივთიერებათა უკანონო ტარება, შენახვა, დამზადება ან გასაღება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

ხანჯლის, ფინური დანის ან სხვაგვარი ცივი იარაღის უკანონო ტარება, დამზადება ან გასაღება, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ეს მოქმედება დაკავშირებულია ხელობასთან, სამსახურის ან ყოფაცხოვრების პირობებთან, აგრეთვე როდესაც ეს იარაღი ეროვნული ტანსაცმლის სამკაულს წარმოადგენს, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 239. ცეცხლსასროლი იარაღის დაუდევრად შენახვა

ცეცხლსასროლი იარაღის დაუდევრად შენახვა. რითაც შექმნილი იყო პირობა ამ იარაღის სხვა პირის მიერ გამოყენებისათვის, თუ ამას მძიმე შედეგი მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით.

მ უ ხ ლ ი 240. იარაღის ან ფეთქებად ნივთიერებათა გატაცება

ცეცხლსასროლი იარაღის (გარდა გლუვლულიანისა), საბრძოლო მასალის ან ფეთქებად ნივთიერებათა გატაცება, თუ იგი კანონით უფრო მძიმე სასჯელს არ ითვალისწინებს, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 241. ელექტროტრანსპორტისა და ავტო-მოტოტრანსპორტის მოძრაობის უშიშროებისა და ექსპლოატაციის წესების დარღვევა

ქალაქის ელექტროტრანსპორტის ან ავტო-მოტოტრანსპორტის მუშაკის მიერ, აგრეთვე იმ პირის მიერ, რომელიც არ არის ავტო-მოტოტრანსპორტის მუშაკი, ტრანსპორტის მოძრაობის უშიშროების ან ექსპლოატაციის წესების დარღვევა, თუ ეს დარღვევა დამნაშავეისათვის წინასწარ შეცნობით ქმნიდა

ადამიანთა უბედური შემთხვევის დადგომის
ოზულ საფრთხეს, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ერთ წლამდე ან ჯარიმით ას მანეთამდე ან ტრანს-
პორტის მართვის უფლების ჩამორთმევით ვადით
ორ წლამდე.

იგივე ქმედობა, რომელსაც მოჰყვა სხეულის
ნაკლებად მძიმე ან მსუბუქი დაზიანება, ან მნიშვნე-
ლოვანი ქონებრივი ზარალი, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ
წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ერთ წლამდე, ტრანსპორტის მართვის უფლების
ჩამორთმევით ვადით სამ წლამდე ან ჩამორთმევის
გარეშე.

იგივე ქმედობა, რასაც სიკვდილი ან სხეულის
მძიმე დაზიანება მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ორიდან ათ
წლამდე, ტრანსპორტის მართვის უფლების ჩამორ-
თმევით ვადით ხუთ წლამდე.

**მ უ ხ ლ ი 242. ტრანსპორტზე მოქმედი წესების
დარღვევა**

წესრიგის დაცვისა და მოძრაობის უშიშროების
ტრანსპორტზე მოქმედი წესების დარღვევა, რასაც
ადამიანთა უბედური შემთხვევა ან სხვა მძიმე
შედეგი მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ
წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 243. ავტო-მოტოტრანსპორტის **სამუშაო**
ლებათა გატაცება

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

სხვისი ავტომობილის, მოტოციკლის ან ავტო-
მოტოტრანსპორტის სხვა სახეობის გატაცება
დროებით გამოყენების მიზნით, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ერთ წლამდე ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 244. სამშენებლო სამუშაოთა წარმოე-
ბის წესების დარღვევა

სამშენებლო სამუშაოთა წარმოების დროს მშე-
ნებლობის, ხანძარსაწინააღმდეგო, სანიტარული
წესების, აგრეთვე სამშენებლო მექანიზმების ექს-
პლოატაციის წესების დარღვევა, თუ მას მძიმე
შედეგი მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ
წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით
ერთ წლამდე.

იგივე ქმედობა, თუ მას სიკვდილი ან სხეულის
მძიმე დაზიანება მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთი-
დან ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 245. სამთო სამუშაოთა უშიშროების
წესების დარღვევა

სამთო სამუშაოთა უშიშროების დადგენილი წე-
სების დარღვევა, თუ მას მძიმე შედეგები მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ

წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

იგივე ქმედობა, თუ მას სიკვდილი ან სხეულის მძიმე დაზიანება მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთი-დან ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 246. სახანძრო დაცვის წესების დარღვევა

სახელმწიფო სახანძრო მეთვალყურეობის მოთხოვნათა შეუსრულებლობა, აგრეთვე ხანძარსაწინააღმდეგო წესების დარღვევა, რომელიც ჩადენილია ერთი წლის განმავლობაში - დღიდან ასეთივე დარღვევისათვის ადმინისტრაციული სასჯელის დადებისა, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ექვს თვემდე ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე.

იგივე ქმედობა, რასაც მოჰყვა მძიმე შედეგები, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთი-დან ხუთ წლამდე.

(საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1961 წლის 16 სექტემბრის ბოძანებულება — „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები“, 1961 წ. № 26, მუხ. 417).

მ უ ხ ლ ი 247. აფეთქების მხრივ საშიშ საწარმოებსა და საამქროებში უშიშროების წესების დარღვევა

დარღვევა საწარმოო-ტექნიკური დისციპლინისა ან წესებისა, რომლებიც უზრუნველყოფენ წარმოე-

ბის უშიშროებას აფეთქების მხრივ საშიშ <sup>საწარმ-
მოებსა და საამქროებში, თუ იგი ჩადენილია ისე, <sup>სადაც
არაა საჭირო</sup>
თივე დარღვევისათვის დისციპლინური სასჯელის
დადების შემდეგ, —</sup>

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ
წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე
ვადით ან თანამდებობიდან დათხოვნით.

იგივე ქმედობა, თუ მას აფეთქება, ხანძარი ან
სხვა მძიმე შედეგი მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ
წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 248. ფეთქებად ან რადიოაქტიურ ნივ-
თიერებათა შენახვის, გამოყენე-
ბის, აღრიცხვის ან გადაზიდვის
წესების დარღვევა

ფეთქებად ან რადიოაქტიურ ნივთიერებათა შე-
ნახვის, გამოყენების, აღრიცხვის ან გადაზიდვის
დადგენილი წესების დარღვევა, აგრეთვე ამ ნივთი-
ერებათა უკანონო გადაზიდვა, ფოსტით ან ბაგა-
ჟით, თუ ამ მოქმედებას შეიძლებოდა მძიმე შედე-
გი მოჰყოლოდა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ
წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე
ვადით.

იგივე ქმედობა, თუ მას მძიმე შედეგი მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით შვიდ
წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 249. ადვილაალეზადი ან მწვავე ნივთიერებების უკანონო გადაგზავნის თიერებების უკანონო გადაგზავნის

ადვილაალეზადი ან მწვავე ნივთიერებების უკანონო გადაგზავნა ფოსტით ან ბაგაჟით, თუ მას მძიმე შედეგი მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 250. უკანონო ექიმობა

ექიმობა, რასაც პროფესიის სახით ეწევა პირი, რომელსაც არა აქვს სათანადო სამედიცინო განათლება, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

იგივე ქმედობა, თუ მას სიკვდილი ან სხეულის მძიმე ან ნაკლებად მძიმე დაზიანება მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთიდან ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 251. ეპიდემიასთან ბრძოლის დადგენილი წესების დარღვევა

ეპიდემიურ და სხვა გადამდებ დაავადებათა თავიდან აცილების და მათ წინააღმდეგ ბრძოლის მიზნით დადგენილი სავალდებულო წესების დარღვევა. თუ მას მოჰყვა გადამდებ დაავადებათა გავრცელება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ

წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

მ უ ხ ლ ი 252. შხამიანი ან ნარკოტიკული ნივთიერებების უკანონო დამზადება ან გასაღება

ძლიერმოქმედი შხამიანი ან ნარკოტიკული ნივთიერებების დამზადება, გასაღება ან გასაღების მიზნით მათი შენახვა ან შექმნა სპეციალური ნებართვის გარეშე, აგრეთვე აღნიშნული ნივთიერებების წარმოების, შენახვის, გაცემის, აღრიცხვის, გადაზიდვის ან გადაგზავნისათვის დადგენილი წესების დარღვევა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით იმავე ვადით ან ჯარიმით ას მანეთამდე.

იგივე ქმედობანი ჩადენილი სისტემატურად, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 253. ხაშხაშის ან ინდური კანაფის უნებართვოდ დათესვა.

ხაშხაშის ან ინდური კანაფის სათანადო ნებართვის გარეშე დათესვა, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ორმოცდაათ მანეთამდე ნათესების კონფისკაციით.

მ უ ხ ლ ი 254. კულტურის ძეგლების ან დაცუ-
ლი ბუნების ობიექტების განად-
გურება, დანგრევა ან დაზიანება

კულტურის ძეგლების, აგრეთვე სახელმწიფოს მიერ დაცული ბუნების ობიექტების განზრახ განადგურება, დანგრევა ან დაზიანება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე ან ჯარიმით ორას მანეთამდე.

თ ა ვ ი მ ი თ ი რ თ მ ი ბ ა

ს ა მ ხ ე დ რ ო დ ა ნ ა შ ა უ ლ ი

მ უ ხ ლ ი 255. სამხედრო დანაშაულის ცნება

სამხედრო დანაშაულად ჩაითვლება ამ კოდექსით გათვალისწინებული დანაშაული სამხედრო სამსახურის შესრულების დადგენილი წესის წინააღმდეგ, ჩადენილი სამხედრო მოსამსახურის მიერ, აგრეთვე სამხედრო ვალდებულის მიერ სასწავლო შეკრების გავლის დროს.

ამ კოდექსის შესაბამისი მუხლებით სამსახურის შესრულების დადგენილ წესის წინააღმდეგ მიმართული დანაშაულისათვის პასუხისმგებლობა ეკისრებათ სახელმწიფო უშიშროების ორგანოების ოფიცერთა, სერჟანტთა და რიგითი შემადგენლობის პირებს, აგრეთვე იმ პირებს, რომელთა მიმართ

არის სპეციალური მითითება სსრ კავშირის კანონ-
მდებლობაში.

სამხედრო დანაშაულში იმ პირთა თანამონაწი-
ლეობა, რომლებიც მოხსენებული არ არიან ამ
მუხლში, იწვევს პასუხისმგებლობას ამ კოდექსის
შესაბამისი მუხლებით.

მ უ ხ ლ ი 256. ურჩობა

ა) ურჩობა, ესე იგი აშკარა უარი უფროსის ბრძა-
ნების შესრულებაზე, აგრეთვე ბრძანების სხვაგვა-
რი განზრახ შეუსრულებლობა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთი-
დან ხუთ წლამდე.

ბ) იგივე ქმედობა, თუ იგი ჩადენილია პირთა
ჯგუფის მიერ ან თუ მას მძიმე შედეგი მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამი-
დან ათ წლამდე.

გ) ურჩობა, რომელიც ჩადენილია ომიანობის
დროს ან საბრძოლო ვითარებაში, —

ისჯება სიკვდილით ან თავისუფლების აღკვე-
თით ვადით ხუთიდან ათ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 257. ბრძანების შეუსრულებლობა

ა) უფროსის ბრძანების შეუსრულებლობა, უკე-
თუ არ არის ამ კოდექსის 256 მუხლის „ა“ პუნქტით
მითითებული ნიშნები, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამი
თვიდან სამ წლამდე.

ბ) იგივე ქმედობა, ჩადენილი შემამსუბუქებელი
გარემოებაში, —

იწვევს სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების
სადისციპლინო წესდების წესების გამოყენებას.

გ) ამ მუხლის „ა“ პუნქტით გათვალისწინებული
ქმედობა, ჩადენილი ომიანობის დროს ან საბრძო-
ლო ვითარებაში, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამი-
დან ათ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 258. წინააღმდეგობის გაწევა უფროსი-
სათვის ან მისი იძულება დაარღ-
ვიოს სამსახურებრივი მოვალეობა

ა) წინააღმდეგობის გაწევა უფროსისათვის, აგ-
რეთვე სხვა პირისათვის, რომელიც ასრულებს სამ-
ხედრო სამსახურით მასზე დაკისრებულ მოვალეო-
ბას, ან მისი იძულება დაარღვიოს ეს მოვალეობა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთი-
დან ხუთ წლამდე.

ბ) იგივე ქმედობა, თუ იგი ჩადენილია პირთა
ჯგუფის მიერ, ან იარაღის გამოყენებით, ან თუ
მას მძიმე შედეგი მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამი-
დან ათ წლამდე.

გ) ამ მუხლის „ბ“ პუნქტით გათვალისწინებული
ქმედობა, თუ იგი დაკავშირებულია უფროსის ან
იმ პირის განზრახ მკვლელობასთან, რომელიც სამ-
ხედრო სამსახურის მოვალეობას ასრულებს, ან

ჩადენილი იყო ომიანობის დროს ან საბრძოლო ვითარებაში, —

გარეგნული
პიზაღიონეკა

ისჯება სიკვდილით ან თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთიდან თხუთმეტ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 259. მუქარა უფროსის მიმართ

ა) მოკვლის, სხეულის დაზიანების ან ცემის მუქარა უფროსის მიმართ მის მიერ სამხედრო სამსახურის მოვალეობათა შესრულებასთან დაკავშირებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამი თვიდან სამ წლამდე.

ბ) იგივე ქმედობა, ჩადენილი შემამსუბუქებელ გარემოებებში, —

იწვევს სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების სადისციპლინო წესდების წესების გამოყენებას.

გ) ამ მუხლის „ა“ პუნქტით გათვალისწინებული ქმედობა, ჩადენილი ომიანობის დროს ან საბრძოლო ვითარებაში, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 260. ძალმომრეობითი მოქმედება უფროსის მიმართ

ა) სხეულის დაზიანება ან ცემა უფროსისა მის მიერ სამხედრო სამსახურის მოვალეობათა შესრულებასთან დაკავშირებით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით
დან ათ წლამდე.

ბ) იგივე ქმედობა, ჩადენილი ომიანობის დროს
ან საბრძოლო ვითარებაში, თუ მას მოჰყვა მძიმე
შედეგი, —

ისჯება სიკვდილით ან თავისუფლების აღკვეთით
ვადით ხუთიდან თხუთმეტ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 261. ხელქვეითის მიერ უფროსისა და
უფროსის მიერ ხელქვეითის შეუ-
რაცხოფა

ა) ხელქვეითის მიერ უფროსის ან უმცროსის
მიერ უფროსის, აგრეთვე უფროსის მიერ ხელ-
ქვეითის ან უფროსის მიერ უმცროსის შეურაცხ-
ყოფა, სიტყვით ან არაძალდომობითი მოქმედე-
ბით, როცა ერთ-ერთი მათგანი მაინც ასრულებს
სამხედრო სამსახურის მოვალეობას, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამი
თვიდან ექვს თვემდე.

ბ) იგივე ქმედობა, ჩადენილი შემამსუბუქებელ
გარემოებებში, —

იწვევს სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების
სადისციპლინო წესდების წესების გამოყენებას.

გ) ძალდომობითი მოქმედებით შეურაცხყოფა,
მიყენებული ამ მუხლის „ა“ პუნქტით გათვალისწი-
ნებულ პირობებში, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვსი
თვიდან ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 262. ერთი სამხედრო მოსამსახურის მიერ მეორის შეურაცხყოფა-საღმრთო მომრეობითი მოქმედებით, როცა მათ შორის არ არის ხელქვეითობისა თუ უმცროს-უფროსობის დამოკიდებულება

ა) ერთი სამხედრო მოსამსახურის მიერ მეორის შეურაცხყოფა ძალმომრეობითი მოქმედებით, თუ მათ შორის არ არის ხელქვეითობის ან უმცროს-უფროსობის ურთიერთობა და როცა ერთი მათგანი მაინც ასრულებს სამხედრო სამსახურის მოვალეობას, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამი თვიდან ერთ წლამდე.

ბ) იგივე ქმედობა ჩადენილი შემამსუბუქებელ გარემოებებში, —

იწვევს სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების სადისციპლინო წესდების წესების გამოყენებას.

მ უ ხ ლ ი 263. თვითნებური წასვლა

ა) ვადიანი სამსახურის სამხედრო მოსამსახურის თვითნებური წასვლა ნაწილიდან ან სამსახურის ადგილიდან, აგრეთვე მისი ვადაზე გამოუცხადებლობა სამსახურში საპატიო მიზეზების გარეშე ნაწილიდან დათხოვნის, დანიშვნის, გადაყვანის დროს, მივლინებიდან, შვებულებიდან ან სამკურნალო დაწესებულებიდან ერთ დღე-ღამეზე მეტი ხანგრძლივობით, მაგრამ არა უმეტეს სამი დღე-

ლამისა, ან თუნდაც ერთ დღე-ღამეზე ხანგრძლივობით, მაგრამ ჩადენილი განმეორებითი სამი თვის განმავლობაში, —

ისჯება სადისციპლინო ბატალიონში გავზავნით ვადით სამი თვიდან ორ წლამდე.

ბ) იგივე ქმედობა, ჩადენილი ომიანობის დროს, — ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორიდან ათ წლამდე.

გ) ამ მუხლის „ა“ პუნქტით გათვალისწინებული ქმედობა, ჩადენილი სამხედრო მოსამსახურის მიერ, რომელიც სასჯელს იხდის სადისციპლინო ბატალიონში, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთიდან სამ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 264. ნაწილის ან სამსახურის ადგილის თვითნებურად დატოვება

ა) ვადიანი სამსახურის სამხედრო მოსამსახურის მიერ ნაწილის ან სამსახურის ადგილის თვითნებურად დატოვება, აგრეთვე მისი ვადაზე გამოუცხადებლობა სამსახურში საპატიო მიზეზების გარეშე ნაწილიდან დათხოვნის, დანიშვნის, გადაყვანის დროს, მივლინებიდან, შვებულებიდან ან სამკურნალო დაწესებულებიდან სამ დღე-ღამეზე მეტი ხანგრძლივობით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთიდან ხუთ წლამდე.

ბ) იგივე ქმედობა, ჩადენილი ომიანობის დროს, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით
დან ათ წლამდე.

გ) ოფიცერთა შემადგენლობის პირის ან ზევა-
დიანი სამსახურის სამხედრო მოსამსახურის მიერ
ნაწილის ან სამსახურის ადგილის თვითნებურად
დატოვება, აგრეთვე სამსახურში მისი ვადაზე გამო-
უცხადებლობა საპატიო მიზეზების გარეშე ათ დღე-
ლამეზე მეტი ხანგრძლივობით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთი-
დან ხუთ წლამდე.

დ) ამ მუხლის „გ“ პუნქტით გათვალისწინებული
ქმედობა, ჩადენილი ომიანობის დროს, თუ თვითნე-
ბურად არყოფნა გრძელდებოდა ერთ დღე-ლამეზე
მეტი ხნით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთი-
დან ათ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 265. დეზერტირობა

ა) დეზერტირობა, ესე იგი ჯარის ნაწილის ან
სამსახურის ადგილის დატოვება იმ მიზნით, რომ
თავი აარიდოს სამხედრო სამსახურს, აგრეთვე ამავე
მიზნით სამსახურში გამოუცხადებლობა დანიშვნის,
გადაყვანის დროს, მივლინებიდან, შვებულებიდან
ან სამკურნალო დაწესებულებიდან, რომელიც ჩაი-
დინა ვადიანი სამსახურის სამხედრო მოსამსახუ-
რემ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამი-
დან შვიდ წლამდე.

ბ) იგივე ქმედობა, ჩადენილი ომიანობის დროს, —
 ისჯება სიკვდილით ან თავისუფლების აღკვეთით
 თით ვადით ხუთიდან ათ წლამდე.

გ) დეზერტირობა, ჩადენილი ოფიცერთა შემადგენლობის პირის ან ზევადიანი სამსახურის სამხედრო მოსამსახურის მიერ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთიდან შვიდ წლამდე.

დ) იგივე ქმედობა ჩადენილი ომიანობის დროს, —
 ისჯება სიკვდილით ან თავისუფლების აღკვეთით ვადით შვიდიდან ათ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 266. ნაწილის თვითნებურად დატოვება საბრძოლო ვითარებაში

ნაწილის ან სამსახურის ადგილის თვითნებურად დატოვება საბრძოლო ვითარებაში, ხანგრძლივობის მიუხედავად, —

ისჯება სიკვდილით ან თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 267. სამხედრო სამსახურისათვის თავის არიდება ასოთდაზიანების გზით ან სხვა საშუალებით

ა) სამხედრო სამსახურის მოვალეობის შესრულებისათვის სამხედრო მოსამსახურის მიერ თავის არიდება თავისთვის რაიმე ზიანის მიყენებით (ასოთდაზიანება) ან ავადმყოფობის სიმულაციით, ყალბი დოკუმენტის გაკეთებით ან სხვაგვარად მოტ-

ყუებით, აგრეთვე უარი სამხედრო სამსახურის მო-
ვალეობის შესრულებაზე, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამი-
დან შვიდ წლამდე.

ბ) იგივე ქმედობა, ჩადენილი ომიანობის დროს
ან საბრძოლო ვითარებაში, —

ისჯება სიკვდილით ან თავისუფლების აღკვეთით
ვადით ხუთიდან ათ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 268. სამხედრო ქონების გაფლანგვა ან დაკარგვა

ა) ვადიანი სამსახურის სამხედრო მოსამსახურის
მიერ მისთვის პირად სარგებლობაში მიცემული
ტანსაცმლის ან საჭურვლის საგნების გაყიდვა, და-
გირაება, ან სხვის სარგებლობაში გადაცემა (გაფ-
ლანგვა), აგრეთვე ამ საგნების დაკარგვა ან გაფუ-
ჭება მათი შენახვის წესების დარღვევის შედეგად, —

ისჯება სადისციპლინო ბატალიონში გაგზავნით
ვადით სამი თვიდან ერთ წლამდე.

ბ) იგივე ქმედობა, ჩადენილი შემამსუბუქებელ
გარემოებაში, —

იწვევს სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების
სადისციპლინო წესდების წესების გამოყენებას.

გ) ამ მუხლის „ა“ პუნქტით გათვალისწინებული
ქმედობა, ჩადენილი ომიანობის დროს ან საბრძო-
ლო ვითარებაში, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთი-
დან ხუთ წლამდე.

დ) სამსახურეობრივი სარგებლობისათვის მიმოსვლის მული იარაღის, საბრძოლო მასალის, მიმოსვლის საშუალებების, ტექნიკური მომარაგების საგნების თუ სხვა სამხედრო ქონების დაკარგვა ან გაფუჭება მათი შენახვის წესების დარღვევის შედეგად, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთი-დან სამ წლამდე.

ე) ამ მუხლის „დ“ პუნქტით გათვალისწინებული ქმედობა, ჩადენილი ომიანობის დროს ან საბრძოლო ვითარებაში, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორი-დან შვიდ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 269. სამხედრო ქონების განზრახ განადგურება ან დაზიანება

ა) იარაღის, საბრძოლო მასალის, მიმოსვლის საშუალებების, სამხედრო ტექნიკის ან სხვა სამხედრო ქონების განზრახ განადგურება ან დაზიანება, თუ არ არის განსაკუთრებით საშიში სახელმწიფო დანაშაულის ნიშნები, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთი-დან ხუთ წლამდე.

ბ) იგივე ქმედობა, თუ მას მძიმე შედეგები მოჰყვა. —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამი-დან ათ წლამდე.

გ) ამ მუხლის „ბ“ პუნქტით გათვალისწინებული

ქმედობა, ჩადენილი ომიანობის დროს ან საბრძოლო ვითარებაში, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთიდან ათ წლამდე ან ისჯება სიკვდილით.

მ უ ხ ლ ი 270. მანქანების ტარების ან ექსპლოატაციის წესების დარღვევა

საბრძოლო, სპეციალური ან სატრანსპორტო მანქანის ტარების ან ექსპლოატაციის წესების დარღვევა, რასაც მოჰყვა უბედური შემთხვევა ადამიანების მიმართ, ან სხვა მძიმე შედეგი, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორიდან ათ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 271. ფრენის ან ფრენისათვის მზადების წესების დარღვევა

ფრენის ან ფრენისათვის მზადების წესების დარღვევა, რასაც კატასტროფა ან სხვა მძიმე შედეგი მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 272. ხომალდის მართვის წესების დარღვევა

ხომალდის მართვის წესების დარღვევა, რასაც მოჰყვა ხომალდის დაღუპვა ან სერიოზული დაზიანება, ადამიანთა მსხვერპლი ან სხვა მძიმე შედეგი, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამი-
დან ათ წლამდე.

მუხლი 273. საყარაულო სამსახურის საწესდებო წესების დარღვევა

ა) საყარაულო (სავახტო) ან საბადრაგო სამსახურის საწესდებო წესების და ამ წესების განსავითარებლად გამოცემულ ბრძანებათა და განკარგულებათა დარღვევა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამი-დან ექვს თვემდე.

ბ) იგივე ქმედობა, ჩადენილი შემამსუბუქებელ გარემოებებში, —

იწვევს სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების სადისციპლინო წესდების წესების გამოყენებას.

გ) საყარაულო (სავახტო) სამსახურის საწესდებო წესების დარღვევა, ჩადენილი იარაღისა და საბრძოლო მასალების საწყობების ყარაულში, აგრეთვე სხვა ყარაულში და იმ ობიექტების დაცვის საგუშაგოებზე, რომლებსაც განსაკუთრებით დიდი სახელმწიფო და სამხედრო მნიშვნელობა აქვთ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვსი თვიდან სამ წლამდე.

დ) ამ მუხლის „გ“ პუნქტით გათვალისწინებული ქმედობა, ჩადენილი ომიანობის დროს ან საბრძოლო ვითარებაში, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორიდან შვიდ წლამდე.

ე) საყარაულო (საეხტო) ან საბადრაგო სამსახურის საწესდებო წესების დარღვევა, რასაც თანაბრად ახლდა მავნე შედეგი, რომელთა ასაცდენად არის დაწესებული ეს ყარაული ან ბადრაგი, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთიდან ათ წლამდე.

ვ) ამ მუხლის „ე“ პუნქტით გათვალისწინებული ქმედობა, ჩადენილი ომიანობის დროს ან საბრძოლო ვითარებაში, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე ან ისჯება სიკვდილით.

მ უ ხ ლ ი 274. სასაზღვრო სამსახურის შესრულების წესების დარღვევა

ა) სასაზღვრო სამსახურის შესრულების წესების დარღვევა იმ პირის მიერ, რომელიც შედის სსრ კავშირის სახელმწიფო საზღვრის დაცვის განწესის შემადგენლობაში, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთიდან სამ წლამდე.

ბ) იგივე ქმედობა, ჩადენილი შემამსუბუქებელ გარემოებებში, —

იწვევს სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების სადისციპლინო წესდების წესების გამოყენებას.

გ) ამ მუხლის „ა“ პუნქტით გათვალისწინებული ქმედობა, რომელსაც მძიმე შედეგი მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 275. რადიოტექნიკურ საგუშაგოებზე და მორიგე ქვეგანაყოფებში სასურის შესრულების წესების დარღვევა

ა) სამსახურის შესრულების წესების დარღვევა რადიოტექნიკურ საგუშაგოებზე, მორიგე ქვეგანაყოფებში და სხვა ობიექტებზე, რომლებიც განკუთვნილია სსრ კავშირის საჰაერო ან საზღვაო სივრცის დარღვევის თავიდან ასაცილებლად, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთიდან ხუთ წლამდე.

ბ) იგივე ქმედობა, ჩადენილი შემამსუბუქებელ გარემოებებში, —

იწვევს სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების სადისციპლინო წესდების წესების გამოყენებას.

გ) ამ მუხლის „ა“ პუნქტით გათვალისწინებული ქმედობა, რომელსაც მძიმე შედეგები მოჰყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე.

დ) ამ მუხლის „ა“ და „გ“ პუნქტებით გათვალისწინებული ქმედობა, ჩადენილი ომიანობის დროს, —

ისჯება სიკვდილით ან თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთიდან თხუთმეტ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 276. შინაგანი სამსახურის საწესდებო წესების დარღვევა

ა) ნაწილის სადღეღამისო განწესში (ყარაულისა

და ვახტის გარდა) შემავალი პირის მიერ შინაგანი /
სამსახურის საწესდებო წესების დარღვევა, ^{სამსახურის} ^{შინაგანი}
ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამი-
დან ექვს თვემდე.

ბ) იგივე ქმედობა, ჩადენილი შემამსუბუქებელ
გარემოებაში, —

იწვევს სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების
სადისციპლინო წესდების წესების გამოყენებას.

გ) ამ მუხლის „ა“ პუნქტით გათვალისწინებული
ქმედობა, თუ მას მოჰყვა მავნე შედეგი, რომლის
აცდენა ამ პირის მოვალეობას შეადგენდა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვსი
თვიდან ორ წლამდე.

დ) ამ მუხლის „გ“ პუნქტით გათვალისწინებული
ქმედობა, ჩადენილი ომიანობის დროს ან საბრძო-
ლო ვითარებაში, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთი-
დან ხუთ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 277. სამხედრო საიდუმლოების გახმა-
ურება ან სამხედრო საიდუმლო-
ების შემცველი დოკუმენტის და-
კარგვა

ა) სამხედრო ხასიათის ცნობების გახმაურება,
რომლებიც სახელმწიფო საიდუმლოებას წარმო-
ადგენენ, თუ არ არის სამშობლოს დაცვის ნიშ-
ნები, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორი-
დან ხუთ წლამდე.

ბ) დაკარგვა სამხედრო ხასიათის ცნობების შექ-
ცველი დოკუმენტებისა, რომლებიც სახელმწიფო
საიდუმლოებას წარმოადგენენ, ან საგნებისა, რო-
მელთა შესახებ ცნობები სახელმწიფო საიდუმ-
ლოებას წარმოადგენენ, იმ პირის მიერ, ვისაც ეს
დოკუმენტები ან საგნები ჰქონდა მინდობილი, თუ
დაკარგვა მოხდა აღნიშნულ დოკუმენტებთან ან
საგნებთან მოპყრობის დადგენილი წესების დარღვე-
ვის შედეგად, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთი-
დან სამ წლამდე.

გ) ამ მუხლის „ა“ და „ბ“ პუნქტებით გათვალის-
წინებული ქმედობა, თუ მას მძიმე შედეგი მოჰ-
ყვა, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთი-
დან ათ წლამდე.

დ) ისეთი სამხედრო ცნობების გახმაურება, რო-
მელთა გამოჩვეყნება აკრძალულია, მაგრამ რომელ-
ნიც სახელმწიფო საიდუმლოებას არ წარმოადგე-
ნენ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ
თვიდან ერთ წლამდე.

ე) ამ მუხლის „დ“ პუნქტით გათვალისწინებუ-
ლი ქმედობა, ჩადენილი შემამსუბუქებელ გარემოე-
ბებში, —

იწვევს სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების
სადისციპლინო წესდების წესების გამოყენებას.

მ უ ხ ლ ი 278. ხელისუფლების ბოროტად გამოყენება, ხელისუფლების გაძლიერება და სამსახურისადმი დაუდევარი დამოკიდებულება

ა) უფროსის ან თანამდებობის პირის მიერ ხელისუფლების ან სამსახურებრივი მდგომარეობის ბოროტად გამოყენება, უმოქმედობა ან ხელისუფლების გადამეტება, აგრეთვე სამსახურისადმი დაუდევარი დამოკიდებულება, თუ ეს მოქმედება ჩადენილია სისტემატურად ან ანგარებით, ან სხვა პირადი დაინტერესებით, აგრეთვე თუ მან არსებითი ზიანი გამოიწვია, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ექვსი თვიდან ათ წლამდე.

ბ) იგივე ქმედობა, ჩადენილი შემამსუბუქებელ გარემოებებში, —

იწვევს სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების სადისციპლინო წესდების წესების გამოყენებას.

გ) ამ მუხლის „ა“ პუნქტით გათვალისწინებული ქმედობა, ჩადენილი ომიანობის დროს ან საბრძოლო ვითარებაში, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე ან ისჯება სიკვდილით.

მ უ ხ ლ ი 279. მოწინააღმდეგისათვის ომის წარმოების საშუალებათა ჩაბარება ან დატოვება

უფროსის მიერ მისთვის მინდობილი სამხედრო ძალების ჩაბარება მოწინააღმდეგისათვის, აგრეთვე

სიმაგრეების, საბრძოლო ტექნიკისა და ომის მოვების სხვა საშუალებათა დატოვება მოწინასწარმდგვისათვის, რაც გამოწვეული არ იყო საბრძოლო ვითარებით, თუ აღნიშნული მოქმედება მტრისათვის ხელისშეწყობის მიზნით არ არის ჩადენილი,— ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე ან ისჯება სიკვდილით.

მ უ ხ ლ ი 280. იმ სამხედრო ხომალდის დატოვება, რომელიც იღუპება

ა) სამხედრო ხომალდის დატოვება, რომელიც იღუპება, მეთაურის მიერ, როცა მას ბოლომდე არ შეუსრულებია თავისი სამსახურებრივი მოვალეობა, აგრეთვე ხომალდის ეკიპაჟის რომელიმე პირის მიერ მეთაურის სათანადო განკარგულების მიუღებლად, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთიდან ათ წლამდე.

ბ) იგივე ქმედობა, ჩადენილი ომიანობის დროს ან საბრძოლო ვითარებაში, —

ისჯება სიკვდილით ან თავისუფლების აღკვეთით ვადით ათიდან თხუთმეტ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 281. ბრძოლის ველის თვითნებურად დატოვება ან იარაღით მოქმედებაზე უარის თქმა

ბრძოლის ველის თვითნებურად დატოვება ბრძოლის დროს ან იარაღით მოქმედებაზე უარის თქმა ბრძოლის დროს, —

ისჯება სიკვდილით ან თავისუფლების აღკვეთით თხუთმეტი წლის ვადით.

მ უ ხ ლ ი 282. ნებაყოფლობით ტყვედ დანებება
ნებაყოფლობით ტყვედ დანებება სიმხდალის ან სულმოკლეობის გამო, —

ისჯება სიკვდილით ან თავისუფლების აღკვეთით თხუთმეტი წლის ვადით.

მ უ ხ ლ ი 283. ტყვეობაში მყოფი სამხედრო მოსამსახურის დანაშაულებრივი მოქმედება

ა) ტყვეობაში მყოფი სამხედრო მოსამსახურის ნებაყოფლობითი მონაწილეობა სამუშაოებში, რომელთაც სამხედრო მნიშვნელობა აქვთ, ან სხვა ღონისძიებებში, რომელთაც წინასწარი შეცნობით შეუძლიათ ზიანი მიაყენონ საბჭოთა კავშირს ან მის მოკავშირე სახელმწიფოებს, თუ არ არის სამშობლოს დაღატის ნიშნები, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე.

ბ) ძალმომრეობა სხვა სამხედრო ტყვეების მიმართ ან სასტიკი მოპყრობა მათდამი უფროსის მდგომარეობაში მყოფი სამხედრო ტყვის მხრივ, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე.

გ) ტყვედ მყოფი სამხედრო მოსამსახურის მიერ ისეთი მოქმედების ჩადენა, რომელსაც ზიანი მო-

აქვს სხვა სამხედრო ტყვეებისათვის, ანგარების მოტივით ან მოწინააღმდეგის მხრივ თავისუფალი მოზიერი მოპყრობის უზრუნველყოფის მიზნით, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთიდან სამ წლამდე.

მ უ ხ ლ ი 284. მაროდერობა

მოკლულთა და დაჭრილთა ნივთების გატაცება ბრძოლის ველზე (მაროდერობა), —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე ან ისჯება სიკვდილით.

მ უ ხ ლ ი 285. ძალადობა მოსახლეობის მიმართ საომარი მოქმედების რაიონში.

ყაჩაღობა, ქონების კანონსაწინააღმდეგო განადგურება, ძალადობა, აგრეთვე სამხედრო აუცილებლობის საბაბით ქონების კანონსაწინააღმდეგო ჩამორთმევა, ჩადენილი მოსახლეობის მიმართ საომარი მოქმედების რაიონში, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე ან ისჯება სიკვდილით.

მ უ ხ ლ ი 286. ცუდი მოპყრობა სამხედრო ტყვეებისადმი

ა) ცუდი მოპყრობა სამხედრო ტყვეებისადმი, რომელსაც არაერთხელ ჰქონდა ადგილი, ან რომელიც დაკავშირებულია განსაკუთრებულ სისასტიკესთან ან მიმართულია ავადმყოფთა და დაჭრილთა

წინააღმდეგ, აგრეთვე, ავადმყოფთა და დაჭრილთა მიმართ მოვალეობის დაუდევარი შესრულება პირთა მიერ, რომელთაც აკისრიათ მათი მკურნალობა და მათზე ზრუნვა, თუ არ არის უფრო მძიმე დანაშაულის ნიშნები, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ერთიდან სამ წლამდე.

ბ) ცუდი მოპყრობა სამხედრო ტყვეების მიმართ, ჩადენილი აღნიშნულ დამამძიმებელ გარემოებათა გარეშე, —

იწვევს სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების სადისციპლინო წესდების წესების გამოყენებას.

მ უ ხ ლ ი 287. წითელი ჯვრისა და წითელი ნახევარმთვარის ნიშნების უკანონო ტარება და ამ ნიშნების ბოროტად გამოყენება

საომარი მოქმედების რაიონში წითელი ჯვრის ან წითელი ნახევარმთვარის ნიშნების ტარება იმ პირთა მიერ, რომელთაც ამის უფლება არა აქვთ, აგრეთვე ომიანობის დროს წითელი ჯვრისა და წითელი ნახევარმთვარის აღმების ან ნიშნების, აგრეთვე სანიტარული ევაკუაციის სატრანსპორტო საშუალებებისათვის მიკუთვნიებული შეფერადების ბოროტად გამოყენება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამი თვიდან ერთ წლამდე.

დამტკიცებულია

საქართველოს სსრ

უმალლესი საბჭოს პრეზიდიუმის

1961 წლის 26 იანვრის ბრძანებულებით

**წესსა ქონებისა, რომელიც სასამართლოს განაჩენით
კონფისკაციას არ ექვემდებარება**

კონფისკაციას არ ექვემდებარება ქონების შემდეგი სახეები და საგნები, რომლებიც ეკუთვნის მსჯავრდებულს პირადი საკუთრების უფლებით ან ითვლება მის წილად საერთო საკუთრებაში და რომლებიც აუცილებელია მსჯავრდებულისა და მის კმაყოფაზე მყოფი პირებისათვის:

1. იმ პირთა საცხოვრებელი სახლი, სამეურნეო ნაგებობით ან მისი ნაწილი, რომელთა ძირითადი საქმიანობა სოფლის მეურნეობაა, თუ მსჯავრდებული და მისი ოჯახი მუდმივად ცხოვრობენ ამ სახლში.

2. ერთადერთი ძროხა; ხოლო ძროხის უქონლობის შემთხვევაში ერთადერთი დეკეული იმ პირებისა, რომელთა ძირითადი საქმიანობა არის სოფლის მეურნეობა; ერთადერთი თხა, ცხვარი ან ღორი იმ მეურნეობებისა, რომლებსაც არა ჰყავთ არც ძროხა, არც დეკეული. ამის გარდა კოლმეურნეთა ცხვრები, თხები და ღორები სასოფლო-სამეურნეო არტელის წესდებით საკოლმეურნეო კომლისათვის დაწესებული ნორმის ნახევრის ფარგლებში და აგრეთვე შინაური ფრინველი.

3. საქონლის საკვები (თუ საქონელი არ ექვემდებარება კონფისკაციას), რომელიც საკმარისი იქნება ახალი საკვების დამზადებამდე ან საქონლის საძოვრად გარეკვამდე.

4. თესლი საკმარისი მორიგი თესვისათვის იმ პირთათვის, რომელთა ძირითად საქმიანობას სოფლის მეურნეობა შეადგენს.

5. ბინის მოწყობილობის, ავეჯეულისა და ტანსაცმლის საგნები, რომლებიც აუცილებელია მსჯავრდებულისა და მის კმაყოფაზე მყოფი პირებისათვის:

ა) ტანსაცმელი თვითთელი პირისათვის: ერთი საზაფხულო ან საშემოდგომო პალტო, ერთი ზამთრის პალტო ან ქურჭი, ერთი ზამთრის კოსტიუმი (ქალებისათვის ორი ზამთრის კაბა), ერთი საზაფხულო კოსტიუმი (ქალებისათვის ორი საზაფხულო კაბა), თვითთელი სეზონისათვის თითო თავსამკაული. გარდა ამისა ქალებისათვის ორი საზაფხულო თავსაფარი და ერთი თბილი თავსაფარი (ან თავშალი), სხვა ტანსაცმელი და თავსამკაული, რომელიც დიდი ხნის ხმარებაში იყო და არ წარმოადგენს ღირებულებას;

ბ) ფეხსაცმელი, საცვლები, საწოლის ნივთები, სამზარეულო და სასადილო ჭურჭლეული, რომლებიც ხმარებაშია (იმ საგნების გამოკლებით, რომლებიც ძვირფასი მასალისაგან არის გაკეთებული, აგრეთვე საგნებისა, რომელთაც მხატვრული ღირებულება აქვთ);

გ) ავეჯი — თითო საწოლი და თითო სკამი თვითეული პირისათვის, ერთი მაგიდა, ერთი კარადა და ერთი სკივრი ოჯახისათვის;

დ) ყველა საბავშვო ნივთი.

6. კვების პროდუქტები, რაც აუცილებელია მსჯავრდებულისა და მისი ოჯახისათვის ახალი მოსავლის მიღებამდე, თუ მსჯავრდებულის ძირითადი საქმიანობა სოფლის მეურნეობაა, სხვა შემთხვევებში კი—კვების პროდუქტები და ფული საერთო თანხით, რომელიც მსჯავრდებულის თვითურხელფასს უდრის მაგრამ არა ნაკლებ ასი მანეთისა.

7. სათბობი, რომელიც აუცილებელია საქმლის მომზადებისა და ოჯახის საცხოვრებელი შენობის გასათბობად სეზონის განმავლობაში.

8. ინვენტარი (მათ შორის ხელსაწყოები და წიგნები), რაც აუცილებელია მსჯავრდებულის პროფესიული საქმიანობის გასაგრძელებლად, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც მსჯავრდებულს სასამართლოს განაჩენით ჩამორთმეული აქვს სათანადო საქმიანობის უფლება, ან, როდესაც ინვენტარი მის მიერ გამოყენებული იყო უკანონო რეწვისათვის.

9. კომლის (საკოლმეურნეო ან ერთპიროვნული) საერთო ქონებიდან მსჯავრდებულის წილის კონფისკაციის შემთხვევაში წილის ოდენობა განისაზღვრება მას შემდეგ, რაც ამ ქონებიდან გამოირიცხება საცხოვრებელი სახლი, რომელშიაც ცხოვრობენ კომლის წევრები, სამეურნეო ნაგებობა, თეს-

ლი, რაც აუცილებელია მორიგი თესვისათვის, ერთი
ძროხა, თუ ასეთი არ არის, ერთი დეკეული, საკოლ-
მეურნეო კომლში აგრეთვე ცხვრები, თხები, ღო-
რები და შინაური ფრინველი საკოლმეურნეო არ-
ტელის წესდებით დაწესებული ნორმის ნახევრის
ფარგლებში და საკვები, რომელიც აუცილებელია
დარჩენილი საქონლისათვის.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ღ ე ბ ა

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა

საქართველოს სსრ სისხლის სამართლისა და სისხლის
სამართლის საპროცესო კოდექსების სამოქმედოდ
შემოღების წესის შესახებ

შესაბამისად საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს 1960 წლის 30 დეკემბრის კანონებისა „საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის კოდექსის დამტკიცების შესახებ“ და „საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის დამტკიცების შესახებ“ და სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1961 წლის 28 თებერვლის დადგენილებისა „საქართველოს სსრ სისხლის სამართლისა და სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსების სამოქმედოდ შემოღებასთან დაკავშირებულ ღონისძიებათა შესახებ“, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმი ადგენს:

1. გათავისუფლებულ იქნან სასჯელისაგან (ძირითადი და დამატებითისაგან) ის პირნი, რომლე-

ბიც მსჯავრდებულები არიან 1961 წლის 1 მარტამდე საქართველოს სსრ 1928 წლის სისხლის სამართლის კოდექსითა და საქართველოს სსრ ტერიტორიაზე მოქმედ სხვა სისხლის სამართლის კანონებით იმ ქმედობისათვის, რაც საქართველოს სსრ 1960 წლის 30 დეკემბრის სისხლის სამართლის კოდექსის თანახმად არ ითვლება დანაშაულად.

2. შეწყდეს სასამართლოების, წინასწარ გამოძიების ორგანოებისა და მოკვლევების ორგანოების წარმოებაში მყოფი სისხლის სამართლის საქმეები ისეთ ქმედობათა გამო, რაც საქართველოს სსრ 1960 წლის 30 დეკემბრის სისხლის სამართლის კოდექსის თანახმად არ ითვლება დანაშაულად.

3. სასჯელის ზომები იმ პირების მიმართ, რომლებიც მსჯავრდებული არიან ადრე მოქმედ სისხლის სამართლის კანონების მიხედვით და რომლებსაც სასჯელი მოხდილი არ აქვთ, მოყვანილი იქნას საქართველოს სსრ 1960 წლის 30 დეკემბრის სისხლის სამართლის კოდექსის შესაბამისობაში იმ შემთხვევებში, როცა მათ მიმართ სასამართლოს მიერ დანიშნული სასჯელი უფრო მკაცრია, ვიდრე ეს გათვალისწინებულია საქართველოს სსრ 1960 წლის 30 დეკემბრის სისხლის სამართლის კოდექსის შესაბამისი მუხლით.

4. ამ ბრძანებულების 3 მუხლის მოქმედება სასჯელის ზომის შემსუბუქების ნაწილში არ ვრცელდება იმ პირებზე, რომლებიც მსჯავრდებულნი არიან განსაკუთრებით საშიშ სახელმწიფო დანაშაუ-

ლისათვის, ბანდიტიზმის, დამამძიმებელ გარემო-
ბებში ჩადენილი განზრახ მკვლელობის, სახელმწიფო ან საზოგადო ქონების დიდი ოდენობით
დატაცებისა და ყაჩაღობისათვის, აგრეთვე განსა-
კუთრებით საშიშ რეციდივისტებზე, თუ განაჩენი
ამ პირთა მიმართ ძალაში შევიდა 1961 წლის 1
მარტამდე, ესე იგი საქართველოს სსრ სისხლის
სამართლის კოდექსის სამოქმედოდ შემოღებამდე.

5. ჩაითვალოს ნასამართლობის არმქონედ ის
პირები, რომლებიც გათავისუფლებულნი არიან
სასჯელისაგან ამ ბრძანებულების 1 მუხლის შესა-
ბამისად, აგრეთვე ის პირნი, რომელთაც მოხდილი
აქვთ სასჯელი ან გათავისუფლებულნი არიან ვა-
დამდე, თუ ისინი მსჯავრდებულნი იქნენ ისეთი
ქმედობისათვის, რომელიც საქართველოს სსრ 1960
წლის 30 დეკემბრის სისხლის სამართლის კოდექ-
სის თანახმად არ ითვლება დანაშაულად.

6. ეს ბრძანებულება ძალაში შედის 1961 წლის
1 მარტიდან.

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის
თავმჯდომარე ბ. ძოწენიძე

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის
მდივანი ზ. ბელდიაშვილი

ქ. თბილისი, 1961 წ. 1 მარტი

ბ რ ძ ე ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა

საქართველოს სსრ რესპუბლიკის სისხლის სამართლის ახალი კოდექსის სამოქმედოდ შემოღებასთან დაკავშირებით პატიმრობის ადგილებში რეჟიმის ბოროტ დამრღვევთა მიმართ სასჯელის ზომების შემსუბუქების არგამოყენების შესახებ

შესაბამისად სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1961 წლის 20 ოქტომბრის დადგენილებისა „საქართველოს სსრ რესპუბლიკის სისხლის სამართლის ახალი კოდექსის სამოქმედოდ შემოღებასთან დაკავშირებით პატიმრობის ადგილებში რეჟიმის ბოროტ დამრღვევთა მიმართ სასჯელის ზომების შემსუბუქების არგამოყენების შესახებ“, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმი ადგენს:

ნება მიეცეს სასამართლოებს საქართველოს სსრ 1960 წლის 30 დეკემბრის სისხლის სამართლის კოდექსი სამოქმედოდ შემოღებასთან დაკავშირებით 1961 წლის 1 მარტიდან არ გამოიყენონ სასჯელის ზომების შემსუბუქება იმ პირთა მიმართ, რომელთაც თავისუფლების აღკვეთა აქვთ მისჯილი

საქართველოს
საქართველოს

და რომელნიც სასჯელის მოხდის პერიოდში დაადგინენ გამოსწორების გზას — ბოროტად არღვევენ რეჟიმს ან სისტემატურად არიდებენ თავს სამუშაოს, ან ეწევიან პარაზიტულ ცხოვრებას, თუ განაჩენები ამ პირთა მიმართ ძალაში შევიდა 1961 წლის 1 მარტამდე, ე. ი. საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის კოდექსის სამოქმედოდ შემოღებამდე.

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის
თავმჯდომარე **ბ. ძოწენიძე**

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის
მდივანი **ზ. გულდიაშვილი**

ქ. თბილისი, 1961 წ. 1 მარტი

კოდექსის სააღმარებლო-საგნობრივი მაჩვენებელი¹

ა

- აღებადი ნივთიერება — გაგზავნა — 249.
 აბორტი — უკანონო წარმოება — 123.
 აგიტაცია და პროპაგანდა — ანტისაბჭოთა — 171; რა-
 სობრივი ან ეროვნული მტრობის ჩამოსაგდებად — 75.
 ადგილკომი — საქმიანობისათვის წინააღმდეგობის გაწე-
 ვა — 142.
 აღმინისტრაციული — ორგანოები — 234.
 ავადმყოფობა — სულიერი — 13, 58 — 61, 110; ვენე-
 რიული — 122.
 ავადმყოფი — დახმარების გაუწევლობა — 131; ავად-
 მყოფი ტყვეებისადმი ცუდი მოპყრობა — 286.
 ავარია — რკინიგზის, წყლისა და საჰაერო ტრანსპორტ-
 ზე — 86, 87;
 ავიაცია — საერთაშორისო ფრენის წესების დარღვევა —
 85; უშიშროების წესების დარღვევა — 86; ფრენის ან
 ფრენისათვის მზადების წესების დარღვევა — 271.
 ავტორის უფლება — დარღვევა — 147.
 ავტო-მოტოტრანსპორტი — უშიშროების წესების დარ-
 ღვევა — 241, 242.
 ავტოტრანსპორტი — მგზავრების გადაყვანა და ტვირთის
 გადატანა უკანონოდ — 174; ტრანსპორტზე მოქმედი წესე-
 ბის დარღვევა — 242; ავტოტრანსპორტის საშუალებათა
 გატაცება — 243.

¹ ციფრი ნიშნავს კოდექსის მუხლებს.

კოდექსის საალფაბეტო-სახეობრივი მარკენაბელი¹

ბ

- აღლებადი ნივთიერება — გავზავნა — 249.
აბორტი — უკანონო წარმოება — 123.
აგიტაცია და პროპაგანდა — ანტისაბჭოთა — 171; რა-
სობრივი ან ეროვნული მტრობის ჩამოსაგდებად — 75.
ადგილკომი — საქმიანობისათვის წინააღმდეგობის გაწე-
ვა — 142.
ადმინისტრაციული — ორგანოები — 234.
ავადმყოფობა — სულიერი — 13, 58 — 61, 110; ვენე-
რიული — 122.
ავადმყოფი — დახმარების გაუწევლობა — 131; ავად-
მყოფი ტყვეებისადმი ცუდი მოპყრობა — 286.
ავარია — რკინიგზის, წყლისა და საჰაერო ტრანსპორტ-
ზე — 86, 87;
ავიაცია — საერთაშორისო ფრენის წესების დარღვევა —
85; უშიშროების წესების დარღვევა — 86; ფრენის ან
ფრენისათვის მზადების წესების დარღვევა — 271.
ავტორის უფლება — დარღვევა — 147.
ავტო-მოტოტრანსპორტი — უშიშროების წესების დარ-
ღვევა — 241, 242.
ავტოტრანსპორტი — მგზავრების გადაყვანა და ტვირთის
გადატანა უკანონოდ — 174; ტრანსპორტზე მოქმედი წესე-
ბის დარღვევა — 242; ავტოტრანსპორტის საშუალებათა
გატაცება — 243.

¹ ციფრი ნიშნავს კოდექსის მუხლებს.

- არჩევნები — 139, 140.
ასოთდაზიანება — 81, 267.
აუცილებლობა — უკიდურესი — 16.
აუცილებელი მოგერიება — 15, 38; მკვლელობა —
107, სხეულის დაზიანება — 114.
აფეთქება — 274.
აწერილი — ქონების გაფლანგვა, გასხვისება ან დამალ-
ვა — 202.
აფეთქება — 69, 176; აფეთქების მხრივ საშიში საამქ-
როები — 247; ფეთქებადი ნივთიერება — 238, 240.
აღმზრდელობითი იძულებითი ღონისძიება — 12, 46, 53, 64

ბ

- ბავშვები — პასუხისმგებლობა — 12; ბოროტად თავის
არიდება ალიმენტის გადახდისა ან ბავშვების შენახვისაგან —
124; ბოროტად თავის არიდება დახმარების გაწევისაგან —
126; მოტაცება ან შეცვლა — 127.
ბანდიტიზმი — 78, 90.
ბეგარა — ომიანობის დროს ბეგარის შეუსრულებლობა —
83.
ბეჭდვითი ნაწარმოები — ცილისწამება ნაბეჭდ ნაწარმო-
ებში — 137; შეურაცხყოფა ნაბეჭდ ნაწარმოებში — 138.
ბეჭედი — გატაცება, მოსპობა, დაზიანება ან დამალვა —
211; ყალბი ბეჭდის დამზადება — 215.
ბილეთი — ყალბი ბილეთების დამზადება — 170.
ბინა — ბინის დათმობა — 168; ბინის ხელშეუხებლობა —
141. ბინის თვითნებური მშენებლობა — 221.
ბლანკები — გატაცება, მოსპობა, დაზიანება ან დამალ-
ვა — 211.
ბოროტად გამოყენება — ხელისუფლების ან სამსახურებ-
რივი მდგომარეობის — 186.
ბრალი — 3.
ბრძანება — შეუსრულებლობა — 256, 257.

ბრძოლა — ბრძოლის ველის თვითნებურად დატოვება
281.

ბუნაგი — მოწყობა — 235.

ბუნების ობიექტები — განადგურება, დანგრევა ან დაზიანება — 254.

ბ

გადადება — განაჩენის აღსრულებისა — 47.

გადამეტება — ხელისუფლების ან სამსახურებრივი უფლებამოსილების — 187, 278.

გადასახადი — გადახდისათვის თავის არიდება — 83.

გადასახლება — 23; 26, 41, 42, 48, 54, 57, 186.

გადასვლა — მტრის მხარეზე — 65; უკანონოდ სახელმწიფო საზღვარზე — 84.

გადაცემა — საქმის ამხანაგურ სასამართლოზე — 52; დამნაშავისა თავდებქვეშ — 53; დამნაშავისა მშობელ-ხათესავთა მეურვეობაში ან მზრუნველობაში — 62; არასრულწლოვანისა მკაცრ ზედამხედველობის ქვეშ — 64.

გადაწყვეტილება — უსამართლო — 193.

გავრცელება — ეპიდემიისა და ეპიზოოტიის — 69, 251; ანტისაბჭოთა ლიტერატურის — 71; პორნოგრაფიული საგებების — 232; ცილისწამების — 137; შეურაცხყოფის — 138; მეცნიერული, ლიტერატურული, მუსიკალური და მხატვრული ნაწარმოების — 147.

გამასწორებელი სამუშაოები — თავისუფლების აღუკვეთავად — 23, 28; თავის არიდების შედეგები — 28; შეცვლა ჯარიმით — 30; შეცვლა პაუპტვანტში მოთავსებით — 33; თავისუფლების აღკვეთასთან შეჯამება — 41; ვადების გამოთვლა — 43; წინასწარი პატიმრობის ჩათვლა — 48; ვადამდე პირობით განთავისუფლება — 54; გ-ი ს-ი არ შეიძლება შეეფარდოს იმ პირს, რომელსაც 18 წელი არ შესრულებია — 55; ნასამართლობის დაფარვა — 57.

გამოსაცდელი ვადა — 46, 47, 57.

გამოგონება — გამოგონების მითვისება — 147; ნების გამოქვეყნება — 147.

გამოუცხადებლობა — მოწმისა და ექსპერტისა — 198; სამხედრო ვალდებულისა — 219; სამხედრო პირისა — 263.

გამოყენება — სახელმწიფო დაწესებულებისა, ანტისაბჭოთა მიზნით — 70, 90; სხვისი ნაწარმოებისა — 147; წინასწარი შეცნობით ყალბი დოკუმენტებისა — 213, 214; უკანონოდ წითელი ჯვრისა და წითელინახევარი მთვარის ნიშნებისა — 224; 287.

გამოშვება — ცუდი ხარისხის, არასტანდარტული ან არაკომპლექტური პროდუქციისა — 160; გასასყიდად ცუდი ხარისხის, არასტანდარტული ან არაკომპლექტური საქონლისა — 161.

გამოძალვა — სახელმწიფო ან საზოგადო ქონებისა — 97; მოქალაქეთა პირადი ქონებისა — 154; ქრთამისა — 189.

გამოძიება — წინასწარი გამოძიების მასალების გახმაურება — 201.

განადგურება — სახელმწიფო ან საზოგადო ქონებისა — 69, 100, 101; მოქალაქეთა ქონებისა — 157, 158; დოკუმენტების, შტამპის, დაბეჭდილი ბლანკისა — 211; კულტურის ძეგლების და დაცული ბუნების ობიექტების — 254; სამხედრო ქონებისა — 269.

განზრახვა — 3, 9.

განთავისუფლება — სასჯელისაგან — 56.

განკარგულება — 273.

განმეორებითი დანაშაული — 91, 150.

განსაცდელი — დატოვება 129, 132.

განაჩენი — აღსრულების გადიდება — 47; ხანდაზმულობა — 50; უკანონო — 193.

განჩინება — უკანონო — 193.

განუცხადებლობა — 21; სახელმწიფო დანაშაულისა — 90; დანაშაულისა — 206.

განქორწინება — იხ. ქორწინება.

გარყვნილი მოქმედება — 120; გარყვნილობის ბუდეების
მოწყობა — 230.

გასაღება — ყალბი ფულის ან ფასიანი ქაღალდების
88, 90; ფალსიფიკაციაქმნილი საგნებისა — 162; ყალბი
სამგზავრო დოკუმენტებისა — 170; ყალბი საფოსტო მარ-
კების და სხვა საფოსტო დოკუმენტებისა — 171; აკრძალუ-
ლი რეწვის ობიექტებისა — 172; არყისა — 173; ყალბი
დოკუმენტებისა — 213; ყალბი ბეჭდის შტამპის, ან ბლან-
კისა — 215; პორნოგრაფიული საგნებისა — 232; იარაღისა
და ფეთქებადი ნივთიერებისა — 228; შხამიანი და ნარკოტი-
კული ნივთიერებისა — 252; გასაღება ან შეძენა დანაშაულებ-
რივი გზით მოპოებული ქონებისა — 229.

გადასახლება — 23, 27, 42, 43, 48, 54, 57, 204.

გატაცება — სახელმწიფო ან საზოგადო ქონებისა — 91, 96,
96¹ 102, 103; მოქალაქეთა პირადი საკუთრებისა — 150, 152;
დოკუმენტების, ბეჭდის, შტამპის, ან ბლანკებისა — 211;
მოქალაქეთა დოკუმენტებისა — 212; იარაღის ან ფეთქებადი
ნივთიერებისა — 240; ავტო-მოტოტრანსპორტის საშუალებ-
ბათა — 243; მაროდერობა — 284.

გაუპატიურება — 117; გაუპატიურება, რომელსაც თან
სდევს მკვლელობა — 104, 206.

გაუფრთხილებლობა — დანაშაულის ჩადენა — 10; სახელ-
მწიფო ან საზოგადო ქონების განადგურება ან დაზიანება —
101; მკვლელობა — 108; მოქალაქეთა პირადი ქონების
განადგურება ან დაზიანება — 158;

გაფლანგვა — სახელმწიფო ან საზოგადო ქონებისა —
94, 95; აღწერილი ან ყადაღადადებული ქონებისა — 202;
სამხედრო ქონების — 268.

გაფრთხილება — 64.

გაქცევა — საზღვარგარეთ — 65, 90; გადასახლებიდან
204; პატიმრობიდან — 203.

გაჩუქება — მიწისა — 180.

გახმაურება — სახელმწიფო საიდუმლოებისა — 76; მოკ-

გაძარცვა — იხ. ძარცვა — მუხლი 151.

გემი — განზრახ დანგრევა ან დაზიანება — 87; გემის კაპიტანის მიერ დახმარების გაუწევლობა — 132; სახელმწიფო აღმის უკანონო აღმართვა — 225; დახმარების გაუწევლობა გემის დაჯახების დროს — 226.

გემის კაპიტანი — 132.

გზა — უხარისხო რემონტი — 86; დაზიანება — 87.

გულწრფელი მონანიება — 38, 53.

დ

დაზარალებული — იძულება ცრუ ჩვენებისათვის — 199.

დაზიანება — ნათესებისა — 179.

დათხოვნა — თანამდებობიდან — 23, 31, 57; უკანონოდ დათხოვნა სამუშაოდან — 138; ორსული ქალისა — 144.

დაზიანება — საწარმოთა, ნაგებობათა ან მიმოსვლის გზების — 69, 90; მიმოსვლის გზების და სატრანსპორტო საშუალებათა — 87; სახელმწიფო ან საზოგადო ქონებისა — 100, 101; მოქალაქეთა პირადი ქონებისა — 157, 158; დოკუმენტებისა, ბეჭდის, შტამპის, ბლანკებისა — 211; სამხედრო ქონებისა — 269.

დათესვა — ხაშხაშის ან ინდური კანაფის — 253.

დაკარგვა — სახელმწიფო საიდუმლოების შემცველი დოკუმენტების — 77; სამხედრო ქონებისა — 268.

დაკითხვა — 195;

დამალვა — აწერილი ან ყადაღადანდებული ქონებისა — 202; დოკუმენტების, ბეჭდის, შტამპის, ან ბლანკებისა — 211, ქორწინების დამაბრკოლებელი გარემოებისა — 223.

დამზადება — ანტისაბჭოთა ლიტერატურის — 71, ყალბი ფულის ან ფასიანი ქაღალდებისა — 88; არაყის 173; სამგზავრო ბილეთების — 170; ყალბი ბეჭდის, შტამპის ან ბლანკისა — 215; პორნოგრაფიული საგნების — 282; იარაღის ან

ფეთქებადი ნივთიერებისა — 238; შხამიანი ან ნარკოტიკული ნივთიერებისა — 252.

დამხმარე — დანაშაულში — 19.

დანაშაულის ადგილი — 5,6.

დანაშაულის ამსრულებელი — 19.

დანაშაული — ცნება — 8; დანაშაულის განზრახ ჩადენა — 9; დანაშაულის გაუფრთხილებლობით ჩადენა — 10; პასუხისმგებლობა დანაშაულისათვის — 17; დანაშაულობაში თანამონაწილეობა — 19; დანაშაულის დაფარვა, — 20, 205, დანაშაულის განუცხადებლობა — 21, 90, 206; სასჯელის დანიშვნა რამოდენიმე დანაშაულისათვის — 40, განაჩენის გამოტანის შემდეგ ახალი დანაშაული — 41.

დანგრევა — საწარმოთა, ნაგებობათა და მიმოსვლის გზების — 69, 90; კულტურის ძეგლებისა — 254.

დანებება — ნებაყოფლობით ტყვედ დანებება — 282.

დაპატიმრება — უკანონო — 194.

დარბევა — 80.

დასმენა — ცრუ — 196.

დატაცება — განსაკუთრებით დიდი ოდენობით — 96¹.

დატოვება — სამეურვეო ბავშვისა მეთვალყურეობისა და დახმარების გარეშე — 125; დახმარების გარეშე — 130, 132; მოწინააღმდეგისათვის ომის წარმოების საშუალებათა — 279; სამხედრო ხომალდისა — 280; ბრძოლის ველისა — 281.

დაუდევრობა — 188, 278.

დაფარვა — მკვლელობა სხვა დანაშაულის დასაფარად — 104; დანაშაულის — 205; სახელმწიფო დანაშაულისა — 90;

დაცვა — სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ქონების — 102; საზოგადოებრივი წესრიგის — 207, 227.

დაჭრილები — ცუდი მოპყრობა სამხედრო ტყვეებისადმი — 286.

დახმარება — დანაშაულისათვის — 19; უცხო სახელმწიფოსათვის — 65. 90; დახმარების აღმოუჩენლობა სიცოცხლისათვის საშიშ მდგომარეობაში მყოფი პირისათვის — 130;

ავადმყოფისათვის — 131; განსაცდელში მყოფი პირისათვის — 132; გემის დაჯახების დროს — 226.

დეზერტირობა — 265.

დეზორგანიზაციის შეტანა შრომა-გასწორების კოლონიის მუშაობაში — 78¹.

დივერსია — 69.

დირექტორი წარმოების — 160

დიპლომატიური წარმომადგენელი — 5.

დოკუმენტები — სახელმწიფო საიდუმლოების შემცველი დ. დაკარგვა — 74; სამხედრო სამსახურში მორიგი გაწვევისათვის თავის არიდება ყალბი დ. — 181; ყალბი საარჩევნო დ. — 140; თანამდებობრივი პირის მიერ ყალბი დ. შედგენა — 191; გატაცება, განადგურება, დაზიანება ან დაზარალება — 211; დამზადება ან გასაღება ყალბი დ. — 213. 214.

ე

ერთობლიობა — დანაშაულისა — 40; სასჯელისა — 41.

ელექტროტრანსპორტი — უშიშროებისა და ექსპლოატაციის წესების დარღვევა 241.

ემბლემა — უკანონო სარგებლობა წითელი ჯვრისა და წითელი ნახევარმთვარის ემბლემებით — 224.

ეპიდემია — 69, 251.

ეპიზოოტია — 69, 183.

ეკლესია — სახელმწიფოსაგან ეკლესიისა და ეკლესიისაგან სკოლის გამოყოფის კანონის დარღვევა — 148.

ეროვნული — მტრობა — 75.

ექიმი — უკანონო აბორტის გაკეთება — 123; უკანონო ექიმობა — 250.

ექსპერტი — შეგნებულად ყალბი დასკვნის მიცემა — 197; უარი დასკვნის მიცემაზე — 198; იძულება ყალბი დასკვნის მიცემისათვის — 199.

ექსტერიტორიალობა — 5.

ავადმყოფისათვის — 131; განსაცდელში მყოფი
ვის — 132; გემის დაჯახების დროს — 226.

დეზერტირობა — 265.

დეზორგანიზაციის შეტანა შრომა-გასწორების კოლონიის
მუშაობაში — 78¹.

დივერსია — 69.

დირექტორი წარმოების — 160

დიპლომატიური წარმომადგენელი — 5.

დოკუმენტები — სახელმწიფო საიდუმლოების შემცვე-
ლი დ. დაკარგვა — 74; სამხედრო სამსახურში მორიგი გაწ-
ვევისათვის თავის არიდება ყალბი დ. — 181; ყალბი საარ-
ჩევნო დ. — 140; თანამდებობრივი პირის მიერ ყალბი დ.
შედგენა — 191; გატაცება, განადგურება, დაზიანება ან და-
მალვა — 211; დამზადება ან გასაღება ყალბი დ. — 213. 214.

9

ერთობლიობა — დანაშაულისა — 40; სასჯელისა — 41.

ელექტროტრანსპორტი — უშიშროებისა და ექსპლოატა-
ციის წესების დარღვევა 241.

ემბლემა — უკანონო სარგებლობა წითელი ჯვრისა და
წითელი ნახევარმთვარის ემბლემებით — 224.

ეპიდემია — 69, 251.

ეპიზოოტია — 69, 183.

ეკლესია — სახელმწიფოსაგან ეკლესიისა და ეკლესიისა-
გან სკოლის გამოყოფის კანონის დარღვევა — 148.

ეროვნული — მტრობა — 75.

ექიმი — უკანონო აბორტის გაკეთება — 123; უკანონო
ექიმობა — 250.

ექსპერტი — შეგნებულად ყალბი დასკვნის მიცემა —
197; უარი დასკვნის მიცემაზე — 198; იძულება ყალბი დას-
კვნის მიცემისათვის — 199.

ექსტერიტორიალობა — 5.

28; ნამდვილი სამხედრო სამსახურში მორიგი გაწვევის —
თვის — 81; მობილიზაციით გაწვევისათვის — 82; მობილიზაციის
ბის დროს ბეგარის შესრულებისათვის ან გადასახადთა გადახ-
დისათვის — 68; ვენერიული სენის მკურნალობისათვის —
122; ალიმენტის გადახდის ან შვილების რჩენისათვის — 124;
მშობლების ან მეუღლის დახმარებისათვის — 126; შოწმის
ან ექსპერტის მიერ გამოცხადებისათვის — 198; სამხედრო
სამსახურისათვის — 267.

თავისუფლების აღკვეთა — 23, 25; გამასწორებელი სა-
მუშაოების შეცვლა თავისუფლების აღკვეთით — 28; თავის-
უფლების აღკვეთის ჯარიმით შეცვლის დაუშვებლობა — 30;
თავისუფლების აღკვეთის ვადაში სადისციპლინო ბატალიონ-
ში ყოფნის დროს ჩათვლა — 42; თავისუფლების აღკვეთის
ვადების გამოთვლა — 43; პირობით მსჯავრის დადება — 46;
განაჩენის აღსრულების განვადება — 47; წინასწარი პატიშ-
რობის ჩათვლა თავისუფლების აღკვეთის ვადაში — 48; ხახ-
დაზმულობის ვადები — 49, 50.

თანაავტორობა — იძულება თანაავტორობისათვის — 147.

თანამდებობა — დათხოვნა — 23, 31; დაკავების უფლე-
ბის ჩამორთმევა — 23, 29, 54, 57.

თანამდებობის პირი — ცნება — 185; სახელმწიფო ან
საზოგადო ქონების გატაცება სამსახურებრივი მდგომარეო-
ბის ბოროტად გამოყენებით — 94, 95; საარჩევნო დოკუ-
მენტების გაყალბება — 140; შრომის კანონმდებლობის
დარღვევა — 144, 145; შრომის დაცვის წესების დარღვევა —
146; ხელისუფლების ბოროტად გამოყენება — 186; ხელის-
უფლების გადამეტება — 187; დაუდევრობა — 188; ქრთა-
მის აღება — 189; სიყალბე — 191. ხელისუფლების წარმო-
მადგენლისათვის წინააღმდეგობის გაწევა — 208; მუქარა ან
ძალადობა — 209; ხელისუფლების მითვისება — 210.

თანამდებობრივი დანაშაული — 185 — 191.

თანამონაწილეობა — დანაშაულის ჩადენაში — 19, 255.

თანასწორუფლებიანობა — ეროვნული და რასობრივი
თანასწორუფლებიანობის დარღვევა — 75.

თარჯიმანი — იძულება არასწორი თარგმნისათვის — 195; შეგნებულად არასწორი თარგმნი — 197; თარჯიმნი — მოსყიდვა — 200.

თაღლითობა — სახელმწიფო ან საზოგადო ქონების გატაცება თაღლითობით — 95; პირადი ქონების — 153.

თევზი — მოპოვებითი სარეწების უკანონო წარმოება — 175; მარაგის დაცვის წესების დარღვევა — 176.

თვითმკვლელობა — 109.

თვითნებობა — 220.

თვითნებური მშენებლობა — 221.

თვითნებურად მიწის მიტაცება — 180.

თვითნებური წასვლა — 263.

თვითნებურად დატოვება — გადასახლების ადგილისა — 204; ნაწილის ან სამსახურის ადგილისა — 264; საბრძოლო ვითარებაში ნაწილისა — 266; ბრძოლის ველისა — 281.

თვითნებურად მითვისება — თანამდებობის პირის წოდების ან ხელისუფლების — 210.

0

იარაღი — უკანონო ტარება, შენახვა, დამზადება ან გასაღება — 238; ცეცხლმსროლელი იარაღის დაუდევრად შენახვა — 239; დაკარგვა ან გაფუჭება — 268; განადგურება ან დაზიანება — 269; ბრძოლის დროს იარაღით მოქმედებაზე უარის თქმა — 281.

ინდური კანაფი — უნებართვოდ დათესვა — 253.

იძულებითი ღონისძიებები — აღმზრდელობითი ხასიათის — 12, 64; სამედიცინო ხასიათის — 13, 58, 62, 63.

იძულება — როგორც პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი გარემოება — 38; სქესობრივი კავშირისათვის — 118; თანაავტორობისათვის — 147; ჩვენების მიცემისათვის — 195; ხელისუფლების წარმომადგენლისა 207; ქალისა ქორწინებისათვის — 134; უფროსისა სამსახურებრივი მოვალეობის დარღვევისათვის — 206, 258.

კ

კაბელი — საზღვაო ტელეგრაფის კაბელის დაზიანება — 227.

კავშირგაბმულობა — 69, 87.

კანაფი — ინდური — 253.

კანონის უკუქცევითი ძალა — 7.

კაპიტანი — დახმარების გაუწევლობა გემის დაჯახების დროს ან გემის სახელწოდების შეუტყობინებლობა — 226.

კერძო — მეწარმოებითი საქმიანობა — 164.

კოლმეურნეობა — ტყეების უკანონო გაჩეხა ან დაზიანება — 178; ნათესების დაზიანება — 179.

კომერციული შუამავლობა — 167.

კონტრაბანდა — 79.

კოოპერაციული ქონება — იხ. საზოგადო ქონება.

კონფისკაცია — ქონების — 23, 24.

კულტურის ძეგლები — განადგურება, დანგრევა ან დაზიანება — 254.

ლ

ლითონი — მონეტა — 88; სახელმწიფოსათვის ოქროს ჩაბარების წესების დარღვევა — 182.

ლიტერატურა — ანტისაბჭოთა — 71; მითვისება, განმეორება ან გავრცელება — 147.

მ

მათხოვრობა — 234.

მაგნებლობა — 70, 90.

მამათშავლობა — 121.

მანქანები — ტარების ან ექსპლოატაციის წესების დარღვევა — 270.

- მართლმსაჯულება — 192 — 206.
მარკა — საფოსტო — 171.
მაროდერობა — 284.
მასალა — საშენი მასალის უკანონო შექმნა — 222.
მასობრივი არეულობა — 80.
მატარებლის მარცხი — 86, 87.
მაღაზიის დირექტორი — პასუხისმგებლობა ცუდი ხარისხის საქონლის გასასყიდად გამოშვებისათვის — 161.
მაწანწალობა — 234.
მაჭანკლობა — 230.
მედიცინის მუშაკი — დახმარების გაუწევლობა — 131.
მედლები — 35.
მევახშეობა — 156.
მეურვეობა — სამეურვეო უფლებების ბოროტად გამოყენება — 125.
მეუღლე — დახმარებისაგან თავის არიდება — 126.
მექრთამეობა — მიღება — 189; მიცემა — 190.
მზადება — დანაშაულისათვის — 17.
მზრუნველობა — 60, 62, 125.
მთავარი ინჟინერი — პასუხისმგებლობა ცუდი ხარისხის პროდუქციის გამოშვებისათვის — 160.
მივლინება — სამხედრო მოსამსახურისა — 263, 264.
მითვისება — სახელმწიფო ან საზოგადო ქონებისა — 94; სახელმწიფო ან საზოგადო ქონების წვრილმანი მითვისება — 95; ნაპოვნი სახელმწიფო ან საზოგადო ქონებისა — 99; სხვისი მეცნიერული, ლიტერატურული, მუსიკალური ან მხატვრული ნაწარმოებისა — 147; ძალაუფლების ან წოდებისა — 210; მოქალაქეთა პირადი ქონებისა — 155;
მიმოსვლის გზები — 69, 86, 87, 90.
მიმოსვლის საშუალება — დანგრევა ან დაზიანება — 69, 87; გატაცება — 243.
მინდორსაცავი ტყის დაზიანება — 178.
მიმოწერა — საიდუმლოების დარღვევა — 143.

მიწა — სახელმწიფო საკუთრების უფლების დარღვევა — 180.

მკვლელობა — განზრახ მკვლელობა ჩადენილი დამამძიმებელ გარემოებებში — 104, 206; განზრახ მკვლელობა — 105, 206; მკვლელობა ჩადენილი ძლიერი სულიერი აღელვების მდგომარეობაში — 106; მკვლელობა აუცილებელი მოგერიების გადაცილებით — 107; მკვლელობა გაუფრთხილებლობით — 108; თვითმკვლელობამდე მიყვანა — 109; უფროსისათვის წინააღმდეგობის გაწევა, რომელსაც მოჰყვა განზრახ მკვლელობა — 248.

მკურნალობა — იძულებითი — 63.

მმართველობა — დანაშაული მმართველობის წესის წინააღმდეგ 207 — 227.

მოზილიზაცია — თავის არიდება — 82, 83.

მოგერიება — აუცილებელი — 15; მკვლელობა აუცილებელი მოგერიების ფარგლებს გადაცილებით — 107; სხეთლის დაზიანება აუცილებელი მოგერიების ფარგლებს გადაცილებით — 114.

მოკვლევა — უდანაშაულო პირის შეგნებულად სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემა — 192; უკანონო დაპატიმრება — 194; გამოცხადებისაგან თავის არიდება — 198; მოკვლევის მასალების გახმაურება — 201.

მონეტები — დამზადება ან გასაღება — 88, 90.

მონაწილეობა — ანტისაბჭოთა ორგანიზაციაში — 73.

მოსამართლე — უკანონო განაჩენის, გადაწყვეტილების, განჩინების ან დადგენილების გამოტანა — 193.

მოსყიდვა — საარჩევნო უფლების განხორციელებისას — 139; მოწმის ან თარჯიმნისა — 200.

მოტაცება — სხვისი ბავშვისა — 127; ქალისა — 134.

მოტყუება — სახელმწიფო ან საზოგადო ქონების საზიანოდ ქონებრივი სარგებლობის მიღება მოტყუებით — 98; საარჩევნო უფლების განხორციელებისას — 139; მყიდველთა — 169.

მოქალაქეთა პირადი საკუთრება — ქურდობა — 150;
 ძარცვა — 151; ყაჩაღობა — 152; თაღლითობა — 153;
 მოძალვა — 154; მითვისება — 155; განზრახ განადგურება
 ან დაზიანება — 157; განადგურება ან დაზიანება გაუფრთ-
 ხილებლობით — 158.

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტები — 223.

მოწმე — ცრუ ჩვენების მიცემა — 197; თავის არიდება
 გამოცხადებისაგან — 198; იძულება — 199; მოსყიდვა —
 200.

მოძრაობის უშიშროება — წესების დარღვევა — 241, 242,
 243.

მრავალცოლიანობა — 231.

მრეწველობა — ძირის გამოთხრა — 70, 90.

მსუბუქი სასჯელი — 45, 54, 55, 56.

მტრისათვის დანებება — ომის წარმოების საშუალებათა —
 279.

მტრის მხარეზე გადასვლა — 65.

მტრობა — ეროვნული ან რასობრივი — 75.

მუსიკალური ნაწარმოები — მითვისება, განმეორება ან
 გავრცელება — 147.

მუქარა — 38, 96, 97, 117, 136, 139, 152, 154, 195, 199,
 207, 209, 259.

მუცლის მოწყვეტა — იხ. აბორტი.

მყიდველის მოტყუება — 169.

მშენებლობა — თვითნებური — 221; ხანძარსაწინააღმდე-
 გო და სანიტარული წესების დარღვევა — 244.

მშობლები — ბოროტი განზრახვით თავის არიდება ალიმენ-
 ტის გადახდის ან შვილების რჩენისათვის — 124; ბოროტად
 თავის არიდება დახმარებისაგან — 126; უფლების ჩამორთმე-
 ვა — 36.

მცდელობა — 17.

მცენარე — დაავადებებთან და მავნებლებთან ბრძოლის
 წესების დარღვევა — 184.

მცირეწლოვანი — მცირეწლოვანთა მიმართ დანაშაულის
ჩადენა — 39.
მხატვრული ნაწარმოები — მითვისება, განმეორება
გავრცელება — 147.

ბ

ნაგებობა — დანგრევა ან დაზიანება — 69, 90.
ნადირობა — უკანონო — 177.
ნათესი — დაზიანება — 179.
ნაკეთობა — აკრძალული რეწვის წარმოება — 172.
ნაპოვნი — სახელმწიფო ან საზოგადო ქონების მითვისე-
ბა — 99.

ნარკოტიკული ნივთიერება — დამზადება, შენახვა, შექმნა
ან გასაღება — 252.

ნარკომანი — იძულებითი მკურნალობა — 63.

ნასამართლობა — მოხსნა — 57.

ნაციონალიზაცია — მიწის შესახებ — 180.

ნაწარმოები — მეცნიერული, ლიტერატურული, მუსიკა-
ლური ან მხატვრული — 147.

ნდობა — 53, 98.

ნივთიერება — რადიოაქტიური — 248; ფეთქებადი —
238, 240, 247; ადვილად აალებადი ან მწვავე — 249; ძლი-
ერმოქმედი შხამიანი ან ნარკოტიკული — 252.

ნიშანი — უკანონო სარგებლობა სასაქონლო ნიშნებით —
166; უკანონო სარგებლობა წითელი ჯვრისა და წითელი
ნახევარმთვარის განმასხვავებელი ნიშნებით — 224.

ო

ობიექტები — დაცული ბუნების ობიექტების განადგუ-
რება, დანგრევა ან დაზიანება — 254.

ობლიგაცია — ფასიანი ქაღალდები — 89.

ორგანიზაციული საქმიანობა — განსაკუთრებით საშიში
დანაშაულის ჩადენისაკენ — 73.

ორგანიზატორები დანაშაულისა — 19.

ორგანიზაციები — ანტისაბჭოთა — 73.

ორდენები და მედლები — ჩამორთმევის წესი — 35.

ომიანობის დრო — სამხედრო მოსამსახურისათვის ან სამხედრო ვალდებულისათვის განაჩენის აღსრულების გახვადება — 47; ანტისაბჭოთა აკტიაცია და პროპაგანდა ომიანობის დროს — 71; მობილიზაციით გაწვევისათვის თავის არიდება — 82; ბეგარის შეუსრულებლობა — 83; ურჩობა — 256; ბრძანების შეუსრულებლობა — 257; წინააღმდეგობის გაწევა უფროსისათვის — 258; მუქარა უფროსის მიმართ — 259; თვითნებური წასვლა — 263; დეზერტირობა — 265; სამხედრო მოვალეობის შეუსრულებლობა — 267; სამხედრო ქონების გაფლანგვა ან დაკარგვა — 268; სამხედრო ქონების განადგურება ან დაზიანება — 269; საყარაულო წესების შეუსრულებლობა — 273.

ომი — პროვოკაცია — 68; პროპაგანდა — 72.

ორსულობა — ორსული ქალისათვის სიკვდილით დასჯის შეუფარდებლობა — 24; ორსულობა როგორც შემამსუბუქებელი გარემოება — 39; წინასწარი შეცნობით ორსული ქალის მკვლელობა — 104; სხეულის დაზიანება, რასაც მოყვა ორსულობის შეწყვეტა — 110; სამუშაოდ მიღებაზე უარის თქმა ორსულობის გამო — 145.

ორცილიანობა — 231.

ოფიციალური — დოკუმენტები — 191.

ოქრო — სახელმწიფოსათვის ოქროს ჩაბარების წესების დარღვევა — 182.

3

პასპორტი — საზღვარგარეთ წასვლა უპასპორტოდ — 84; პასპორტის გატაცება — 212; საპასპორტო წესების დარღვევა — 216, 217.

პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი გარემოებანი — 37, 38; დამამძიმებელი გარემოებანი — 39.

პატიმარი — უკანონო დაპატიმრება — 194; გაქცევა — 194.

პირადი საკუთრება — 150 — 159, 206.

პირადი ან ოჯახური მდგომარეობა — პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი გარემოება — 38.

პირობით ვადამდე განთავისუფლება — 54, 55, 57.

პირობითი მსჯავრი — 46, 57

პორნოგრაფიული — საგნების დამზადება ან გასაღება — 232.

პროდუქცია — ცუდი ხარისხის, არასტანდარტული ან არაკომპლექტური პროდუქციის გამოშვება — 160; მიწოდების გეგმებისა და დავალებების სისტემატური შეუსრულებლობა — 163.

პროპაგანდა — ანტისაბჭოთა — 71.

პროსტიტუცია — 236.

პროფესიული კავშირი — საქმიანობისათვის დაბრკოლების შექმნა — 142.

პროცენტი — სესხისათვის — 156.

პური — შესყიდვა ცხოველების საკვებად — 173¹.

რ

რადიოაქტიური ნივთიერება — შენახვის, გამოყენების ან აღრიცხვის წესების დარღვევა — 248.

რადიოტექნიკური — საგუშაგოებზე სამსახურის წესების დარღვევა — 275.

რასობრივი მტრობა — 75.

რაზმელები — სახალხო რ. შეურაცხყოფა — 208¹ რ. სიცოცხლეზე ხელყოფა 209¹.

რეკლამის გაკეთება — პორნოგრაფიული საგნებისა — 232.

რელიგია — სახელმწიფოსაგან ეკლესიისა და ეკლესიისაგან სკოლის გამოყოფის კანონთა დარღვევა — 148; რელიგიური წესების შესრულებისათვის ხელის შეშლა — 149; წეს-ჩვეულების შესრულება — 233.

რეციდივისტი — განსაკუთრებით საშიში — 25, 44, 54,
 რეწვა — აკრძალული რეწვის წარმოება — 172; თევზი-
 სა და სხვა მოპოვებით სარეწების უკანონო წარმოება —
 175.
 რკინიგზა — 69, 70, 86, 87.

ს

საავადმყოფო — სპეციალურ ფსიქიატრიულ საავადმო-
 ფოში მოთავსება — 59; საერთო ფსიქიატრიულ საავად-
 მოფოში მოთავსება — 60; ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში
 ყოფნის დროის ჩათვლა — 61.
 სავალიუტო ოპერაციები — წესების დარღვევა — 89.
 სავტორო უფლება — დარღვევა — 147.
 საარჩევნო უფლება — განხორციელებისათვის ხელის
 შეშლა — 139.
 საარჩევნო დოკუმენტები — გაყალბება — 140.
 სააღმშენებლო სამუშაოები — წესების დარღვევა — 244.
 საბადრაგო სამსახური — იხ. სამხედრო სამსახური.
 საბჭოთა მეურნეობა — ნათესების განზრახ დაზიანება — 179.
 საბჭოთა არმია — იხ. სამხედრო დანაშაული.
 საგარეო ვაჭრობა — 70.
 საგამომგონებლო უფლება — დარღვევა — 147.
 საერთაშორისო ფრენა — წესების დარღვევა — 86.
 საექიმო დახმარება — გაუწევლობა — 131.
 სადისციპლინო ბატალიონი — 23, 33, 42, 48, 54, 57.
 სავაჭრო საწარმო — ცუდი ხარისხის, არასტანდარტული
 ან არაკომპლექტური საქონლის გამოშვება გასასყიდად — 161.
 სავაჭრო გემი — 225.
 სავეტერინარო — წესების დარღვევა — 183.
 საზოგადოებრივად საშიში — ქმედობა — 8.
 საზოგადოებრივი უბედურება — 39.
 საზოგადოებრივი გაკიცხვა — 23, 32.
 საზოგადოებრივი მუშაკი — 209.

- სარჩო (ალიმენტი) — 124, 126.
- სარწმუნოება — იხ. რელიგია.
- სასაზღვრო — ზოლში ან ზონაში შესვლას ან ცხოვრების წესების დარღვევა — 216.
- სანიტარული წესები — დარღვევა — 146.
- სასაქონლო ნიშნები — უკანონოდ სარგებლობა — 166.
- სასჯელი — ზოგადი დებულებანი — 3, 4, 6, 12, 13, 17, 19, 22, 36; სასჯელის დანიშვნა — 37.
- სახალხო რაზმელი — შეურაცხყოფა — 208¹ სიცოცხლის ხელყოფა — 209¹.
- საფოსტო მარკა — გაკეთება — 171.
- საფლავის შებილწვა — 237.
- საქმიანობის უფლება — ჩამორთმევა — 23, 29.
- საყოველთაოდ საშიში საშუალებით დანაშაულის ჩადენა — 39, 100, 101, 157.
- საშენი მასალები — უკანონო შექმნა — 222.
- საშიში მდგომარეობა — სიცოცხლისათვის — 128, 129, 130.
- საშიში საწარმოები — უშიშროების წესების დარღვევა — 247.
- საქონელი — ცუდი ხარისხის, არასტანდარტული და არაკომპლექტურის გამოშვება გასასყიდად — 161.
- საჭურველი — დაკარგვა ან გაფუჭება — 268.
- სახაზინო ბილეთები — გაკეთება ან გასაღება — 88, 90.
- სახანძრო წესები — დარღვევა — 246.
- სასაზღვრო სამსახური — შეუსრულებლობა — 274.
- სახელმწიფო ბანკის ბილეთები — გაკეთება — 88.
- სახელმწიფო ალაში — უკანონო აღმართვა — 225.
- სახელმწიფო საიდუმლოება — 65, 66, 76, 77, 277.
- სახელმწიფო მოღვაწე — მკვლელობა — 67.
- სახელმწიფო დანაშაული — 65 — 90.
- სახელმწიფო საზღვარი — 65, 84, 274.
- სახელმწიფო ქონება — დანგრევა ან დაზიანება — 69;

გატაცება — 91; გატაცება ძარცვის გზით — 92; გატაცება თაღლითობის გზით — 93; გატაცება სამსახურებრივი მდგომარეობის ბოროტად გამოყენების გზით — 94; წვრილმანი გატაცება — 95; გატაცება ყაჩაღობით — 96; გამოძალვა — 97; სარგებლობის მიღება — 98; ნაპოვნის მითვისება — 99; განზრახ განადგურება ან დაზიანება — 100; განადგურება ან დაზიანება გაუფრთხილებლობით — 101.

საფოსტო მარკა — 171.

საყარაულო სამსახური — წესების შეუსრულებლობა — 273.

სესხი — პროცენტის გადახდევინება — 156.

სიკვდილით დასჯა — 24, 49, 50.

სიმთვრალე — პასუხისმგებლობა — 14.

სიმულიაცია ავადმყოფობისა — სამხედრო სამსახურში გაწვევისათვის თავის არიდების მიზნით — 81; სამხედრო სამსახურისათვის თავის არიდების მიზნით — 267.

სოციალისტური საკუთრება — დაუდევარი დამოკიდებულება — 102.

სოციალისტური ქვეყნები — დანაშაული მათ მიმართ — 103.

სკოლა — ეკლესიისაგან სკოლის გამოყოფის კანონის დარღვევა — 148.

სოფლის მეურნეობა — ძირის გამოთხრა — 70, 90; სასოფლო-სამეურნეო იარაღის დანაშაულებრივი დაუდევარი შენახვა ან გამოყენება — 102¹.

სპეკულაცია — 165.

სტანდარტი — არასტანდარტული პროდუქციის გამოშვება — 160; არასტანდარტული საქონლის გასასყიდად გამოშვება — 161.

სტაჟი — იხ. შრომის სტაჟი.

სულიერი აღელვება — დანაშაულის ჩადენა — 38; მკვლელობა — 160; სხეულის დაზიანება — 113.

სულით ავადმყოფობა — 13, 58, 59, 60, 61, 62, 108

სქესობრივი კავშირი — გაუპატიურება — 117; იძულება — 118; იმ პირთან, რომელსაც თექვსმეტი წელი უკმაშესრულებია — 119; მამაკაცისა მამაკაცთან — 121.

სხეულის დაზიანება — განზრახ მძიმე — 110; განზრახ ნაკლებად მძიმე — 111; განზრახ მსუბუქი — 112; განზრახ მძიმე ან ნაკლებად მძიმე დაზიანება ძლიერი სულიერი აღელვების მდგომარეობაში — 113; განზრახ მძიმე ან ნაკლებად მძიმე დაზიანება აუცილებელი მოგერიების ფარგლებს გადაცილებით — 114, გაუფრთხილებლობით მძიმე ან ნაკლებად მძიმე დაზიანება — 115; თანამდებობის პირის ან საზოგადოებრივი მუშაკისათვის სხეულის მძიმე დაზიანება — 209; უფროსისათვის სხეულის დაზიანების მიყენება — 260.

ბ

ტანსაცმელი — დაკარგვა ან ვაფუჭება — 268.
 ტელეგრაფის კაბელი — საზღვაო ტელეგრაფის კაბელის დაზიანება — 227.

ტერორისტული აქტი — 67, 68, 90.
 ტექნიკური კონტროლის განყოფილების უფროსი — პასუხისმგებლობა — 160.

ტრანსპორტი — 69, 70, 86, 87, 240, 242, 243.
 ტყე — უკანონო გაჩეხა ან დაზიანება — 100, 101, 178.
 ტყვე — ნებაყოფლობით ტყვედ დანებება — 282; ტყვედ-ყოფი სამხედრო მოსამსახურის დანაშაულებრივი მოქმედება — 283; ცუდი მოპყრობა სამხედრო ტყვეებისადმი — 286.

უ

უარი — ნებაყოფლობით დანაშაულის ჩადენაზე — 18; თავდებობაზე — 53; სსრ კავშირში დაბრუნებაზე — 65, 90; ქალის სამუშაოდ მიღებაზე — 145; მოწმისა ჩვენებაზე ან ექსპერტისა დასკვნის მიცემაზე — 198; სამხედრო სამსახურის შესრულების მოვალეობაზე — 267; ბრძოლის დროს იარაღით მოქმედებაზე — 281.

უკანონო — წასვლა საზღვარგარეთ და შემოსვლა კავშირში — 84; აბორტი — 123; თავისუფლების აღკვეთა — 133; სასაქონლო ნიშნებით სარგებლობა — 166; მგზავრების გადაყვანა და ტვირთის გადატანა — 174; თევზის და სხვა მოპოვებითი სარეწების წარმოება — 175; ნადირობა — 177; ტყის გაჩეხა ან დაზიანება — 178; განაჩენის, გადაწყვეტილების, განჩინების ან დადგენილების გამოტანა — 193; დაპატიმრება ან დაკავება — 194; საშენი მასალის შექმნა — 222; სარგებლობა წითელი ჯვრისა და წითელი ნახევარმთვარის ემბლემებითა და ნიშნებით — 224; სსრ კავშირის სახელმწიფო აღმის აღმართვა სავაჭრო გემზე — 225; ფეთქებადი, ადვილად აალებადი ან მწვავე ნივთიერებათა გადაზავნა — 249; ექიმობა — 250; შხამიანი ან ნარკოტიკული ნივთიერების დამზადება ან გასაღება — 252; ფეთქებად ნივთიერებათა ტარება, შენახვა, დამზადება ან გასაღება — 238.

უკიდურესი აუცილებლობა — 16.

უმწეო მდგომარეობა — 39, 117.

უფლების ჩამორთმევა — მშობლის — 23, 36.

უშიშროების ტექნიკა — წესების დარღვევა — 146.

უცხოელები — 5, 6, 66, 84.

უცხო სახელმწიფო — სახელმწიფო ან სამხედრო საიდუმლოების გადაცემა — 65; სახელმწიფო ან სამხედრო საიდუმლოების შემცველი ცნობების გადაცემა — 66; წარმომადგენლის მკვლელობა — 68.

უხარისხო რემონტი — სატრანსპორტო საშუალებათა, გზების, სიგნალიზაციისა და კავშირგაბმულობის საშუალებების — 86.

ფ

ფალსიფიკაცია — 162.

ფასები — გადიდება — 169.

ფასიანი ქაღალდები — დამზადება ან გასაღება — 88, 90.

ფეთქებადი ნივთიერება — ტარება, შენახვა, დამზადება

ან გასაღება — 238; გატაცება — 240; შენახვის, გამოყენების
ან აღრიცხვის წესების დარღვევა — 248; გადაგზავნა
249.

ფოსტა — ყალბი საფოსტო მარკების და სხვა საფოსტო
ლოკუმენტების გაკეთება, გამოყენება და გასაღება — 171.

ფრენა — წესების დარღვევა — 85; მზადების წესების
დარღვევა — 271.

ფული — ყალბის დამზადება ან გასაღება — 88, 90.

ფულის სისტემა — ძირის გამოთხრა — 70, 90.

ფსიქიატრიული საავადმყოფო — სპეციალური — 58, 59;
საერთო — 58, 60; ყოფნის დროის ჩათვლა — 61.

6

ქალი — არ გამოიყენება ორსული ქალის მიმართ: სიკვ-
დილით დასჯა — 24; გადასახლება — 26; გადასახლება არ
შეიძლება იმ ქალის, რომელსაც ყავს კმაყოფიანზე შეიღები რვა
წლის ასაკამდე — 26; ორსულობა, როგორც შემამსუბუქე-
ბელი გარემოება — 38; ორსული ქალის მკვლელობა — 104;
უკანონო აბორტის წარმოება — 123; გაუპატიურება — 117;
იძულება სქესობრივი კავშირისათვის — 118; უარი სამუ-
შაოდ მიღებაზე — 145; მოტაცება ქორწინებისათვის 134;
ორცოლიანობა ან მრავალცოლიანობა — 231.

ქალადღი — დამზადება ფასიანისა — 88, 90; სავალუტო
ფასიანი ქალადღების სპეკულაცია — 89.

ქვენაგრძნობით ჩადენილი დანაშაული — 39.

ქონება — კონფისკაცია — 23, 34; აწერილი ან ყალბა-
დადებული ქონების გაფლანგვა, გასხვისება ან დამალვა —
202; დანაშაულებრივი გზით მოპოვებული ქონების შექცნა
ან გასაღება — 229; სამხედრო — 268, 269; სახელმწიფო ან
საზოგადოებრივი — 91, 103, 206; პირადი — 150, 159, 206,
285.

ქორწინება — დამაბრკოლებელი გარემოებების დამალვა—
223. მოტაცება დაქორწინების მიზნით — 123; ორცოლიანო-
ბა და მრავალცოლიანობა — 231.

ქრთამი — ალება — 189; მიცემა — 190; შუამავლობა — 190.

ჭურღობა — სახელმწიფო ან საზოგადო ქონების — 91, 95, 96, 206; პირადი ქონების — 150.

ღ

ღალატი — სამშობლოს მიმართ — 65.

ღირსება — დანაშაული ადამიანის ღირსების წინააღმდეგ — 137, 138.

ღრმად მოხუცი — 39.

ყ

ყადაღადღებული ქონება — გაფლანგვა, გასხვისება ან დამალვა — 202.

ყალბი — ფულის, ფასიანი ქაღალდების ან ლითონის მონეტების დამზადება ან გასაღება — 88; სამგზავრო დოკუმენტების გაკეთება — 170; საფოსტო მარკების და სხვა საფოსტო დოკუმენტების გაკეთება, გამოყენება და გასაღება — 171; დოკუმენტის გაკეთება — 213; დოკუმენტების შექმნა ან გამოყენება — 214; ბეჭდის, შტამპის ან ბლანკის დამზადება — 215.

ყალბი დოკუმენტები — 81, 140, 191, 267.

ყალბი ცნობები — 191.

ყარაული სამხედრო — 273.

ყაჩაღობა — სახელმწიფო ან საზოგადო ქონების დატაცების მიზნით — 96, 206; მოქალაქეთა პირადი ქონების დაუფლების მიზნით — 152, 206; საომარი მოქმედების რაიონის მოსახლეობის მიმართ — 285.

ყიდვა-გაყიდვა — მიწისა — 180.

შ

შეთქმულება — 65. 90.

შენახვა — ანტისაბჭოთა ლიტერატურისა — 71; არაყისა —

173, ფეთქებადი ნივთიერებისა — 238, 340; რადიოაქტიური ნივთიერებისა — 248; იარაღის — 238, 239; შხამიანი და ნარკოტიკული ნივთიერებისა — 253; ბორნოგრაფიული საგნებისა — 232; დანაშაულებრივი — დაუღვეარი შ. სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის — 102¹.

შეურაცხადობა — 13, 58.

შეურაცხყოფა — 138, 208, 261, 262.

შეუსრულებლობა — ბეგარის — 83; სასამართლოს გადაწყვეტილებისა — 144; ბრძანებისა — 256, 257.

შეცვლა — სასჯელისა — 54; ბავშვისა — 127.

შეძენა ან გასაღება — დანაშაულებრივი გზით მოპოვებული ქონებისა — 229.

შვილი — ალიმენტის გადაუხდელობა — 124.

შინაგანი სამსახური — წესების დარღვევა — 276.

შრომის დაცვა — 146, 244, 245, 247.

შრომა-გასწორების კოლონია — 25.

შრომა-გასწორებითი დაწესებულების მუშაობაში დეზორგანიზაციის შეტანა — 78¹.

შრომის კანონმდებლობა — დარღვევა — 144.

შრომის სტაჟი — გამასწორებელი სამუშაოების შრომის სტაჟში ჩათვლელობა — 28.

შრომის ხელფასი — 28.

შრომისუნარიანობა — დაკარგვა — 110, 111, 112.

შრომისუუნარობა — გამასწორებელი სამუშაოების შეცვლა — 28.

შტამპი — მოტაცება, განადგურება, დაზიანება ან დამალვა — 211; დამზადება ან გასაღება — 215.

შუამავლობა — ქრთამის მიცემაში — 189¹.

შპიონაჟი — 65, 66, 90.

შხამიანი ნივთიერება — უკანონოდ დამზადება ან გასაღება — 252.

ჩაბარება — სახელმწიფოსათვის ოქროს ჩაბარების დარღვევა — 182; მოწინააღმდეგისათვის ომის წარმოების საშუალებათა — 279; ნებაყოფლობით ტყვედ ჩაბარება — 282.

ჩათვლა — თავისუფლების აღკვეთის ჩათვლა სადისციპლინო ბატალიონში, გადასახლებაში, გასახლებაში, გამასწორებელი მუშაობის დროში — 42; წინასწარი პატიმრობის — 48; სამედიცინო იძულებითი ხასიათის ღონისძიებისა — 61.

ჩამორთმევა — გარკვეული თანამდებობის დაკავების უფლების — 23, 29, 43, 54, 57; მშობლის უფლების — 36.

ჩვენება — მიცემის იძულება — 195; ცრუ ჩვენების მიცემა — 197.

ჩვეული — ალკოჰოლიკების და ნარკომანების იძულებითი მკურნალობა — 63.

ჩუქება — მიწისა — 180.

ჩხრეკა — უკანონო — 141.

ც

ცემა — 116, 209, 260.

ცეცხლმსროლი იარაღი — დაუდევრად შენახვა — 239.

ცეცხლის წაკიდება — 69, 90, 100, 157.

ცილისწამება — 137.

ციხე — 25.

ცრუ ჩვენების მიცემა — 197.

ცრუ დასმენა — 196.

ცნობები — სახელმწიფო საიდუმლოების შემცველი — 76; სამხედრო ხასიათის — 277.

ცუდი ხარისხი — პროდუქციის გამოშვება — 160; საქობლის გასასყიდად გამოშვება — 161.

ძ

ძალადობა — უფროსის მიმართ — 260; ხულიგნური — 228, ძ. მილიციის მუშაკის ან სახალხო რაზმელის მიმართ — 207.

- ძარცვა — სახელმწიფო ან საზოგადო ქონებისა — 92
206; პირადი ქონებისა — 151.
ძვირფასი ლითონი — სახელმწიფოსათვის ჩაბარების
წესის დარღვევა — 182.
ძლიერმოქმედი უხამიანი ნივთიერება — 252.

ფ

- წარმატება ან სხვა დამახინჯებანი ანგარიშიანობაში — 1631.
წარმოების უშიშროება — სამთო სამუშაოების წესების
დარღვევა — 245; საამშენებლო სამუშაოთა წარმოების
წესების დარღვევა — 244; აფეთქების მხრივ საშიშ საწარ-
მოებში ან საამქროებში უშიშროების წესების დარღვევა —
247.
წამქეზებელი — დანაშაულისა — 19, 39.
წამება — 116.
წახდენა — ნათესებისა — 179.
წასვლა თვითნებობით — იხ. თვითნებობით წასვლა.
წვრილმანი გატაცება — სახელმწიფო ან საზოგადო ქონე-
ბის — 95.
წვრილმანი სპეკულაცია — 165.
წვრილმანი ხულიგნობა — 228.
წითელი ჯვარი და წითელი ნახევარმთვარე — 224, 287.
წინააღმდეგობის გაწევა — ხელისუფლების ან საზოგა-
დოების წარმომადგენლის მიმართ — 207; 207¹; ხულიგნობა,
რომელიც დაკავშირებულია ხელისუფლების ან საზოგადოებ-
რიობის წარმომადგენლის მიმართ წინააღმდეგობის გაწევას-
თან — 228; უფროსის მიმართ — 258.
წინასწარი გამოძიება — მასალების გახმაურება — 201;
წინასწარი პატიმრობა — ჩათვლა სასჯელის დროში — 48
წოდება — სამხედრო ან სპეციალური წოდების ჩამორ-
თმევა — 23, 35.
წონა — ზომაში მოტყუება — 169.

წყლის ტრანსპორტი — უშიშროების წესების დარღვევა — 86; დანგრევა ან დაზიანება — 87.

წინააღმდეგობის გაწევა — საარჩევნო უფლების განხორციელებისას — 139; პროფესიული კავშირებისათვის — 142; რელიგიური წესების შესრულებისათვის — 149.

ბ

ხანდაზმულობა — სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემისათვის — 49; განაჩენის აღსრულებისათვის — 39.

ხაშხაში — დათესვა — 253.

ხანძარსაწინააღმდეგო წესები — დარღვევა — 244.

ხელახლად აღსაზრდელად გადაცემა — 46, 53.

ხელისუფლება — ბოროტად გამოყენება — 186; გადამეტება — 187; ხელისუფლების წარმომადგენლისათვის წინააღმდეგობა — 207; წარმომადგენლის შეურაცხყოფა — 208; თვითნებობით მითვისება — 210; ხულიგნობა, რომელიც დაკავშირებულია ხელისუფლების წარმომადგენლისათვის წინააღმდეგობის გაწევასთან — 228.

ხელოვნების ძეგლი — განადგურება, დანგრევა ან დაზიანება — 254.

ხელსაწყოები — არაყის გამოსახდელი — 173.

ხელფასი — დაქვითვების ოდენობა — 28.

ხელყოფა მილიციის მუშაკის ან სახალხო რაზმელის სიცოცხლისადმი — 209¹

ხეტყის დაცურება — 176.

ხომალდი — მართვის წესების დარღვევა — 272; სამხედრო ხომალდის დატოვება — 280.

ხულიგნობა — 228; მკვლელობა ხულიგნური ქვენაჯრბნობით — 104.

ვ

ჯარიმა — 24, 30, 42, 46, 57.

ჯაშუშობა — 65, 66, 90.

ჯგუფი — 39.

ს ა რ ჩ მ 3 0

ზოგადი ნაწილი

		მუხლები	გვ.
თ ა ვ ი	I. ზოგადი დებულებანი	1—4	5
თ ა ვ ი	II. სისხლის სამართლის კანონების მოქმედების ფარგლები	5—7	7
თ ა ვ ი	III. დანაშაულის შესახებ	8—21	9
თ ა ვ ი	IV. სასჯელის შესახებ	22—36	18
თ ა ვ ი	V. სასჯელის დანიშვნისა და სასჯელისაგან განთავისუფლების შესახებ	37—57	32
თ ა ვ ი	VI. სამედიცინო და აღმზრდელობითი ხასიათის იძულებითი ღონისძიების შესახებ	58—64	61

განსაკუთრებული ნაწილი

თ ა ვ ი	I. სახელმწიფო დანაშაული	65—90	67
თ ა ვ ი	II. დანაშაული სოციალისტური საკუთრების წინააღმდეგ	91—103	85
თ ა ვ ი	III. დანაშაული პიროვნების სიცოცხლის, ჯანმრთელობის, თავისუფლებისა და ღირსების წინააღმდეგ	104—138	95

მუხლები

თ ა ვ ი	IV. დანაშაული მოქალაქეთა პოლიტიკური და შრომითი უფლებების წინააღმდეგ	139—149	112
თ ა ვ ი	V. დანაშაული მოქალაქეთა პირადი საკუთრების წინააღმდეგ	150—159	117
თ ა ვ ი	VI. სამეურნეო დანაშაული	160—184	128
თ ა ვ ი	VII. თანამდებობრივი დანაშაული	185—191	137
თ ა ვ ი	VIII. დანაშაული მართლმსაჯულების წინააღმდეგ	192—206	149
თ ა ვ ი	IX. დანაშაული მმართველობის წესის წინააღმდეგ	207—227	251
თ ა ვ ი	X. დანაშაული საზოგადოებრივი უშიშროებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის წინააღმდეგ	228—254	163
თ ა ვ ი	XI. სამხედრო დანაშაული	255—287	177

დანართები

ნუსხა ქონებისა, რომელიც სასამართლოს განაჩენით კონფისკაციას არ ექვემდებარება	199
ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა საქ. სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის საქ. სსრ სისხლის სამართლის და სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსების სამოქმედოთ შემოღების შესახებ	203
ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა საქ. სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის საქ. სსრ სისხლის სამართლის ახალი კოდექსის სამოქმედოდ შემოღებასთან დაკავშირებით პატიმრობის ადგილებში რეჟიმის ბოროტ დამრღვევთა მიმართ სასჯელის ზომების შემსუბუქების არგამოყენების შესახებ	206
კოდექსის სააღფაბეტო-საგნობრივი მაჩვენებელი	209

რედაქტორი ი. ნანუკაშვილი
ტექნიკური რედაქტორი შ. ძოწენიძე
კორექტორი თ. მაჩაბელი

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 27/VIII-63 წ. ქალაქის
ზომა 70×90¹/₃₂. ნაბეჭდი თაბახი 8,92
სააღრ-საგამომც. თაბახი 7,5
ტირაჟი 10.000 შუკ. № 82.

ფასი 20 კაპ.

საქართველოს სსრ კულტურის სამინისტროს
მთავარპოლიგრაფიკული ცენტრის ბეჭდვითი სიტყვის
კომბინატი. თბილისი, მარჯანიშვილის ქ., 5.

*

Комбинат печати Главполиграфиздата
Министерства культуры Грузинской ССР,
Тбилиси, ул. Марджанишвили, 5.

Уголовный Кодекс Грузинской Советской
Социалистической Республики
(На грузинском языке)

Государственное издательство
«Сабчота Сакартвело»
Тбилиси
1963

63-230

ეროვნული
ბიბლიოთეკა